

Bratislavské Podhradie sa nachádza v centrálnej časti Bratislavy, je súčasťou mestskej pamiatkovej rezervácie a pamiatkovej zóny centrálnej mestskej oblasti. Je to územie dnes takmer prázdne, nevyužívané, ale so stopami zástavby od rímskych ciest až po súčasnosť.

Nachádza sa v jednej z najexponovanejších častí mesta – pod Bratislavským hradom a hradným bralom, na nábreží Dunaja a v bezprostrednom dotyku s historickým jadrom mesta.

V dávnej minulosti sa na tomto území nachádzali osada Vydrica a neskôr mestská štvrť Zuckermandel, ktoré tvorili prstencovitú zástavbu okolo hradného kopca. Osady sa postupne rozširovali, podobne i samotné stredoveké mesto, až sa počas storočí pod Bratislavským hradom vytvorila súvislá zástavba s kolmo radenými úzkymi parcelami pozdĺž komunikácií. V roku 1865 malo Podhradie už 365 domov, v roku 1894 405 domov a v roku 1904 už 455 domov a počet obyvateľov 12 548. Zástavba bola prevažne 1 až 3 podlažná, úzke parcely predurčovali obdĺžnikové pôdorysy s užšími dvormi a malými záhradami. Takáto zástavba pretrvala v Podhradí až do polovice 20. storočia. Po 2. svetovej vojne sa začalo Podhradie postupne likvidovať. Vzhľadom na to, že prevažnú väčšinu obyvateľstva Podhradia tvorili sociálne slabšie vrstvy, mnohé domy v Podhradí boli skutočne v zlom stavebno-technickom stave.

Podhradie však malo ako urbanistická štruktúra svoju hodnotu, svoje neopakovateľné čaro.

Prvá fáza likvidácie Podhradia začína v roku 1948, druhá v roku 1960, tretia približne v roku 1967 a završená je výstavbou Nového mosta a jeho ľavobrežného predmostia, ktorá nadiho uzavrela urbanistický vývoj historického Podhradia.

Likvidácia Podhradia neskôr už len doznievala v postupnom rozpadávaní sa zvyškov objektov a bývalých pivníc v hradnom brale. V hraniciach Podhradia ostalo osem objektov kúrií, kostol Najsvätejšej Trojice, zrekonštruované ruiny areálu Vodnej veže, zrekonštruovaná a doplnená zástavba na dnešnej Beblavého, Mikulášskej a Židovskej ulici, Zámocké schody, skalné pivnice, dve ladové jamy a zrekonštruované ústie Kempelenovho vodovodu. V západnej časti Podhradia sa nachádzajú tri vežové obytné domy ako časť plánovanej ale nerealizovanej výstavby obytného súboru s 800 bytmi. Ostatok územia tvoria dve parkoviská a plochy náletovej zelene.

Výstavbou Nového mosta sa Hrad a Podhradie urbanisticky úplne oddelili od historického jadra, Nový most sa napriek svojim nesporným dopravným a architektonickým kvalitám stal tvrdou bariérou v historickej časti mesta a Podhradie odvtedy čaká na svoje zhodnotenie.

Bratislava vyrástla na takmer polmiliónové mesto. Stredoveké jadro Bratislavy ostáva vo svojich historických hraniciach a centrum mesta sa postupne rozvíja najmä východným a severovýchodným smerom. V ostatnom období, v čase výrazného urbanistického rozvoja celého mesta, pripravujú sa rozsiahle projekty, ktorých realizácia bude znamenať rozšírenie centra Bratislavy o nové polyfunkčné mestské priestory reprezentatívneho charakteru. Tieto zámery sa dotýkajú území, ktoré boli dlhé roky nevyužívané a devastované. Popri urbanizačných aktivitách v zóne Pribinova, na území bývalého Apolla, na Mlynských Nivách, ako aj na pravom brehu Dunaja, obrátil sa záujem developerov a investorov celkom prirodzene aj na územie bratislavského Podhradia.

OBSAH TEXTOVEJ CASTI

	ZÁKLADNÉ ÚDAJE	3
1	Identifikačné údaje	3
2	Dôvody pre obstaranie územného plánu, hlavné ciele a úlohy.....	5
	2.1 Dôvody obstarania územného plánu.....	5
	2.2 Ciele a úlohy územného plánu.....	5
3	Vyhodnotenie doterajšej územnoplánovacej prípravy zóny	6
4	Údaje o súlade riešenia územia so Zadaním.....	8
	NÁVRH ÚZEMNÉHO PLÁNU ZÓNY PODHRADIE	12
1	Vymedzenie hranice riešeného územia.....	13
2	Opis súčasného stavu riešeného územia	14
	2.1 Scenária krajiny.....	14
	2.2 Urbanisticko-architektonická charakteristika územia	15
	2.3 Stavebno-historická charakteristika územia	18
	2.4 Krajinnno-ekologická charakteristika územia.....	25
	2.5 Socioekonomická charakteristika územia.....	26
3	Väzby vyplývajúce z riešenia širších vzťahov a zo záväzných častí územného plánu obce	29
4	Vyhodnotenie limitov využitia územia.....	31
5	Návrh komplexnej urbanisticko – architektonickej koncepcie rozvoja územia.....	39
	5.1 Začlenenie zóny Podhradie do širšieho územia	39
	5.2 Ochrana kultúrno – historických hodnôt v území	40
	5.3 Využitie kultúrno – historických hodnôt v území	42
	5.4 Tvorba mestskej krajiny	46
	5.5 Urbanistická koncepcia priestorového a funkčného usporiadania územia a funkčného využitia pozemkov a urbánnych priestorov a stavieb	46
6	Demografický potenciál riešeného územia	56
7	Občianska vybavenosť	59
8	Riešenie zelene, významných krajinných prvkov a prvkov územného systému ekologickej stability	60
	8.1 Územná ochrana prírody a krajiny	60
	8.2 Druhová ochrana chránených rastlín, živočíchov, nerastov a skamenelín	61
	8.3 Návrh zelene a ostatných prírodných prvkov územného systému ekologickej stability.....	64
9	Návrh verejného dopravného vybavenia	70
	9.1 Širšie dopravné vzťahy	70
	9.2 Dopravno – urbanistické riešenie.....	70
	9.3 Koncepcné riešenie dopravy.....	77
	9.4 Etapizácia výstavby.....	80
	9.5 Limity a regulatívy	80
10	Návrh verejného technického vybavenia.....	83
	10.1 Zásobovanie vodou a kanalizácia.....	83
	10.2 Zásobovanie elektrickou energiou	85
	10.3 Telekomunikácie	87
	10.4 Plynofikácia.....	88
	10.5 Teplofikácia.....	89
	10.6 Kolektor.....	89
11	NÁVRH NA PRIESTOROVÉ USPORIADANIE ÚZEMIA Z HLADISKA PROTIPOVODNOVEJ OCHRANY.....	90
12	Návrh priestorového usporiadania územia z hľadiska užívania objektov a priestorov osobami s obmedzenou schopnosťou pohybu a orientácie, povodne, požiar a CO	91
13	Pozemky na verejnoprospešné stavby, stavebnú uzáveru a na vykonanie asanácie.....	92
	13.1 Návrh asanácie objektov a funkčných plôch.....	92
	13.2 verejnoprospešné stavby.....	92

OBSAH GRAFICKEJ CASTI**Analytická cast**

1	ŠIRŠIE VZTAHY	1/5000
2	LIMITY VYUŽITIA ÚZEMIA	1/1000

Návrhová cast

3	KOMPLEXNÝ URBANISTICKÝ NÁVRH	1/1000
4	NÁVRH DOPRAVNÉHO RIEŠENIA	1/1000
5	NÁVRH TECHNICKÉHO VYBAVENIA – KOORDINÁCIA	1/1000
5a	NÁVRH TECHNICKÉHO VYBAVENIA – VODNÉ HOSPODÁRSTVO	1/1000
5b	NÁVRH TECHNICKÉHO VYBAVENIA – ENERGETIKA	1/1000
6	NÁVRH ZELENE	1/1000
7	STREŠNÁ KRAJINA	1/1000
8	REGULÁCIA ÚZEMIA – FUNKCNÉ VYUŽITIE	1/1000
9a	REGULÁCIA ÚZEMIA – PRIESTOROVÉ USPORIADANIE	1/500
9b	REGULÁCIA ÚZEMIA – PRIESTOROVÉ USPORIADANIE	1/500
10	VEDUTA A ULICNÉ DOMORADIA	1/1000

ZÁKLADNÉ ÚDAJE

1 IDENTIFIKACNÉ ÚDAJE

- Územnoplánovacia dokumentácia: **Územný plán zóny Podhradie, návrh územného plánu**
- Obec: Bratislava, časť Bratislava – Staré Mesto
- Okres: Bratislava I
- Orgán územného plánovania, ktorý obstaráva územný plán: **Hlavné mesto SR Bratislava**
Primaciálne námestie č.1
814 99 Bratislava
- Schvalujúci orgán: Mestské zastupiteľstvo hlavného mesta SR Bratislavy
- Spracovateľ: AUREX, s.r.o.,
Dúbravská cesta 9
841 04 Bratislava
v zmluvných vzťahoch zastupujúci
- združenie autorov **AUREX – BOGÁR KRÁLIK URBAN**
- Riešiteľský kolektív
 - Hlavný riešiteľ Ing. arch. Michal Bogár
Ing. arch. Lubomír Klauco
AUREX
 - Urbanizmus Ing. arch. Lubomír Klauco
Ing. arch. Eva Hledíková
a
BOGÁR KRÁLIK URBAN
Ing. arch. Michal Bogár
Ing. arch. Lubomír Králik
Ing. arch. Ludovít Urban
- Spolupráca Ing. arch. Eva Kupcová
Ing. arch. David Paluš
- Doprava Ing. Ján Tomko
- Technická infraštruktúra Ing. František Fondrk
Ing. Jaroslav Ždímal
Wolfgang Wirth
- Demografia Mgr. Jana Gregáčová
- Občianska vybavenosť Mgr. Jana Gregáčová
- Zelen, ochrana prírody a krajiny Ing. Jozef Marko, CSc.
Ing. Magdalena Hornáková
Ing. arch. Eva Hledíková
- Počítačová grafika Ing. Ladislav Cerven
MOVIS, s.r.o.

Územný plán zóny Podhradie - registracný list

- a) názov územného plánu: **Územný plán zóny Podhradie**
- b) názov obce: Bratislava, **Mestská časť Bratislava – Staré Mesto**, kód obce: 528595
- c) názov okresu: **Bratislava I**, kód okresu: 101
názov kraja: **Bratislavský**, kód kraja: 1
- d) vymedzenie riešeného územia zoznamom administratívnych alebo katastrálnych území: **Priestorové vymedzenie riešeného územia územného plánu zóny tvorí územie vymedzené z východu Rybným námestím, z juhu stredovou prúdnicou toku Dunaja, zo západu vyústením tunela pod Žižkovou ulicou a zo severu južným ohrančením parciel obytnej zástavby v Hradnom údolí, južnou líniou hradného opevnenia, Mikulášskou a Židovskou ulicou a západnou hranou námestia nad Dómom svätého Martina.**
- e) názov orgánu územného plánovania, ktorý obstaráva územný plán: **Hlavné mesto SR Bratislava**
- f) názov orgánu, ktorý schválil územný plán: **Mestské zastupiteľstvo hlavného mesta SR Bratislava**
- g) názov spracovateľa územného plánu: **Aurex, spol. s r. o., Dubravská cesta 9, 841 04 Bratislava, v zmluvných vzťahoch zastupujúci združenie AUREX – BOGÁR KRÁLIK URBAN**
- h) etapy územného plánu:
- dátum oznámenia o začatí obstarávania územného plánu: 5.3.2003
 - dátum začatia a skončenia prerokúvania zadania: **od 1.3.2004 do 5.4.2004**
 - dátum a číslo uznesenia o schválení zadania územného plánu: **uznesenie Mestského zastupiteľstva hlavného mesta SR Bratislavy c. 422/2004 zo dňa 24.6.2004**
 - dátum začatia a skončenia prerokúvania konceptu: **koncept nebol spracovávaný, pre územie bol spracovaný územnoplánovací podklad Urbanistická štúdia Bratislava - Podhradie, odsúhlasený Mestským zastupiteľstvom hlavného mesta SR uznesením c. 510/2001 zo dňa 15.3.2001**
 - dátum začatia a skončenia prerokúvania návrhu: **od 26.9.2005 do 31.10.2005**
 - dátum a číslo listu o výsledku preskúmania územného plánu podľa § 25 zákona: **stanovisko Krajského stavebného úradu v Bratislave c.j.: A/2006/1138-3/MEP zo dňa 5.6.2006**
 - dátum a číslo uznesenia, ktorým bol schválený územný plán: **uznesenie Mestského zastupiteľstva hlavného mesta SR Bratislavy c. 1055/2006 zo dňa 6.7.2006**
 - dátum a číslo všeobecne záväzného právneho predpisu, ktorým sa vyhlasuje záväzná časť územného plánu: **Všeobecne záväzné nariadenie hlavného mesta SR Bratislavy c. 3/2006 zo dňa 6.7.2006**
 - dátum účinnosti všeobecne záväzného právneho predpisu, ktorým sa vyhlasuje záväzná časť územného plánu: **1. september 2006**
- i) mierka hlavného výkresu: **M 1:1000, M 1:500**
- j) použitá technológia spracovania územného plánu: **digitálna – technológia ESRI (ArcView, ArcInfo), textová časť Microsoft Word**
- k) miesto uloženia územného plánu: **Magistrát hlavného mesta SR Bratislavy, Miestny úrad Mestskej časti Bratislava – Staré mesto, Krajský stavebný úrad v Bratislave**
- l) meno a funkciu osoby zodpovednej za vypracovanie registracného listu a dátum jeho vyhotovenia: **Ing. arch. Silvia Micianová, registracné číslo 023, referát územného plánovania a rozvoja mesta, Magistrát Hlavného mesta SR Bratislavy, 12.7.2006**

2 DÔVODY PRE OBSTARANIE ÚZEMNÉHO PLÁNU, Hlavné ciele a úlohy

2.1 DÔVODY OBSTARANIA ÚZEMNÉHO PLÁNU

Dôvodom obstarania územného plánu zóny Podhradie je získanie základného nástroja územného plánovania v súlade s ustanoveniami §12 zákona c.50/1976 Zb. o územnom plánovaní a stavebnom poriadku (stavebný zákon) v znení neskorších predpisov a §13 vyhlášky MŽP SR c.55/2001 Z.z. o územnoplánovacích podkladoch a územnoplánovacej dokumentácii.

2.2 CIELE A ÚLOHY ÚZEMNÉHO PLÁNU

Hlavným cieľom obstarania a spracovania územného plánu zóny Podhradie je:

- zhodnotiť a využiť potenciál územia,
- zhodnotiť historickú stopu v území,
- chrániť prírodné hodnoty územia,
- sformovať hmotovo-priestorovú štruktúru Podhradia na princípoch kontinuity vývoja a harmonizácie prostredia.

Špecifickým cieľom je:

- vyformovať v Podhradí plnohodnotné polyfunkčné mestské priestory pri využití súčasných urbanisticko-architektonických výrazových prostriedkov,
- vyformovať priečne prepojenia Podhradia s Hradom, s nábrevím Dunaja, s historickým jadrom mesta,
- vytvoriť priestor pre rozvoj mestského kultúrno-spolocenského centra a súčasne posilniť funkčnú zložku bývania z dôvodu trvalého oživenia územia,
- v návrhu riešenia zosúladiť záujmy zainteresovaných subjektov – mesto, mestské časti, región, orgány štátnej správy, súkromný sektor, občianska verejnosť,
- vyformovať Podhradie ako jednu z najatraktívnejších častí mestského centra pri rešpektovaní požiadaviek na únosnosť využitia územia, na zachovanie ekologickej stability územia a na zachovanie trvalo udržateľného rozvoja územia.

Hlavnou úlohou územného plánu zóny Podhradie je sformulovať koncepciu využitia územia a stanoviť zásady a regulatívy rozvoja územia:

- stanovením regulatívov väzieb na okolité územie,
- stanovením funkčnej a hmotovo-priestorovej regulácie a spôsobu zástavby v území,
- stanovením regulatívov pre využitie a ochranu zelene, významných krajinných prvkov a ostatných prvkov územného systému ekologickej stability,
- stanovením regulatívov začlenenia stavieb do okolitej zástavby a do okolitej krajiny,
- stanovením regulatívov umiestnenia dopravného a technického vybavenia územia,
- stanovením vecnej a časovej koordinácie výstavby,
- stanovením miery zastavania územia ,
- stanovením únosnosti využívania územia,
- stanovením regulatívov ochrany životného prostredia.

3 VYHODNOTENIE DOTERAJŠEJ ÚZEMNOPLÁNOVACEJ PRÍPRAVY ZÓNY

Obstaranie územného plánu zóny Podhradie nadväzuje na predchádzajúce etapy územnoplánovacej prípravy v danom území, ktoré sa uskutočňovali od roku 1991.

Pre územie Podhradia boli vypracované viaceré územnoplánovacie podklady, urbanistické štúdiá, súťažné návrhy.

V decembri 1996 bolo riešené územie spracované v urbanistickej štúdii mestskej časti Staré Mesto. Urbanistická štúdia, vychádzajúca z Aktualizácie ÚPN hlavného mesta Bratislavy, bola spracovaná v dvoch variantoch. Obidva varianty urbanistickej štúdie odhalovali veľký potenciál územia.

Prvý variant urbanistickej štúdie spracoval ateliér AUREX, s. r. o., ktorý v rámci centrálnej mestskej zóny vyhodnotil Podhradie ako územie s vysokou mierou nevyužitého funkčného a priestorového potenciálu. Návrh uvažoval s výstavbou a revitalizáciou celého Podhradia a jeho zapojenia do organizmu mesta. V návrhu urbanistickej štruktúry s mestotvornou štruktúrou funkcií sa uvažovalo s prevažne uzavretou kompaktnou blokovou zástavbou mestského charakteru, prípadne s radovou zástavbou. Na architektonické stvárnenie jednotlivých objektov boli kladené osobitné požiadavky aj vzhľadom na to že zástavba bude tvoriť exponovanú hranu v obraze historického jadra. Prioritným cieľom novej priestorovej a funkčnej štruktúry v urbanistickej štúdii bolo vytvorenie nového priestoru historického jadra, pričom štruktúra a mierka zástavby bola navrhovaná v súlade s mierkou existujúcich enkláv historickej architektúry.

Druhý variant urbanistickej štúdie spracoval ateliér APROX, s. r. o., ktorý zaradil územie medzi najvýznamnejšie rozvojové plochy Starého Mesta. V návrhu bol posúdený potenciál územia, pričom nárast stavebnej činnosti bol predpokladaný najskôr v polohe Zuckermändlu, kde je priestorová situácia jasnejšia. V polohe Vydrice návrh predpokladá stavebnú činnosť vo väzbe na úpravy predmestia Nového mosta. V priestore tunela sa v návrhu uvažuje s výstavbou nového mosta a do ukončenia diskusií a úvah nad novým mostom je doporučené neriešiť v tomto priestore definitívnu zástavbu.

Obstarávateľ následne pristúpil k obstaraniu prieskumovo-rozborových prác a Zadania dokumentácie pre riešenie problematiky bratislavského Podhradia: Prieskumy a rozbor (MARKROP, 1993), Zadávacia časť (MARKROP, 1995).

Pred zadaním spracovania urbanistickej štúdie Hlavné mesto SR Bratislava v súčinnosti s MC Bratislava - Staré Mesto a v spolupráci so Spolkom architektov Slovenska využilo príležitosť ponúknutú Výborom EUROPAN Slovensko a v roku 1995 vypísalo súťažnú tému "Bratislava – Vydrica", čím sa problematika revitalizácie bratislavského Podhradia a nábrevia Dunaja stala jednou z tém medzinárodnej architektonickej a ideovej súťaže EUROPAN 4. Podklady pre súťažnú tému vychádzali zo Zadávacej časti /MARKROP, 1995/ a súťažné podmienky, ako aj organizačnú stránku súťaže zabezpečil Ateliér BOGÁR KRÁLIK URBAN v polohe sekretariátu Výboru EUROPAN Slovensko a v koordinácii so sekretariátom EUROPAN France.

Hlavné mesto SR Bratislava ako obstarávateľ územnoplánovacej dokumentácie sa rozhodlo nepokračovať v ideových námetoch z tejto súťaže a pristúpilo k obstaraniu Urbanistickej štúdie Bratislava – Podhradie (AOČR, 1998, 1999) za účelom variantného riešenia možného rozvoja tohto vysoko atraktívneho a koncepcne dlhodobo nedoriešeného územia. V rokoch 1997-98 bola spracovaná Urbanistická štúdia Bratislava -

Podhradie v dvoch variantoch (A, B) a prerokovaná v zmysle ustanovení stavebného zákona a vykonávacej vyhlášky v treťom štvrtroku 1998. Pred ukončením vyhodnotenia prerokovania v roku 1999 sa rozhodlo hlavné mesto obstarat dopracovanie riešenia „premostenia Staromestskej ulice“, vo variantoch A, B len výhradovo naznačeného, ako ďalší variant C urbanistickej štúdie. Zámerom bolo dôslednejšie rozpracovanie princípu prepojenia hradného vrchu a Podhradia s ostatnou časťou historického jadra mesta. Forma riešenia dopravnej trasy tunelovým prepojením pod hradným vrchom s jeho vyústením do podjazdu pod Hodžovým námestím na jednej strane a v nájazde na Nový most na druhej strane, resp. tunelovým prepojením v pôvodnej trase Staromestskej ulice, bola overovaná v rámcovej technicko-ekonomickej štúdii (Terraprojekt, 1999, GIB) a jej výsledky boli podkladom pre komplexné overenie vo variante C. Prerokovanie variantu C sa uskutočnilo v prvom štvrtroku 2000. Výsledky prerokovania tejto štúdie sú premietnuté v cistopise Urbanistickej štúdie Bratislava – Podhradie (spracovateľ Ing.arch. V. Zigo), spracovanom v zmysle uznesenia mestského zastupiteľstva č. 510 /2001 zo dňa 15. 3. 2001.

V roku 2002 sa uskutočnila verejná anonymná urbanisticko-architektonická súťaž na riešenie zóny Bratislava – Podhradie. Cieľom súťaže bolo vyjadriť sa ku charakteru hmotovo - priestorového formovania štruktúry zástavby Podhradia a k hľadaniu jeho väzieb s historickým jadrom, Hradom, Novým mostom a s nábrevím Dunaja. Po vyhodnotení uvedenej súťaže prebehla verejná diskusia, ktorá ukázala, že najvyššie ocenený návrh je neprijateľný pre občanov, pamiatkové úrady a rovnako tak ani pre vypisovateľov súťaže, ktorými boli spoločnosti Avant a J&T, majoritní vlastníci pozemkov podhradia. Bratislavská verejnosť zastúpená občianskymi združeniami vyzvala primátora mesta na stretnutie, na ktorom vyjadrila svoj nesúhlas a kde boli zároveň vznesené konkrétne požiadavky na ďalší postup v danom území.

Vzhľadom na vzniknutú situáciu sa mesto rozhodlo výsledky uvedenej súťaže z roku 2002 neprijat a pokračovať v územno-plánovacej príprave obstaraním návrhu riešenia územného plánu zóny Podhradie. Pre spracovanie tohto návrhu vypracovalo Hlavné mesto Bratislava v súlade s § 20 stavebného zákona zadanie územného plánu, v ktorom boli premietnuté závery z prebehnutej verejnej diskusie, metodika ochrany územia zo strany pamiatkových úradov a zároveň boli v zadaní formulované hlavné ciele a požiadavky, ktoré treba riešiť v územnom pláne zóny. Po prerokovaní zadania podľa stavebného zákona bolo zadanie schválené v júni 2004 uznesením Mestského zastupiteľstva hlavného mesta SR Bratislava č. 422/2004.

Po schválení Zadania územného plánu zóny Bratislava - Podhradie mesto vypísalo súťaž na výber spracovateľa ÚPN-Z Podhradie formou verejného obstarávania a jej víťazom sa stala spoločnosť AUREX, s.r.o., ktorá v rámci uvedenej súťaže vytvorila združenie autorov AUREX – BOGÁR KRÁLIK URBAN. Uvedený autorský kolektív ako spracovateľ predmetného územného plánu vypracoval návrh ÚPN-Z Bratislava – Podhradie, ktorý bol verejne prerokovaný v novembri 2005 a upravený v zmysle prerokovania s občanmi a dotknutými inštitúciami v apríli 2006.

4 ÚDAJE O SÚLADE RIEŠENIA ÚZEMIA SO ZADANÍM

Návrh územného plánu je spracovaný v súlade so schváleným znením Zadania pre spracovanie územného plánu. Východiskom pre riešenie územného plánu zóny Podhradie bola nadradená územnoplánovacia dokumentácia :

- Aktualizácia ÚPN hlavného mesta SR Bratislavy, rok 1993 v znení neskorších zmien a doplnkov, ÚHA mesta Bratislavy
- ÚHZ pre riešenie ÚPN hlavného mesta SR Bratislavy, schválené uznesením MsZ c. 681/1998, Magistrát hlavného mesta SR Bratislavy, rok 1997
- Súborné stanovisko ku konceptu riešenia ÚPN hlavného mesta SR Bratislavy, schválené uznesením MsZ c. 70/2003, Magistrát hlavného mesta SR Bratislavy, rok 2003
- Návrh ÚPN hlavného mesta SR Bratislavy, rok 2004.

Dalším východiskom boli územnoplánovacie podklady :

- Aktualizácia Generálneho dopravného plánu hlavného mesta SR Bratislavy, rok 1995, schválené uznesením MsZ c. 245/1996
- Územný generel mestskej hromadnej dopravy hlavného mesta SR Bratislavy Dopravoprojekt a.s., rok 1997
- Aktualizácia územného generelu zásobovania vodou mesta Bratislavy, AQUATIKA, rok 1998
- Aktualizácia územného generelu vodných tokov a vodných plôch mesta Bratislavy, HYDROMÉDIA s.r.o., rok 1997
- Aktualizácia územného generelu odkanalizovania mesta Bratislavy, HYDROCONSULT, rok 1988
- Územný generel zásobovania elektrickou energiou mesta Bratislavy, AUREX s.r.o., 1997
- Územný generel zásobovania plynom mesta Bratislavy, AUREX s.r.o., 1998
- Územný generel zásobovania teplom mesta Bratislavy, DANKO inžiniersko-projektová kancelária, 1997
- Aktualizácia územného generelu kolektorizácie mesta Bratislavy, DANKO inžiniersko-projektová kancelária, 1997
- Aktualizácia územného generelu telekomunikácií mesta Bratislavy, PROTEL s.r.o., rok 1998
- Urbanistická štúdia MC Bratislava Staré Mesto, AUREX s.r.o., rok 1996
- Urbanistická štúdia Bratislava Staré Mesto, APROX s.r.o., rok 1996
- Urbanistická štúdia Bratislava – Vydrické Podhradie a Židovská ulica–1.etapa–prieskumy a rozbor, MARKROP, 1993
- Urbanistická štúdia Podhradie, cistopis – 2001, uznesenie MsZ c. 510/2001 zo dna 15.3.2001, Ing.arch. V. Zigo

Ostatné podklady:

- Zásady ochrany pamiatkového územia MPR Bratislava – Podhradie, časť Vydrice a Zuckermandel, KPÚ v Bratislave, MÚOP Bratislava, rok 2003 so zohľadnením odborného podkladu upresňujúceho a doplnajúceho uvedené zásady, c.j. BA /04/67/1/Ko zo dna 13.1.2004, c.j. BA/04326/2/Ko zo dna 10.2.2004
- Ochrana hlavného mesta Bratislavy pred veľkými vodami, štúdia HYDROCONSULT, rok 2001
- Bratislavské nábřežie – dopravná štúdia, PUDOS PLUS, 2003.

Právny stav pre rozhodovanie o využití územia je stanovený v nadradenej dokumentácii, ktorým je Aktualizácia územného plánu hlavného mesta SR Bratislavy, rok 1993. Spôsob funkčného využitia územia je tu definovaný nasledovne:

- ❑ funkčný profil plôch so schválenou prevládajúcou funkciou občianska vybavenosť, s požiadavkou v ďalšom stupni ÚPD, resp. ÚPP, schválený funkčný profil urbanisticky prehliť a územno-technicky doriešiť
- ❑ doplnujúcimi a účelovo viazanými sú funkcie bývania, zelene, dopravy a technickej vybavenosti
- ❑ rešpektovanie zelene hradného brala

V návrhu územného plánu hlavného mesta SR Bratislava je pre územie zóny Podhradie stanovené využitie územia pre zmiešané územia bývania a občianskej vybavenosti, občiansku vybavenosť celomestského a nadmestského významu, viacpodlažnú zástavbu obytného územia a pre parky, sadovnícke a lesoparkové úpravy

Predchádzajúce etapy územnoplánovacej prípravy v danom území navrhujú využitie územia nasledovne :

- ❑ rešpektovanie vysokej miery kultúrnohistorických hodnôt lokality,
- ❑ zhodnotenie historickej stopy v území,
- ❑ chránenie siluety mesta,
- ❑ formovanie hmotovo-priestorovej štruktúry na princípoch kontinuity vývoja a harmonizácie prostredia,
- ❑ uplatnenie vyváženej hladiny zástavby ako nevťeravej podnože v panoráme hradného komplexu,
- ❑ stanovenie prípustnosti architektonického riešenia stavieb, riešenia striech,
- ❑ vytvorenie prepojení Hradu, nábrežia, historického jadra a Podhradia,
- ❑ dôraz na tvorbu verejných priestranstiev, ulíc, námestí,
- ❑ vytvorenie atraktívneho mestského prostredia celomestského nadregionálneho až medzinárodného významu,
- ❑ využitie prírodných fenoménov územia – hradné bralo, rieka Dunaj – v území,
- ❑ využitie plôch zelene ako plnohodnotného priestorotvorného prvku v území,
- ❑ lokalizácia funkcií podporujúcich polyfunkčnosť územia,
- ❑ dôraz na lokalizáciu zariadení kultúry, verejného stravovania, obchodu, služieb, administratívy a funkcií prechodného a trvalého bývania a účelovo viazaných zariadení dopravy a technického vybavenia,
- ❑ overenie rozsahu nevyhnutných zásahov do predmostia Nového mosta,
- ❑ zosúladenie zámerov zainteresovaných subjektov.

Navrhovaná zástavba Podhradia je v súlade s platnou územnoplánovacou dokumentáciou. Taktiež sú naplnené požiadavky vyplývajúce zo Zadania územného plánu. Podhradie je v návrhu územného plánu navrhované ako polyfunkčná mestská štvrť s vybavenosťou mestského až nadmestského významu. Lokalizované sú tu zariadenia administratívy, obchodu, služieb verejného stravovania, kultúry, naplnené sú funkcie prechodného a trvalého bývania. Požiadavka polyfunkčnosti územia bola korigovaná posilnením funkcie bývania s cieľom plnohodnotnej revitalizácie a celodenného aktívneho pohybu a pobytu obyvateľov v území.

Naplnená bola požiadavka Zadania navrhnuť novú zástavbu v Podhradí ako nevťeravú podnož panoráme hradného komplexu. V panoráme Podhradia je zachovaná zelen hradného brala.

Urbanistický charakter zástavby Vydrice je odlišný od urbanistického charakteru zástavby Zuckermantla. Tým je vytvorená aj rozmanitosť obrazu Podhradia v celej šírke jeho siluety a panorámy. Vydrica je tvorená kombináciou radovej a blokovej zástavby, Zuckermantel je navrhnutý vo forme blokovej zástavby okolo mestskej triedy s vertikálnou segregáciou dopravy a pešieho pohybu. Kúrie ako zachovaná enkláva bývalého Podhradia tvoria spojovací článok medzi sektormi Zuckermantel a Vydrica a priestorovo sú od susedných sektorov oddelené plochami a líniami zelene.

V súlade s požiadavkou Zadania sú v území vyformované verejné priestory, námestia, ulice, pešie mestské, rekreačné i náucné trasy, dôraz sa kládol na uplatnenie urbanistických kompozických prostriedkov – priehlady, dominanty, akcenty, rytmus, gradácia, siluety, panoráma, pohľady. Preverila sa tiež požadovaná hranica výšky zástavby, najmä v sektore Vydrica.

Vytvorili sa pešie prepojenia medzi Hradom, nábrežím, historickým jadrom, budúcim areálom River Park a Podhradím. Nábrežná komunikácia je v dvoch bodoch prekonaná mimoúrovňovými pešími terasami – v mieste napojenia na River Park a pri areáli Vodná veža.

V oboch prípadoch sa mimoúrovňové prepojenia v podobe plateau navrhli ako námestia s plochami zelene a s príslušným uličným mobiliárom. Ďalšie priečne prepojenia sú navrhnuté cez Staromestskú ulicu – zo Židovskej ulice ku hradbám nad Dómom a cez západné rameno predmostia z Vydrickej ulice do parku v západnej slucke predmostia.

Plochy zelene, či na umelom či na rastlome teréne, sú navrhované ako plnohodnotný mestotvorný prvok s výraznou priestortvornou, hygienickou, a estetickou funkciou. Doprava je v území maximálne eliminovaná, cestné komunikácie a parkovacie miesta sú oddelené vertikálnou segregáciou od priestorov pre peší pohyb, hluková záťaž od nábrežnej komunikácie je znižovaná stavebno-technickými úpravami objektov a návrhmi bariérových domov s funkciou občianskej vybavenosti (administratíva), za ktorými sa vytvorí relatívne tichá zóna pre bývanie, iné druhy OV a pešie ulice s námestiami.

Podobne je riešená aj eliminácia hlukovej záťaže od Nového mosta. Klúčovým prvkom v riešení ÚPN Podhradie je overenie rozsahu nevyhnutných zásahov do západnej časti predmostia Nového mosta a jeho ramien v súlade s etapizáciou dopravného riešenia je úvaha o redukcii ramien Nového mosta a následná prestavba jeho predmostia. Uvoľnené priestory pod Novým mostom môžu byť perspektívne využité na rozšírenie plôch parkovo upravenej zelene a posilnenie peších prepojení medzi Hradom, Podhradím a historickým jadrom.

Výrazný soliterný prvok – areál Vodnej veže – sa stal dôležitým kompozickým prvkom v území, klbom, klenákom, ktorý priestorovo oddeluje, ale súčasne prevádzkovo spája sektory Kúrie a Vydrica.

Dôležitým momentom v riešení územného plánu Podhradie je symbolická väzba navrhovanej urbanistickej štruktúry Podhradie s jeho historickou urbanistickou štruktúrou. Návrh rešpektuje existujúce zachované objekty pamiatkového záujmu a pamiatkovo chránené objekty, plnohodnotne ich zapája do novej zástavby, ale nekopíruje pôvodnú urbanisticko-architektonickú štruktúru Podhradie, ktorá bola rozsiahlymi asanáciami koncom 20. storočia takmer úplne odstránená.

Obnovu pôvodného charakteru zástavby Podhradie neumožňuje Nový most so svojim rozsiahlym severným predmostím a návrat ku pôvodnému charakteru domov nie je dnes už možný ani z hľadiska požiadaviek na budúcu intenzitu využitia Podhradie. Preto návrh do istej miery preberá stopy ulíciek, námestí a objektov, ktoré priestorovo a kompozicne vyhovujú ideovému zámeru obnovy Podhradie. Ďalšie významné ulice, námestia a objekty

pripomína v podobe pamätných tabúl, pamätných stlpov, umeleckých diel, ktoré svojou prítomnosťou v území pripomínajú bývalú zástavbu historického Podhradia, ale súčasne využíva princípy modernej architektúry a urbanizmu.

NÁVRH ÚZEMNÉHO PLÁNU ZÓNY PODHRADIE

1 VYMEDZENIE HRANICE RIEŠENÉHO ÚZEMIA

Hranicou zóny Podhradie z východnej strany je:

- južná hrana Dómu sv. Martina,
- západná hrana objektu na Rudnayovom námestí,
- severná hrana objektu Bibiany,
- západná hrana objektov na Rybnom námestí,
- západná hrana objektu Danube.

Hranicou z južnej strany je:

- stredová prúdnicu toku Dunaja.

Hranicou zo západnej strany je:

- južný okraj nábrežnej komunikácie pod vežiakmi,
- vyústenie tunela pod Žižkovou ulicou,
- časť Žižkovej ulice nad vyústením tunela,
- Strmá cesta.

Hranicou zo severnej strany je:

- južné ohranicenie parciel obytnej zástavby v Hradnom údolí,
- južná línia hradného opevnenia,
- východná línia hradného opevnenia,
- pešie prepojenie na Mikulášsku ulicu,
- Mikulášska ulica,
- Židovská ulica,
- spojnica medzi južnou hranou Domu u dobrého pastiera a južným ukončením mestských hradieb.

2 OPIS SÚČASNÉHO STAVU RIEŠENÉHO ÚZEMIA

2.1 SCENÉRIA KRAJINY

Podhradie predstavuje, vzhľadom na svoju polohu, konfiguráciu terénu, výhodnú orientáciu k svetovým stranám, jednu z najzaujímavejších lokalít Bratislavy. Riešené územie má pretiahnutý tvar a leží medzi nábrežnou komunikáciou a pätou hradného brala, vo východnej časti sa otáča a stúpa na výškovú úroveň Židovskej, Beblavého a Mikulášskej ulice.

Podhradie leží vo viacerých výškových úrovniach. Základnou výškovou úrovňou je úroveň nábrežnej komunikácie, približne 140,0 m n.m.. Zuckermandel sa nachádza na dvoch úrovniach. Plochy pod Žižkovou ulicou ležia približne na kóte 140,0 – 142,0 m n.m.. Žižkova ulica stúpa od nábrežia smerom na severozápad až na úroveň 148 m n.m. a plochy nad ňou ešte mierne stúpajú až ku päte hradného brala. Zaujímavým prírodným prvkom na Zuckermandli je výbežok hradného brala, skalný nos, ktorý má vrchol na kóte 172,3 m n.m.. Kúrie ležia na výškovej úrovni nábrežia. Vydrica začína na kóte 140,0 m n.m.. V mieste starého oporného múra a severnej hrany areálu Vodnej veže vystúpi na kótu 145,0 m n.m. Smerom na východ sa Vydrica postupne dvíha až na kótu 147,0 m n.m.. Stopa bývalej Oeserovej ulice je už dnes vo svahu slabšie citateľná a je vo výške 156,0 m n.m..

Lokalita Podhradie patrí spolu s Bratislavským hradom a historickým jadrom mesta k najstarším osídleným územiám Bratislavy. V časech stredoveku sa tu rozvíjala rybárska osada Vydrica a neskôr Zuckermandel. Osady sa postupne rozširovali a časom vytvorili prstencovitú zástavbu okolo hradu. Pôvodne sa pod hradom vyformovala zástavba s kolmo radenými parcelami pozdĺž komunikácií. Postupne sa rozrastalo i samotné stredoveké mesto až nakoniec osady, Hrad a rozširujúce sa stredoveké mesto splynuli do pestrého a malebného celku. Hradné bralo je dnes zazelenené, ale v minulosti bolo bez zelene, lebo sa tu ťažil kameň. Po zastavení ťažby kamene tu boli zakladané vinice. Neskôr bralo zarástlo. Na svahu pod hradom sa postupne vytvorila sieť chodníkov a cestíciek, ktorá je zachytená na všetkých dobových obrázkoch a fotografiách starej Bratislavy. Stopa bývalých najvýraznejších chodníkov je ešte i dnes vo svahu citateľná.

Vzhľadom na to, že najvýznamnejším zobrazovaným symbolom Bratislavy bol vždy hrad, v minulosti symbol moci, dnes kultúrno-historická dominanta, ďalšími významnými zobrazovanými symbolmi Bratislavy veža Dómu svätého Martina, korunovacného kostola, opevnenie stredovekého mesta a rieka Dunaj so svojimi ramenami, potom Podhradie, nachádzajúce sa v ich bezprostrednom susedstve, sa tiež spolu s nimi objavuje na všetkých medirytinách, kolorovaných litografiách, akvareloch, drevorezoch, olejomalbách. Veduty, siluety, panorámy mesta sa vždy viazali a aj dnes viažu predovšetkým ku hradu a Dunaju, a tak sa Podhradie dostáva do centra pozornosti, do zorného poľa vnímania mesta ako celku. Jednotlivé storočia priniesli so sebou paralelne s rozvojom mesta aj jeho rozmanité dobové výtvarné stvárnenia. Vďaka nim môžeme sledovať meniacu sa scenériu krajiny a genézu vývoja Podhradie.

Zaujímavý prvok v siluete a panoráme mesta tvorila v minulosti Vodná veža. Svojou výškou výrazne prevyšovala okolitú zástavbu a bola vnímateľná v historických pohľadoch na mesto až do 16. storočia, kedy bola zničená a nikdy viac sa neobnovila. Stala sa súčasťou okolitej zástavby. Tá tiež postupom času zanikla. Dnes hovoríme už len o pozostatkoch areálu Vodnej veže – teda súboru veže a objektov kedysi k nej primknutých – v podobe zrekonštruovanej ruiny. Vzhľadom na jej historický význam a množstvo historických časových vrstiev, prekrývajúcich sa v tejto zrúcanine, Vodná veža má ostat v

budúcej zástavbe Podhradia ako dominantný plošný solitér a jeden z najvýznamnejších prvkov panorámy dunajského nábrežia.

Do obrazu mesta vstúpil v sedemdesiatych rokoch 20. storočia Nový most, ktorý v západných a východných pohľadoch na mesto predstavuje symbiózu starej a novej architektúry, ale v pohľade južnom jednoznačne vidieť, že rozdeľuje historickú zástavbu Starého Mesta tam, kde sa žiada jej maximálne prepojenie. Táto situácia vyvoláva reakcie v podobe návrhov na elimináciu bariéry predmostia formou prekryvania, zastavania, čiastocnej alebo radikálnej redukcie ramien predmostia.

Západná strana Podhradia je pohľadovo ukončená vežiakmi. Tie však v typických pohľadoch na dunajské nábrežie pre svoju okrajovú polohu z obrazu vypadávajú. Po dobudovaní Zuckermantla si postupnou gradáciou hmôt od kúrií ku vyústeniu tunela nájdú svoje hmotové uplatnenie.

Pohľad na Podhradie spolu s hradným bralom, Hradom, vežou Dómu, panorámou okolitej mestskej zástavby, siluetou Malých Karpát, ukončenou televíznou vežou, patrí k najpôsobivejším pohľadom na mesto a budúca zástavba Podhradia má možnosť tento pohľad ešte umocniť.

2.2 URBANISTICKO-ARCHITEKTONICKÁ CHARAKTERISTIKA ÚZEMIA

Podhradie je súčasťou mestskej časti Bratislava – Staré Mesto. Zo Starého mesta vychádza urbanistická štruktúra celého mesta pozdĺž jeho rozvojových osí. Tu sa nachádza väčšina správnych, administratívnych, kultúrno-spoločenských, školských, zastupiteľských zariadení. Sú tu sústredené kultúrno-historické pamiatky mesta. Riešené územie je prirodzeným územným pokračovaním Starého mesta, ale súčasne aj budúcim možným pokračovaním aktivít Starého mesta. Je to územie s vysokou mierou nevyužitého funkčného a priestorového potenciálu a patrí medzi najvýznamnejšie rozvojové plochy mesta. Dnes je toto územie prázdne, takmer nevyužívané, so stopami zástavby od rímskych cias až po súčasnosť.

Územie Podhradia možno rozdeliť na päť častí – sektorov: Zuckermandel, Kúrie, Vydrica, Nábrežie, Hradné bralo.

Zuckermandel

Zuckermandel je dnes zastavaný len v západnej časti. V šesťdesiatych rokoch 20. storočia tu bola vybudovaná časť plánovaného obytného súboru s 800 bytmi. Zrealizovali sa tu tri 14-podlažné vežové obytné domy. Dva vežiaky stoja pod Žižkovou ulicou v priestore ohrančenom 5-8 metrov vysokým terénnym zlomom. Zo severu sem ústia schody z Mudronovej ulice. Pri vežiakoch sa nachádzajú plochy upravenej zelene, malé detské ihrisko a príjazdová komunikácia s množstvom parkujúcich áut. Tesne pod Žižkovou ulicou sa nachádza vodohospodársky objekt, ktorým prechádzajú trasy vodovodov 2x DN 800 a DN 600. Vodovodné potrubia 2x DN 800 sú vedené ďalej po Žižkovej ulici a pred kúriami sa stácajú ku nábrežnej komunikácii. Trasa vodovodu DN 600 vedie ďalej južným smerom ku nábrežnej komunikácii. Okolo vežiaka nad Žižkovou ulicou sú plochy upravenej zelene, napravo od vežiaka je malý parcík, priestorovo ukončený skalným pasívom. Autá tu parkujú pozdĺž ulice, pri vstupe do vežiaka a na spevnenej ploche nad ústím tunela.

Skalný masív vybiehajúci z brala je zaujímavým morfológickým prvkom hradného brala. Je súčasťou regionálneho biocentra Hradný vrch, tvoriaceho zelenú podnož hradu s výskytom vzácnej flóry a fauny.

Severozápadne od vežiakov sa nachádza starý kamenolom a cvičná lezecká skala. Smerom na východ od dolných vežiakov, za vyvýšeninou zo zvyškov starej zástavby, sa nachádza lokalita bývalého Mockovho námestia. Dalej na východ je veľké verejné parkovisko a zvyšok Zuckermanbla tvoria nevyužitú plochu s náletovou zelenou.

Sever Zuckermanbla je ohrančený hradným bralom, ktoré je v tomto úseku veľmi strmé, neprechodné, prakticky nevyužiteľné. Päta hradného brala je spevnená 6-8 m vysokou betónovou stenou, ktorá smerom ku kúriám pozvoľna klesá.

Stredom Zuckermanbla vedie Žižkova ulica, dnes mestská obslužná komunikácia funkčnej triedy C3, ktorá ústi do nábrežnej komunikácie. Žižkova ulica je jednou z najstarších ulíc Podhradia. Kedysi sa nazývala Zuckermanbl Hauptstrasse, Vodrici fót, neskôr Maria Theresia – Strasse, Maria Terézia – út.. Boli okolo nej sústredené najvýznamnejšie budovy kúrií, verejných budov a ustanovizní. Dnes je Žižkova ulica v časti Zuckermanbl len cestnou komunikáciou takmer bez zástavby.

Južným okrajom Zuckermanbla, tesne nad nábrežnou komunikáciou, je vedená kmenová stoka kanalizačného zberaca A a v priestore Žižkovej ulice je vedené potrubie vodovodu 2x DN 800.

Kúrie

Je to dnes jediná súvislejšia zastavaná časť Podhradia. Nachádzajú sa tu objekty pôvodnej historickej zástavby so zachovalou pôvodnou parceláciou. Severnú časť nad Žižkovou ulicou tvorí relatívne kompaktný blok domov, zväčša barokového vzhladu so stredovekými a renesančnými prvkami v interiéroch a múroch domov. Domy sú zrekonštruované a využívajú sa ako odborné pracoviská a expozíčné priestory Slovenského národného múzea (SNM). Ide o tieto expozície SNM: Archeologické múzeum, Múzeum kultúry Madarov na Slovensku a Múzeum kultúry karpatských Nemcov.

Blok domov zo západu uzaviera nevzhľadný objekt kotolne a trafostanice. Z východu je blok uzavretý vysokou štítovou stenou, popri ktorej vedú schody až na úroveň bývalej Floriánskej ulice.

Južnú časť pod Žižkovou ulicou tvorí rad domov – historický objekt cechu lodníkov s prístavanou budovou v pôvodnej forme objektu z 19. storočia, ďalej historický objekt barokového pôvodu, nasleduje prázdna parcela, malý barokový kostol Najsvätejšej Trojice, obkolesený odrastenými stromami a v závere mohutný rekonštruovaný objekt „U čierneho medveda“.

Vydrica

Vydrica je dnes zastavaná len na severovýchodnej strane. Priestor medzi zástavbou na Beblavého ulici a východným opevnením hradu je parkovo upravený a prechádzajú ním významné pešie trasy so zaujímavými pohľadmi na mesto. Zástavbu ulíc Beblavého a Zámocké schody tvoria historické objekty barokového a renesančného pôvodu a nové objekty historizujúceho charakteru ako reminiscencia na pôvodnú zástavbu a pôvodnú parceláciu.

V týchto objektoch sú umiestnené zariadenia občianskej vybavenosti múzeum, banka, administratíva, reštaurácia.

Pod ulicou Zámocké schody sa nachádza nevyužívaný, v súčasnej dobe opustený päťpodlažný funkcionalistický objekt z tridsiatych rokov 20. storočia.

Súcastou územia Vydrice je dnes aj časť Nového mosta a jeho predmostia s ramenami, sluckami, prestupovým uzlom MHD, množstvom provizórnych stánkov a bufetov. Nalavo od mosta, v slucke, sa nachádza plocha zelene s odrastenými ihlicnatými stromami a regulacnou stanicou plynu. Z druhej strany mosta sa nachádza Rybné námestie s upraveným priestorom pred hotelom Danube a morovým stĺpom v mieste vyústenia Hviezdoslavovho námestia. Z Rybného námestia vedie na Nový most architektonicky nevýrazné, masívne, zvonku poškodené schodisko s rampou. Rampou prechádza intenzívne využívaná cyklistická trasa. Pod severným koncom predmostia sa nachádza prechod ku schodom na Židovskú ulicu.

Nový most je napriek svojim dopravným pozitívam tvrdou bariérou medzi Hradom, Podhradím a historickým jadrom mesta. Extenzívne využitý priestor pod mostom, hluk, nehodnotné stánky, masívne betónové kvetináče, exhaláty z autobusovej dopravy, poškodené povrchy schodov a rampy i podhladu mosta robia túto bariéru ešte neprívetivejšou.

Celý západný priestor Vydrice je dnes funkčne nevyužitý, nachádzajú sa tu zvyšky stien, múrikov, skalných pivníc a plochy s náletovou zelenou, ďalej parkovisko, dve strelnice, CO kryty, rad ôsmich garáží, rozložitá provizórna budova a zvyšky parcíka pred objektom Rybárskeho cechu.

Historicky hodnotnými prvkami v tomto území sú dve ladové jamy na južnom svahu hradného brala, momentálne zanedbané, znečistené, ďalej ústie zrekonštruovaného Kempelenovho vodovodu z 18. storočia a areál Vodnej veže.

Nábřežie

Nábřežie tvoria tri časti – nábřežná komunikácia, nábřežná promenáda a rieka Dunaj, ktorej stredová prúdnicová predstavuje hranicu riešeného územia. V trase nábřežnej promenády je vedený STL plynovod s dimenziami VTL plynovodu.

Nábřežnú promenádu tvorí kombinácia pešej trasy s paralelne vedenou cyklistickou trasou a pásy nízkej zelene so stromami pozdĺž nábřežnej komunikácie. Súcastou pešej trasy je niekoľko sôch, umiestnených v páse zelene. Nábřežná promenáda začína teoreticky už od Starého Mesta (Gondova ulica) – tu však chýba sformovaný východiskový a cieľový bod, kompozitný uzlový priestor. Praktickým začiatkom promenády je až budova Osobného prístavu. Nábřežná promenáda dnes končí v areáli PKO. Jej nové ukončenie bude vyplývať z riešenia zóny Podhradie a zóny Nábřežie. Nábřežnú promenádu bude možné predĺžiť smerom na západ až ku Botanickej záhrade a smerom na východ ku zóne Pribinova a k Zimnému prístavu.

Hradné bralo

Hradné bralo tvorí zelenú podnož hradu a je súčasťou regionálneho biocentra Hradný vrch.

Zo západnej strany nad Zuckermantlom je hradné bralo strmé, neprístupné, zarastené trávnatými a krovinatými porastami. Z hradného brala vybieha do časti Zuckermantel morfológický prvok – skalný masív – s výskytom locus classicus *Jovibarba globifera* – skalnicníka gulkovitého. Nad betónovou stenou, ktorá staticky zabezpečuje hradné bralo, bol kedysi uvažovaný peší chodník. Ponad kúrie nevedie v hradnom brale žiaden chodník. Zadné dvory kúrií sú úplne primknuté ku hradnému bralu.

Nad Vydricou nie je hradné bralo také strmé a je tu popretkávané množstvom starých, zarastených chodníkov. Ďalej sa tu nachádzajú zvyšky skalných pivníc z bývalej zástavby, neudržiavaný trávnatý porast a množstvo stromov, náletovej zelene. Svah pod

Žigmundovou bránou je poškodený výraznou svahovou eróziou. Približne v úseku vodných jám sú vo svahu stopy po vytekajúcom kanalizačnom odpade. Vo svahu pod Leopoldovou bránou stojí schátraný nevyužitý objekt, bývalý vodárenský objekt, ku ktorému v minulosti viedli strmé schody z Floriánskej a Oeserovej ulice. Dnes sú tieto schody v teréne už takmer necitateľné.

V minulosti bol hradný vrch využívaný na ťažbu kamena, neskôr boli na jeho dostupnejších miestach zakladané vinice. V súčasnosti je južný svah hradného brala plochou neudržiavanej verejnej zelene, ale napriek tomu s výskytom prvkov vzácnej flóry a fauny.

2.3 STAVEBNO-HISTORICKÁ CHARAKTERISTIKA ÚZEMIA

Stavebno-historický vývoj Podhradia

Lokalita Podhradia patrí spolu s Bratislavským hradom a historickým jadrom mesta k najstarším osídleným územiám Bratislavy. Prvé stopy osídlenia mesta siahajú do obdobia mladšej doby kamennej, do doby bronzovej. Bohatsšie archeologické nálezy prináša obdobie keltského osídlenia. Nasledujú stopy rímskeho impéria, objavené aj v riešenom území v priestore Vodnej veže. Základy Vodnej veže na severovýchodnej strane dunajského brodu sú rímske. Stopy osídlenia strategicko-vojenskej vyvýšeniny nad brodom cez rieku Dunaj sú zachytené už pred dvetisíc rokmi. O tisíc rokov neskôr sa v mieste brodu už križovali dve významné európske obchodné cesty – jantárová a dunajská. Práve tu bola postavená, a v 13. storočí už v listinách spomínaná, Vodná veža ako strážny a vojenský objekt a mýtna veža. Pri Vodnej veži sa nachádzal prievoz cez Dunaj.

Od cias stredoveku sa na území Podhradia rozvíjala rybárska osada Vydrica a neskôr mestská štvrť Zuckermandel. Zuckermandel bol kedysi tiež vydrickým územím. Zuckermandel a Vydrica tvorili prstencovitú zástavbu okolo hradu. Vydrica sa postupne rozširovala a podobne aj samotné stredoveké mesto, ktoré sa formovalo východne od hradu. Pôvodne sa pod hradom vytvorila súvislá zástavba s kolmo radenými úzkymi parcelami pozdĺž komunikácií. Osady, mesto i hrad postupne splynuli do pestrého malebného celku.

Podhradie bolo prevažne obývané najchudobnejším obyvateľstvom Prešporka. Tvorilo 4. okres a západnú hranicu Starého Mesta. V roku 1850 sa nazývalo Theresienstadt (Térézváros).

Podhradie leží pod Bratislavským hradom a podľa tejto polohy dostalo i pomenovanie. Pôvodný význam Podhradia (suburbium castris Posoniensis) je širší, nezodpovedá dnešnému názvu. Podhradie sa rozprestieralo na južnej i na východnej strane hradu. Malo kedysi vlastnú územnú správu, richtára, notára a obecné zastupiteľstvo. V 13. storočí sa spomína podhradský richtár Jakub. V roku 1241 bolo spustošené Tatármi. Svoju samostatnosť a privilégia Podhradie stratilo v roku 1849, kedy bolo pričlenené k mestu. Dovtedy fungovalo ako samostatné mesto s kostolom, šľachtickými kúriami, základnou školou, kúpeľom „Modrý klúč“, troma pivovarmi a obecnou strážou. Malo rozvinutý obchod najmä so stavebným drevom a hrnciarskym tovarom. Bývali tu lodníci, rybári a prevozníci. V stredoveku tu boli významné trhy s lodami.

V severnej časti mesta boli mestské kamenolomy, v ktorých sa už od stredoveku ťažil kameň, žula. Preto konfiguráciu hradného svahu nemôžeme považovať za pôvodnú.

V roku 1785 malo 87 domov a 264 obyvateľov. V roku 1815 tu žilo už 1203 rodín. V roku 1865 malo 395 domov, v roku 1894 405 domov, v roku 1904 445 domov, 3 983 domácností a 12 548 obyvateľov. Domy boli prevažne nízke, jeden až trojpodlažné. Úzke parcely predurčovali pôdorysné riešenie domov.

Do bratislavského Podhradia patrilo aj prešporské geto.

Hlavnou podhradskou ulicou bola Cesta Márie Terézie (Maria Theresia-Strasse, Mária Terézia-út.). Staršie meno tejto ulice bolo Vydrická hlavná ulica ((Zuckermandler Hauptstrasse, Vodrici foút). Cesta Márie Terézie vdací za svoj rozkvet kráľovnej, na počesť ktorej bola pomenovaná.

Najvýznamnejšími budovami Podhradia boli – kostol Najsvätejšej Trojice z roku 1734, Kaspáryho kúria („Zlatá koruna“), ktorá mala priekopu aj padací most, ďalej Katolícka chlapecká a dievcenská škola, starobinec, nemocnica, policajná stanica, radnica.

Ďalšou významnou ulicou bola Oeserova ulica. Pôvodne sa volala Druhá Floriánska ulica alebo Na hradnom vrchu. Známa bola vďaka pomenovaniu, ktoré dostala v roku 1879 po maliarovi a sochárovi Adamovi Fridrichovi Oeserovi, prešporskom rodákovi, priateľovi a radcovi takých veľikánov akými boli Rafael Donner, Winkelmann, Johann Wolfgang Goethe.

Floriánska ulica, pôvodne Prvá Floriánska ulica, dostala meno po svätom Floriánovi, patrónovi Poľska i patrónovi požiarnikov, ochrancovi pred požiarmi. Požiare boli totiž kedysi v Podhradí, a vôbec v starých mestách, veľmi časté.

Vydrická ulica (Weidritz, Vodric, tiež Veľká Vydrica, Grosse Weidritz, Nagy Vodric, v roku 1379 Wedroczea) sa už v roku 1390 spomína ako zaludnená ulica.

V roku 1558 bola Vydrická ulica vydláždená. V 14. – 15. storočí tu stávali pri brehu Dunaja Vydrické mlyny. Na tejto ulici stáli – hostinec „U štuky“ (bol súčasťou zvyškov stavby Vodnej veže), hostinec Čierny lev, Základná protestantská chlapecká škola. Na Dunajskom nábreží stál hostinec Ankerhaus a súčasne objekt kotevnej stráže. („Gasthaus zur Ankerwache“).

Na Rybnom námestí (Fischplatz, Hal-tér) stál od roku 1713 morový (trojicný) stĺp na pamiatku moru v meste v roku 1713, ktorý skosil 3 860 ľudí. Na námestí bola kedysi verejná studňa. Rybné námestie bolo miestom trhov a malo vždy príťažlivú trhovú atmosféru.

Dunaj tiekol v minulosti v tesnej blízkosti Rybného námestia. V jeho južnej časti bola dunajská zátoka, v ktorej pristávali dunajskí pltníci. Preto malo námestie aj meno Fletzerstadl. Od roku 1776 sa nazývalo Rybným námestím.

Na južnej strane námestia stál pivovar. Na severnej strane námestia stála neologická synagóga židovskej náboženskej obce v maurskom štýle. Bola postavená v roku 1894 podľa návrhu architekta Dionýza Milcha a realizoval ju prešporský staviteľ Alexander Feigler. Jej výstavba stála vtedajších 180 000 korún.

Na juhozápadnej strane námestia stál dom, v ktorom býval v rokoch 1809–1836 slávny právnik Pavel Szlemenics. Na rohu Rybného námestia stála mestská strážnica dunajského prievozu.

Pri vyústení Káľalovej ulice stál kedysi maják.

Zaujímavý názov mala aj ulica Medzierka (Lucsony, Lucken, Fudlucken), slepá ulička.

Schody Zámočkej ulice boli kedysi vytesané do skaly. Tam, kde sa schody začínajú, stála vežová brána so sedlovou strechou – dolná brána. Za ňou bola ešte horná brána,

slávnostná, gotická, z 15. storočia, z cias Mateja Korvína. Podľa dobových opisov bola nádherne vyzdobená. V roku 1574 bola zbúraná.

Ako uvádza história, v domčeku pri 24. schode písal v roku 1843 Alexander Petofi svoje Správy z uhorského snemu.

Beblavého ulica sa volala kedysi Petofiho ulica alebo Malá zámocká ulica.

Po 2. svetovej vojne sa začalo Podhradie ako nehodnotná zástavba postupne likvidovať veľkoplošnými asanáciami.

Vzhľadom na to, že prevažnú väčšinu obyvateľstva Podhradia tvorili sociálne slabšie vrstvy, domy v Podhradí boli skutočne väčšinou v slabom stavebno-technickom stave. Podhradie však malo ako urbanistická štruktúra neopakovateľné čaro.

Prvý časový úsek likvidácie Podhradia začína v roku 1948 a súvisí s preložením trate elektríciek a s výstavbou nového nábrežia smerom ku PKO. Druhý časový úsek začína približne v roku 1960 a súvisí so západnou časťou Podhradia a s výstavbou vežiakov pri tuneli, tretí časový úsek začína v roku 1967 a znamená búranie ulíc Žižkova, zvyškov južnej zástavby na svahu smerom k Dunaju a následnú výstavbu mosta.

Likvidácia Podhradia neskôr už len doznievala v postupnom rozpadávaní sa zvyškov objektov, až na tomto území ostalo len osem objektov bývalých kúrií, ruiny Vodnej veže, zvyšky zástavby na dnešnej Beblavého, Mikulášskej a Židovskej ulici, kostolík Najsvätejšej Trojice, staré Zámocké schody, skalné pivnice, dve ladové jamy a zvyšky ústia Kempelenovho vodovodu.

Objekty na Beblavého, Mikulášskej a Židovskej ulici boli neskôr zrekonštruované a doplnené o novú zástavbu.

Vodná veža je jednou z najstarších a najhodnotnejších stavebných pamiatok na území Bratislavy. Je situovaná do úzkeho priestoru medzi strmými svahmi hradného brala a riekou Dunaj. V týchto miestach sa stretali dve najdôležitejšie európske historické obchodné cesty – podunajská a jantárová, a to v mieste starobylého dunajského brodu. Objekt Vodnej veže mal strategickú vojensko-strážnu funkciu. Kontroloval brod a prístup ku mestu a Hradu. Južne od veže sa nachádzal riečny prístav.

Vodná veža sa prvýkrát spomína v listine Bélu IV. z 28. júna 1254. V listine sa však spomína významná prestavba už existujúceho objektu, čo znamená, že Vodná veža pochádzala ešte zo starších cias. V listine z roku 1361 sa objekt spomína ako „veža alebo vodný dom“ (turrem seu domum aque), ďalej že je v dezolátnom stave a nejde už o objekt solitér, ale pripájajú sa k nemu z východnej strany obytné domy.

V roku 1380 sa objavuje prvé pomenovanie Vodnej veže v nemeckom jazyku: Wasserhausz an der Wodritz. Okolo roku 1400 získava Vodnú vežu kráľ Žigmund. V roku 1401 ju daroval svojmu synovi a vnukovi, ale pod podmienkou, že ju budú udržiavať v náležitom stave. Okolo roku 1450, po zavedení palných zbraní, vznikla potreba budovania samostatných predsunutých opevnení a týmto požiadavkám Vodná veža ideálne vyhovovala. Okolo roku 1450 dochádza k vážnym sporom o Vodnú vežu medzi mestom a Hradom. Záujem o Vodnú vežu vyplýval z jej významnej vojenskej a strategicko-funkcie. Vodná veža bola totiž vždy dôležitým fortifikacným objektom, hoci fyzicky nikdy ku opevneniu mesta nepatrila. V roku 1430 kráľ Žigmund postavil južne od veže drevený most cez Dunaj, ale keďže bol opakovane poškodzovaný, v rokoch 1472-73 bol vybudovaný nový most oproti Rybárskej bráne. Bol frekventovanejší ako starobylý brod pred Vodnou vežou.

Vodná veža však napriek tomu ostala dôležitým predmostím jedného z najvýznamnejších strategických bodov celej tzv. Bratislavskej brány.

V roku 1620 bola Vodná veža takmer úplne zničená vojskami cisárskeho generála H.D.Dampiera. Odvtedy sa už nikdy ako strategický objekt neobnovila.

Okolo roku 1650 boli murivá Vodnej veže využité pri intenzifikácii zástavby rybárskej osady Vydrice.

Areál Vodnej veže bol zastavaný troma objektami, z ktorých dva sa zachovali až do asanácie bratislavského Podhradie v 20. storoci.

Išlo o tieto objekty:

- objekt c.46 na Vydrickej ulici, ktorý bol v rokoch 1780-1813 sídlom kráľovského solného úradu,
- objekt c.48 postavený okolo roku 1665, v ktorom v 18. storoci býval dozorca lodného tridsiatku,
- objekt c.50, ktorý bol známy ako hostinec U modrej štuky.

Po znacnom poškodení Vodnej veže v roku 1620 a po radikálnych prestavbách na obytné či hospodárske objekty upadla Vodná veža ako fortifikacný objekt do zabudnutia.

Vodná veža bola postavená nielen ako vojenská ale aj ako obytná veža na štvorcovom pôdoryse s výškou 3-4 podlaží.

Veža mala byť situovaná do vnútra budúceho obvodového fortifikacného múru. Pôvodne štvorcový pôdorys veže bol v stredoveku zväčšený južným smerom o jeden priestor (15,5x9,5 m). Okolo pôvodného štvorcového, neskôr obdĺžnikového pôdorysu veže sa zachovali zvyšky pôdorysov ďalších menších veží – polkruhovej zo západnej strany a hranolovej zo severnej strany veže.

V rokoch 1971-1981 bol uskutočnený systematický archeologický výskum lokality, ktorý realizovalo oddelenie archeologického výskumu bývalej Mestskej správy pamiatkovej starostlivosti a ochrany prírody (MSPSOP). V archeologickej lokalite Vodná veža sa realizovalo 30 archeologických sond pod vedením prof. A.Pifflla a V.Ferusa.

Archeologické sondy uskutočnené v rámci pôdorysu veže a v jej okolí odkryli množstvo nálezového materiálu a zvyšky murív objektov a fortifikacného múru, ktoré sú datované od cias laténskej kultúry, rímskej kultúry až do obdobia 17.-18. storocia. Vtedy rozparcelovanie plôch okolo Vodnej veže a následné zastavanie objektami definitívne vytvorili z objektu Vodnej veže areál Vodnej veže.

Zvyšky rímskeho muriva sa viažu ku pôdorysu pôvodnej veže, preto existuje predpoklad, či sa Vodná veža nestavala už na základoch nejakého vojenského objektu z cias Rímskej ríše (stavby s dvojicami oproti sebe umiestnených brán).

Juhozápadný výbežok areálu Vodnej veže predstavuje základy obytného jednopriestorového objektu. Západnú a severozápadnú časť predstavujú základy fortifikacného múru. Severnú a severovýchodnú časť tvoria fragmenty murív dvoch priestorov a obvodového múru z 15. – 16. storocia, východnú a juhovýchodnú časť tvoria zvyšky novovekých stavieb zo 16. – 18. storocia.

Vzhľadom na stavebný vývoj Vodnej veže a priestoru okolo nej hovoríme teda o areáli Vodnej veže, lebo samotná Vodná veža tvorí len časť dnešného pôdorysu archeologickej lokality Vodná veža.

Do dnešných čias sa Vodná veža zachovala ako komplex rozmanitých stavebných kultúr. Dnešný areál Vodnej veže má pomerne veľký, rozložitý pôdorys a tvorí významnú priestorovú dominantu v území Vydrice i Podhradia.

Reštaurovanie archeologickej lokality Vodná veža sa uskutočnilo metódou konzervácie stavebných zvyškov, pričom výsledkom konzervácie je areál so všetkými znakmi ruiny.

Kultúrno-historické hodnoty územia

Podhradie je súčasťou mestskej pamiatkovej rezervácie a pamiatkovej zóny centrálnej mestskej oblasti. V území sa musia rešpektovať ustanovenia zákona c. 27/1987 Zb. o štátnej pamiatkovej starostlivosti a Vyhlášky OU Bratislava c. 1/1992, opatrenia pre mestskú pamiatkovú rezerváciu a pamiatkovú zónu centrálnej mestskej oblasti.

Najcennejšie prvky z kultúrno-historického hľadiska sú chránené ako hnutelné alebo nehnuteľné kultúrne pamiatky, prípadne majú vyhlásené ochranné pásma alebo sú vytvorené – pri väčšom súbore pamiatok – pamiatkové rezervácie a pamiatkové zóny.

V Bratislave tvoria mestskú pamiatkovú rezerváciu (MPR) najcennejšie časti mesta, teda Hrad, Podhradie a časť Starého Mesta (historické jadro). Bratislavská MPR bola vyhlásená v roku 1954 a je v nej zahrnutých 264 kultúrnych pamiatok.

Na území SR bolo podľa právnej úpravy v oblasti ochrany pamiatkového fondu 72 najcennejších pamiatok a ich súborov vyhlásených za národnú kultúrnu pamiatku. Podhradie dominuje národná kultúrna pamiatka Bratislavský hrad (vyhlásená v roku 1961).

Pamiatkových objektov je v Bratislave k 1.1.2004 evidovaných 1 113, z toho 762 kultúrnych pamiatok. Na území Starého Mesta je z tohto množstva evidovaných 904 pamiatkových objektov, z toho 642 kultúrnych pamiatok.

Hnutelných kultúrnych pamiatok je v Bratislave k 1.1.2004 evidovaných 386, z toho na území Starého Mesta je ich 337.

Na území mestskej časti Staré Mesto sa sústreďuje vyše 80% pamiatkových objektov ako aj kultúrnych pamiatok Bratislavy.

Podľa zákona NR SR c. 49/2002 Z.z. o ochrane pamiatkového fondu sa kultúrne pamiatky a národné kultúrne pamiatky zapísané v Ústrednom zozname pamiatkového fondu považujú za „národné kultúrne pamiatky“ (teda všetky kultúrne pamiatky, nielen pôvodné národné kultúrne pamiatky). Tým sa pozdvihla hodnota všetkých kultúrnych pamiatok.

Na území Podhradia sa nachádzajú tieto objekty zapísané do zoznamu kultúrnych pamiatok:

- Židovské mauzóleum Chatama Sofera na Nábřeží arm. generála L.Svobodu
- kostol Najsvätejšej Trojice s areálom, Žižkova ulica c. 7, parc. c. 941, 942
- kúria, Žižkova ulica c. 12, parc. c. 1062
- radový meštiansky dom, Žižkova ulica c. 14, parc. c. 1059
- radový meštiansky dom, Žižkova ulica c. 16, parc. c. 1058

- ❑ kúria, Žižkova ulica c. 18, parc. c. 1055
- ❑ Dom lodníkov, Žižkova ul. c. 1, parc. c. 935
- ❑ Vodná veža, Nábrežie arm. gen. L.Svobodu, parc. c. 545
- ❑ Morový stĺp, Rybné námestie
- ❑ pamätná tabula Sovietskej armády, Nábrežie arm. gen. L.Svobodu
- ❑ nárožný meštiansky dom, Beblavého ulica c. 2, parc. c. 639
- ❑ radový meštiansky dom, Beblavého ulica c. 4, parc. c. 638
- ❑ radový meštiansky dom, Beblavého ulica c. 6, parc. c. 636
- ❑ radový meštiansky dom, Beblavého ulica c. 8, parc. c. 632
- ❑ radový meštiansky dom, Beblavého ulica c. 10, parc. c. 631
- ❑ radový meštiansky dom, Beblavého ulica c. 12, parc. c. 629
- ❑ radový meštiansky dom, Beblavého ulica c. 14, parc. c. 628
- ❑ nárožný meštiansky dom, Beblavého ulica c. 1, parc. c. 589
- ❑ radový meštiansky dom, Beblavého ulica c. 5, parc. c. 603
- ❑ radový meštiansky dom, Beblavého ulica c. 7, parc. c. 604

Na území Podhradie sa nachádzajú tieto objekty pamiatkového záujmu a zaujímavé kultúrno-historické prvky :

- ❑ zvyšky skalných pivníc a suterénov domov v sektore Vydrice
- ❑ dve ladové jamy v sektore Vydrice
- ❑ objekt „U Čierneho medveda“, Žižkova ulica c. 9
- ❑ zvyšky historických chodníkov pod Žigmundovou bránou, spájajúce Podhradie a Hrad
- ❑ niekdajší objekt kotevnej stráže Ankerwache (Ankerhaus) v mieste vyústenia niekdajšej Štukovej ulice (Štuková ulica viedla popri Vodnej veži)
- ❑ úzke priecne uličky medzi nábrežím a Žižkovou ulicou – Mlynárska, Messerschmidtova (Ipelská), Mollerova (Rimavská), Brauneckerova (Vrátnanská), Steinwallovo (Mockovo) námestie, Petzlova (Slatinská), Strohmayerova (Popradská), Ballusova (Žitavská), Korabinského, Kostolné (Scherzovo, Kackovo) námestie, Vítězova (Trokanova) ulica
- ❑ základy mešity pod Žigmundovou bránou
- ❑ zvyšky Vydrickej vežovej brány mestského opevnenia a prilahlého domu s parkanovým múrom
- ❑ niekdajší maják, v mieste vyústenia Káľalovej ulice na nábrežie
- ❑ socha na stĺpe – rok Beblavého a Židovskej ulice
- ❑ dva hranicné stĺpy v mieste pred bývalými kasárnami medzi Vydricou a Zuckermandlom
- ❑ trasovanie pôvodnej Vydrickej ulice
- ❑ trasovanie dvoch paralelných ulíc Oeserova a Floriánska
- ❑ zrekonštruované zvyšky Kempelenovho vodovodu
- ❑ bývalý Vodárenský objekt pod Leopoldovou bránou
- ❑ vyústenie tunela s kamenným obložením.

Fragmenty pôvodnej zástavby na Vydrici – ladové jamy – sú znečistené, zvonka poškodené. Areál Vodnej veže je obohnaný z východnej strany betónovým múrom, spôsobom nekorešpondujúcim so vzhladom archeologickej lokality.

Objekty pamiatkového záujmu a zaujímavé kultúrno-historické prvky sú sústredené prevažne v sektore Vydrice a v sektore Kúrie. Ide o zvyšky skalných pivníc, suterénov domov, trasovania pôvodných ulíc a chodníkov, dve ladové jamy, zrekonštruované zvyšky Kempelenovho vodovodu, bývalý vodohospodársky objekt pod hradom a objekty už dnes

neexistujúce – Ankerhaus, maják, základy mešity, hranicné stĺpy v mieste bývalých kasární, terasovité záhrady, objekty bývalých kúrií...

Zaujímavým kultúrno-historickým prvkom je aj trasovanie nultého poludníka, stanoveného v roku 1783 uhorským geografom Samuelom Mikovínom, spolupracovníkom Mateja Bela, uhorského polyhistora a vedca európskeho formátu. Nultý poludník bol Samuelom Mikovínom vytrasovaný podľa východného priecelia Bratislavského hradu, a prechádza aj územím Vydrice. Bol vytrasovaný skôr ako dnes používaný greenevichský poludník.

Podhradie a Zuckermandel sa po rozsiahlych asanáciách nezachovali. Návrat k pôvodnému charakteru domov nie je už dnes z hladiska požiadaviek na budúcu intenzitu využitia územia možný.

Obnovu pôvodného charakteru zástavby nedovoľuje ani vybudovaný Nový most so svojim rozsiahlym severným predmostím.

Podhradie si však zachovalo profil terénu, územnú väzbu na Hrad, má zachované fragmenty pôvodnej zástavby a je takmer prázdne. Preto existuje príležitosť vyformovať zástavbu Podhradia tak, aby Podhradie splnilo požiadavky na kvalitu urbanistickej štruktúry z hladiska dnešných novodobých, moderných urbanistických zásad a parametrov, ale súčasne boli v nom maximálne zakomponované fragmenty pôvodnej historickej zástavby.

Väzby na historickú stopu v území je možné vytvoriť aj spomienkovými tabulami, umeleckými dielami alebo inými formami reminiscencie na pôvodné objekty, na významné miesta, významné osobnosti.

Najhodnotnejším prvkom Podhradia bola drobná mierka urbanistickej štruktúry, siet uličiek, námestí, úzkych priechodov, schodov, ďalej objekty a prvky dobového významu a v neposlednom rade atmosféra života tohto po stáročia samostatného mestecka, podčiarknutá urbanistickou drobnokresbou. Tá sa môže premietnuť do novej urbanistickej štruktúry na Vydrici, lebo Vydrica je v bezprostrednom dotyku s historickým jadrom. Zuckermandel je priestorovo oddelený od Vydrice enklávou kúrií a je už v kontakte s novodobou zástavbou vežiakov a s budúcou zástavbou River parku.

Návrh urbanistickej štruktúry Podhradia musí rešpektovať:

- dominantnosť Bratislavského hradu
- zelenú podnož Hradu – hradné bralo
- konfiguráciu terénu
- širšie väzby Podhradia s okolitou zástavbou a s okolitou krajinou, s Hradom, s historickým jadrom
- snahy o vytvorenie kontinuálneho širšieho mestského prostredia s cieľom prinavrátiť pôvodný význam urbanistickým a architektonickým mestotvorným prvkom ako je ulica, námestie, domoradie, radová a bloková zástavba, nárožia, dominanty, akcenty, arkiere, rizality, priecelia, pasáže, priehľady, pohľady, silueta, panoráma
- cieľ, ktorým je vyformovanie Podhradia ako spojovacieho prvku medzi Dunajom, nábrežnou promenádou, Hradom, hradným bralom a historickým jadrom mesta.

Problematickým bodom riešeného územia v širších vzťahoch je predmostie Nového mosta, ktorému v case výstavby padlo za obeť množstvo významných objektov a porušili sa priame územné väzby medzi Starým Mestom a Podhradím. Stratila sa atmosféra Podhradia i hmotové a priestorové usporiadanie Rybného námestia. Pretože predmostie Nového mosta a Rybné námestie sú súčasťou riešeného územia a súčasne jednou z požiadaviek Zadania je vyformovanie priecnych prepojení medzi Hradom, Podhradím,

nábrežnou promenádou a historickým jadrom mesta, je úvaha o reálne možnej redukcii ramien Nového mosta v riešení územného plánu zóny Podhradie nanajvyš aktuálna. Následné využitie uvoľnených priestorov po redukcii ramien Nového mosta bude riešené práve v prospech novej verejnej zelene a v prospech návrhu nových peších prepojení medzi Hradom a Podhradím.

2.4 KRAJINNO-EKOLOGICKÁ CHARAKTERISTIKA ÚZEMIA

Územie Podhradia je možno z hľadiska prírodných charakteristík a výskytu prírodných prvkov rozdeliť na dve výrazné časti.

Južnú časť riešeného územia pod nábrežnou komunikáciou predstavuje regulovaný tok rieky Dunaj, hydrický koridor nadregionálneho významu.

Územie nad nábrežnou komunikáciou je morfológicky členité, v rôznych nadmorských výškach od kóty 140,0m n.m. (úroveň nábrežnej komunikácie) až po kótu južnej hradby Bratislavského hradu 170 m n.m.. Je to územie dnes takmer prázdne, nevyužívané, porastené hojne náletovou zelenou. Dnes tvorí výraznú zelenú podnož Bratislavského hradu.

Zelen hradného brala je súčasťou biocentra miestneho významu Hradný vrch, porasty sú v súčasnosti značne ruderalizované, v časti Vydrice hodne znečistené odpadmi. Historické chodníky vo svahu sú zarastené, neudržiavané. Porasty hradného brala nad Zuckermantlom sú strmé a neprechodné.

Plochy parkovo upravenej zelene sa nachádzajú za východnými hradbami hradného areálu. Z upravených rekreačných chodníkov tejto časti hradného brala sú pekné pohľady na mesto.

Plochy pri vyvýšenine, zvyšku starej zástavby pri parkovisku na Zuckermantli, sú porastené rozvolnenou skupinou stromov, ale nie sú parkovo upravené, podobne plochy nad Rybárskym cechom a garážami. Odrastené vysoké stromy tu postupne končia v náletovej zeleni. Z niekdajšieho parcíka pri Rybárskom cechu ostal trávnik s odrastenými stromami a nemožno ho už považovať za parkovo upravenú zelen.

Plochy zelene na nábrežnej promenáde tvoria trávniky, kríky a stromy, ktoré nemožno považovať za parkovo upravené.

Pred objektami bývalých kúrií sa nachádza pás zelene, ktorý delí zástavbu od nábrežnej promenády.

Plochy nízkej zelene, trávniky, na území Podhradia väčšinou nie sú udržiavané a nachádzajú sa prevažne v predmestí Nového mosta.

Plochy zelene v západnej slucke predmestia tvorí trávnik a mladé listnaté a ihlicnaté stromy. Tiež ich nemožno považovať za parkovo upravené.

Na Rybnom námestí sú umiestnené úplne nevhodné betónové kvetináče.

Peknú enklávu stromov predstavuje územie okolo kostola Najsvätejšej Trojice. Je to stromoradie okolo kostola a zelen v záhrade kostola, teda zelen s obmedzeným prístupom verejnosti.

Okolo vežiakov na Zuckermantli sa nachádzajú upravené plochy verejnej zelene pri bytových domoch, udržiavané.

Jednou z najhodnotnejších plôch zelene v Podhradí je parcík medzi vežiakom a skalným masívom nad Žižkovou ulicou. Udržovaný trávnik, kríky, stromy, lavicky tvoria príjemné zátiešie pod hradným bralom. Túto zelen možno považovať za parkovo upravenú zelen. Tesne pod päťou brala je však parcík znečistený odpadmi.

Cast parcíka dnes predstavuje pozemky súkromných vlastníkov, ktorí majú záujem tieto pozemky stavebne využiť.

Na Výkrese zelene a ostatných prírodných prvkov ÚSES v riešenom území sú zakreslené stromy solitéry a významné skupiny stromov. Zaujímavé a hodnotné z urbanistického hľadiska sú stromy

- pri vežových obytných domoch
- na vyvýšenine pri parkovisku na Zuckermantli
- pri kostole Najsvätejšej Trojice
- v záhrade kostola Najsvätejšej Trojice
- nad Rybárskym cechom
- pri Rybárskom cechu
- v západnej slucke predmostia Nového mosta
- v parku pri východných hradbách hradného areálu
- na námestí na konci Panskej ulice
- na Rybnom námestí
- na nábrežnej promenáde.

Zaujímavými prírodnými prvkami v území sú skalný masív na Zuckermantli, skalný masív na Vydrici, cvičná lezecká stena na úpätí hradného brala nad vežiakmi a rieka Dunaj, provinciónálny biokoridor európskeho významu bez brehových porastov.

2.5 SOCIOEKONOMICKÁ CHARAKTERISTIKA ÚZEMIA

Z hľadiska administratívneho je mesto Bratislava hlavným mestom SR. Tento fakt výrazne determinuje socioekonomický rozvoj územia. Na území mesta sú lokalizované mnohé inštitúcie s celoslovenskou pôsobnosťou vyplývajúce z funkcie hlavného mesta – orgány vlády, NR SR, súdnicstva, vysokých škôl, vedecko-výskumných organizácií, médií a pod.

Bratislava má rozlohu 367,6 km² a ku dnu SODB v roku 2001 žilo v nej 428 672 obyvateľov. V tabulke Veková štruktúra obyvateľstva v roku 2001 sú základné štatistické informácie o obyvateľstve obvodu Bratislava I v porovnaní s ostatnými obvodmi, v rámci celku a SR. V obvode Bratislava I žije 10,5% obyvateľov mesta Bratislavy, má najnižší podiel detskej zložky obyvateľstva a najvyšší podiel poproduktívnej zložky obyvateľstva, čo naznačuje aj index starnutia, ktorý je najvyšší v tomto obvode a je výrazne vyšší ako je slovenský priemer.

V MC Staré Mesto, ktorej súčasťou je riešené územie, sa v školskom roku 2004/2005 nachádzalo 22 MŠ, 14 ZŠ, 5 špeciálnych MŠ a ZŠ, 1 SOU, 6 SOŠ, 6 gymnázií a 17 fakúlt VŠ. (Zdroj: databáza MŠ SR, Internet).

Z kultúrnych zariadení sa v roku 2003 v MC Staré Mesto nachádzalo 9 zariadení kín, 15 zariadení divadiel, 2 amfiteátre, 15 zariadení múzeí a pamätníkov, 13 galérií, 5 kultúrnych domov, 3 domy mládeže, 6 zariadení verejných knižníc (Zdroj: Štatistická ročenka hl. mesta SR Bratislavy 2004).

Na jednotku plochy na území mesta pripadalo 1166 obyvateľov na km², čo je prirodzene výrazne viac ako celoslovenský priemer 111 obyv./km².

Pocet obyvateľov MC Staré Mesto ku dnu SODB v roku 2001 bol 44 798 obyvateľov a na jednotku plochy pripadalo 4671 obyvateľov.

Pre porovnanie pocet obyvateľov Bratislavy ku dnu 31.12.2003 bol 425 533 a pocet obyvateľov Starého Mesta bol 43 367. Hustota obyvateľstva za mesto Bratislava bola 1158 obyvateľov na km² a za Staré mesto 4517 obyvateľov na km². Najnovší údaj počtu obyvateľov Bratislavy ku dnu 31.12.2004 je 425 155 obyvateľov.

Veková štruktúra obyvateľstva Bratislavy podlieha tým istým vplyvom a trendom ako celková veková štruktúra obyvateľstva Slovenska. Tento trend je dnes badateľný vo všetkých vyspelých štátoch Európy. Je to trend starnutia obyvateľstva, ktorý poukazuje na výrazný pokles predproduktívnej zložky obyvateľstva a nárast poproduktívnej zložky obyvateľstva. Index starnutia (vyjadruje pomer poproduktívnej zložky obyvateľstva ku predproduktívnej zložke obyvateľstva) v roku 2001 poukazuje na trend starnutia obyvateľstva Mesta Bratislavy.

V roku 1991 mal hodnotu 75,96 (na 100 obyvateľov predproduktívnej zložky pripadalo 75 obyvateľov poproduktívnej zložky) a v roku 2001 mal už hodnotu 138,58. (Na 100 obyvateľov predproduktívnej zložky pripadalo 138 obyvateľov poproduktívnej zložky).

Veková štruktúra obyvateľstva ku SODB 2001

	Pocet obyvateľov SODB 2001	Veková štruktúra v roku 2001 v %			
		predproduktívni	produktívni	poproduktívni	Index starnutia
Bratislava I	44 798	11,6	57,3	28,2	242,1
Bratislava II	108 139	14,0	57,4	24,6	175,62
Bratislava III	61 418	12,7	57,2	26,6	209,69
Bratislava IV	93 058	17,5	60,6	18,0	102,55
Bratislava V	121 259	12,7	74,6	8,8	69,09
Bratislava spolu	428 672	14,5	65,4	20,1	138,58
SR	5 379 455	18,9	62,3	18,0	95,24

Vo vekovej štruktúre obyvateľstva Bratislavy k SODB 2001 predstavuje obyvateľstvo v predproduktívnom veku 14,51%, v produktívnom veku 65,37% a v poproduktívnom veku predstavuje 20,11% z celkového počtu obyvateľov. Vo vekovej štruktúre obyvateľstva Starého mesta obyvateľstvo poproduktívneho veku predstavuje 28,2%, obyvateľstvo produktívneho veku 57,3% a obyvateľstvo predproduktívneho veku len 11,6 percenta z celkového počtu obyvateľov.

Z hľadiska národnostnej štruktúry je obyvateľstvo pomerne homogénne s dominanciou obyvateľstva slovenskej národnosti. To tvorí až 91,39 % z celkového počtu obyvateľov. Ostatné národnosti sú zastúpené minimálne. Hodnotu nad 1 % dosahuje len obyvateľstvo maďarskej (3,84 %) a ceskej (1,86 %) národnosti.

Z hľadiska štruktúry zamestnanosti prevláda zamestnanosť v terciálnom sektore. Nasleduje priemysel a stavebníctvo. Priemysel, predovšetkým chemický, strojársky, potravinársky, sa najvyššou mierou podiela na celkovej zamestnanosti obyvateľstva.

Z celkového počtu obyvateľov Bratislavy bolo v meste ku dnu SODB v roku 2001 238 199 ekonomicky aktívnych obyvateľov. Z celkového počtu obyvateľov Bratislavy bolo v meste k 31.12.2001 evidovaných Národným úradom práce 11 946 nezamestnaných. Miera nezamestnanosti dosiahla hodnotu 4,69%. Z tohto počtu bolo 1241 evidovaných nezamestnaných v MC Staré Mesto. Miera nezamestnanosti v MC bola 6,15%. K 31.12.2003 bolo evidovaných za mesto Bratislava 8308 nezamestnaných a miera nezamestnanosti dosiahla hodnotu 3,24%. K 31.12.2004 bolo národným úradom práce evidovaných 7715 nezamestnaných a miera nezamestnanosti mala hodnotu 2,84%.

Pre porovnanie – je to výrazne nižšia hodnota ako celoslovenský priemer 13,07% z roku 2004.

Riešené územie Podhradie je obývané prakticky len vo východnej časti, na Zuckermändli. V roku 2001 tu žilo celkom 378 obyvateľov, z toho 209 žien a 169 mužov. Počet obyvateľov Podhradia v predproduktívnom veku bol 42, v produktívnom veku 167 a v poproduktívnom veku 169. Podiel populácie v predproduktívnom veku je mimoriadne nízky - 11,6% z celkového počtu obyvateľov. Územie je teda charakteristické vysokým podielom populácie v poproduktívnom veku. Prejavuje sa tu výraznejšia migrácia obyvateľstva z dôvodu slabej vybavenosti územia a zhoršenej kvality životného prostredia v dôsledku zataženia hlukom a exhalátmi z dopravy. Podľa štatistických údajov počet obyvateľov v riešenom území za posledných 20 rokov výrazne klesá.

Zamestnanosť obyvateľov je tu vzhľadom na typ územia a nízky počet obyvateľov vysoká. Intenzita zamestnanosti predstavuje 92,1% podiel, čo znamená, že do riešeného územia sa dochádza do zamestnania z iných území.

Pracovné príležitosti v súčasnosti ponúkajú obslužné odvetvia v treťom sektore, reštaurácia Rybársky cech, múzeá, hotel a drobní podnikatelia a živnostníci. V Podhradí žilo v roku 2001 166 ekonomicky aktívnych obyvateľov. Ekonomická aktivita obyvateľstva Podhradia predstavuje 43,9% podiel. Vzhľadom na vysoký podiel staršieho obyvateľstva je výrazne nižšia ako priemer mesta. Odchádzanie za zamestnaním zo Starého Mesta dosahuje 39,1% podiel z celkového počtu ekonomicky aktívnych obyvateľov a je značne vysoká.

3 VÄZBY VYPLÝVAJÚCE Z RIEŠENIA ŠIRŠÍCH VZTAHOV A ZO ZÁVÄZNÝCH ČASTÍ ÚZEMNÉHO PLÁNU OBCE

Širšie vzťahy riešeného územia zóny Podhradie sú analyzované z hľadiska urbanistického, funkčného a priestorového, z hľadiska výtvarno-kompozičného, z hľadiska dopravnej vybavenosti a technickej vybavenosti.

Širšie vzťahy z hľadiska urbanistického:

Zóna Podhradie sa nachádza v katastrálnom území Bratislava – Staré Mesto, je súčasťou mestskej pamiatkovej rezervácie, pamiatkovej zóny centrálnej mestskej oblasti. Nachádza sa v jednej z najexponovanejších častí mesta, pod Bratislavským hradom a hradným bralom, na nábreží Dunaja a v bezprostrednom dotyku s historickým jadrom mesta. Rozprestiera sa pod južným a juhovýchodným úbočím hradného vrchu, od priestoru vyústenia tunela na Nábreží armádneho generála L. Svobodu až po Rybné námestie. Má rozlohu 33 ha z čoho 11 ha tvorí vodná plocha Dunaja, tvorí urbanistický obvod UO Podhradie.

Zóna susedí s urbanistickými obvodmi UO Hrad, UO Hradný svah, UO Bratislava – historické jadro, UO Reduta, UO Incheba, UO Dunajský háj, UO PKO, UO Bôrik, UO Nemocnica Partizánska.

Širšie vzťahy z hľadiska funkčného a priestorového

Zóna Podhradie susedí z východnej strany s polyfunkčným územím historického jadra, v ktorom prevládajú objekty a zariadenia občianskej vybavenosti mestského až nadmestského významu. Zo severu susedí s areálom Bratislavského hradu, areálom Parlamentu a s parkovo upravenými plochami zelene v okolí historického hradného areálu. Zo západu susedí zóna Podhradie s územím budúceho River Parku a so zónou Kamenolom a z juhu s riekou Dunaj a s petržalským nábrežím Dunaja.

Širšie vzťahy z hľadiska výtvarno-kompozičného

Zóna Podhradie má vo svojom okolí významné kompozičné bodové prvky – Hrad, hradby starého opevnenia mesta, budovu Parlamentu, Dóm sv. Martina, pilier Nového mosta, Dom u dobrého pastiera, hotel Danube, ďalej významné lineárne priestory Židovská ulica, Panská ulica, Hviezdoslavovo námestie, ulica Strmá cesta (schody na Mudronovu ulicu). Zóna Podhradie je významnou súčasťou obrazu mesta, jeho siluety a panorámy.

Širšie vzťahy z hľadiska prírodného a krajinnno-ekologického:

Zóna Podhradie leží pri rieke Dunaj, hydrickom biokoridore nadregionálneho významu a jej severnú časť tvorí biocentrum regionálneho významu Hradný vrch. Do tesnej blízkosti Podhradia zasahuje okraj západnej časti Chráneného vtáčieho územia (CHVÚ) Dunajské luhy a biokoridor miestneho významu Hradný vrch - Machnác.

Širšie vzťahy z hľadiska dopravného:

Cez zónu Podhradie prechádza nábrežná komunikácia s funkčným a dopravno-urbanistickým významom spojovacej zbernej komunikácie funkčnej triedy B2, kategórie štvorpruhová, smerovo rozdelená komunikácia s elektrickým pruhom. Cez zónu Podhradie prechádza významný dopravný koridor po Novom moste, Staromestská ulica,

mestská zberná komunikácia funkčnej triedy B2, kategórie štvorpruhová smerovo nerozdelená komunikácia, radiála, s mimoúrovňovým napojením na nábrežnú komunikáciu. Cez územie ďalej prechádza komunikácia nižšieho funkčného a dopravnou-urbanistického významu Žižkova ulica, mestská obslužná komunikácia funkčnej triedy C3, ktorá je vedená rovnobežne s nábrežnou komunikáciou z jej severnej strany. Zo severu vstupuje do územia Židovská ulica, mestská obslužná komunikácia funkčnej triedy C3.

V riešenom území sú vedené elektrické a autobusové linky mestskej hromadnej dopravy a pod objektami predmostia Nového mosta je umiestnená koncová autobusová zastávka MHD zabezpečujúca prepojenie centra mesta s mestskými časťami Petržalka, Karlova Ves, Dúbravka, Lamac a Devín.

V návrhu ÚPN mesta sa ďalej uvažuje s vybudovaním trasy nosného systému MHD so zastávkou v riešenom území, v západnej slucke predmostia Nového mosta.

V okolí zóny sú vedené významné pešie mestské trasy. Idú cez historické jadro, cez parkovo upravené plochy zelene po obvodě opevnenia Bratislavského hradu a po nábreží Dunaja. Cez Strmú cestu vedú schodami na Mudronovu ulicu.

Po nábrežnej promenáde je vedená hlavná cyklistická trasa, ktorá sa stáca na Rybnom námestí na Nový most a súčasne aj pokračuje ďalej popod Nový most smerom na Židovskú ulicu.

Širšie vzťahy z hľadiska technickej vybavenosti:

Územím prechádza ochranný múrik nábrežnej promenády, ktorý vymedzuje polohu protipovodňovej bariéry, VTL plynovod DN 500 (prevádzkovaný ako STL so svojim ochranným pásmom), kanalizačný zberac A, kmenová stoka kanalizačného zberaca A, potrubia nadradeného vodovodu 2xDN 800, odbocujúce v západnej časti lokality k Žižkovej ulici, vo východnej časti lokality do telesa Nového mosta a vetvami do Rybného námestia. V súbehu s mostom vedie do Dunaja trasa kanalizačného zberaca A XIIIa zo Staromestskej ulice (odlahcovacia stoka).

Územím ďalej prechádzajú kábelové vedenia VN, telekomunikácií a optotrás. Na Rybnom námestí, v podmostí Nového mosta a v priestore mimoúrovňovej križovatky, v zelenej ploche západnej slucky sa nachádza uzol s veľkou kumuláciou vedení a zariadení technického vybavenia.

4 VYHODNOTENIE LIMITOV VYUŽITIA ÚZEMIA

Limity využitia územia obmedzujú, vylucujú, prípadne podmienujú využitie a usporiadanie územia. Vyplyvajú zo všeobecne platných právnych predpisov a schválenej nadradenej územnoplánovacej dokumentácie. Zásady a limity využitia územia stanovujú požiadavky na riešenie, ktoré sa v územnom pláne premietajú ako záväzné regulatívy.

Súbor limitov využitia územia je stanovený vyhláškou MŽP SR c. 55/2001 Z.z. o územnoplánovacích podkladoch a územnoplánovacej dokumentácii:

- Limity z hľadiska rozvojového potenciálu územia
- Limity z hľadiska širších vzťahov, komplexných cieľov rozvoja mesta a jeho začlenenia do okolitej zástavby a ostatnej krajiny
- Limity z hľadiska existujúceho stavu – existujúcej zástavby a funkčných plôch v území
- Limity z hľadiska priestorového usporiadania a funkčného využitia územia
- Limity z hľadiska kultúrno-historických hodnôt v území a ich ochrany
- Limity z hľadiska prírodných prvkov v území a z hľadiska ochrany prírody
- Limity z hľadiska demografického a socioekonomického
- Limity z hľadiska dopravnej vybavenosti územia
- Limity z hľadiska technickej vybavenosti územia
- Limity z hľadiska ochrany PPF
- Limity z hľadiska ochrany LPF
- Limity z hľadiska prírodných zdrojov v území
- Limity z hľadiska ochrany území postihovaných povodňami
- Limity z hľadiska platných územných rozhodnutí a stavebných povolení
- Limity z hľadiska civilnej ochrany a obrany štátu
- Limity z hľadiska užívania osobami s obmedzenou pohybovou schopnosťou a orientáciou
- Limity z hľadiska vlastníctva pozemkov.

Limity sú určené všeobecne platnými právnymi predpismi:

- Zákon c. 50/1976 Zb. o územnom plánovaní a stavebnom poriadku (stavebný zákon) v znení neskorších predpisov
- Vyhláška MŽP SR číslo 55/2001 Z. z. o územnoplánovacích podkladoch a územnoplánovacej dokumentácii
- Vyhláška MŽP SR c. 453/2000, ktorou sa vykonávajú niektoré ustanovenia stavebného zákona
- Vyhláška c. 532/2002 Z. z., ktorou sa ustanovujú podrobnosti o všeobecných technických požiadavkách na stavby a požiadavkách na stavby užívané osobami s obmedzenou schopnosťou pohybu a orientácie
- Zákon c. 49/2002 o ochrane pamiatkového fondu
- Zásady ochrany pamiatkového územia MPR Bratislava – Podhradie, časť Vydrica a Zuckermandel, KPÚ Bratislava, MÚOP Bratislava, 2003
- Vyhláška OÚ Bratislava c. 1/1992, Opatrenia pre MPR a pamiatkovú zónu CMO
- Zákon NR SR c. 42/1994 Z. z. o civilnej ochrane obyvateľstva v znení neskorších predpisov
- Vyhláška c. 297/1994 Z. z. o stavebnotechnických požiadavkách na stavby a o technických podmienkach zariadení vzhľadom na požiadavky civilnej ochrany v znení neskorších predpisov

- ❑ Zákon c.543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny v znení zákona c 525/2003 Z. z.
- ❑ Vyhláška MŽP SR c. 24/2003 Z. z, ktorou sa vykonáva zákon c. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny
- ❑ Vyhláška MŽP SR c. 293/1996 Z. z., ktorou sa uverejňuje zoznam chránených areálov a prírodných pamiatok a vyhlasujú sa národné prírodné pamiatky v Slovenskej republike
- ❑ STN 73 4301 – Budovy na bývanie, jún 1998

Dalším zdrojom pre hodnotenie limitov využitia územia je schválené zadanie, v ktorom sú formulované požiadavky obstarávateľa na riešenie, teda na funkčné využitie a priestorové usporiadanie územia.

Návrh územného plánu zóny Podhradie je vypracovaný na základe vyhodnotenia limitov využitia riešeného územia pričom je zrejmé, že jednotlivé limity sa v ňom prejavujú ako obmedzujúce ale tiež aj rozvoj podporujúce prvky a javy:

Limity z hladiska potenciálu územia

- ❑ územie je takmer prázdne a nevyužívané, napriek tomu, že sa nachádza v centre mesta
- ❑ územie má výhodnú južnú a juhozápadnú a juhovýchodnú orientáciu
- ❑ územie leží pod areálom Bratislavského hradu a pod hradným bralom
- ❑ súčasťou územia je úsek rieky Dunaj a časť nábrežnej promenády
- ❑ územie leží v bezprostrednom dotyku s historickým jadrom mesta
- ❑ v strede územia sa nachádza významná archeologická lokalita Vodná veža
- ❑ vo východnej časti územia sa nachádza predmostie Nového mosta, bariéra medzi historickým jadrom mesta a hradným bralom. Predmostie je z hladiska urbanistických väzieb obmedzujúcim prvkom rozvoja územia ale súčasne výzvou pre architektov, urbanistov najst progresívne urbanistické a dopravné riešenie na prekonanie tejto bariéry.

Limity z hladiska širších vzťahov, komplexných cieľov rozvoja územia, jeho začlenenia do okolitej zástavby a ostatnej krajiny

- ❑ konfigurácia terénu (svahy hradného brala tvoria približne jednu tretinu riešeného územia)
- ❑ zelen hradného brala a dominanta Bratislavského hradu, ktoré majú byť pohľadovo zachované v siluete a panoráme mesta, preto výška a charakter navrhovanej zástavby musia zodpovedať tomuto cieľu
- ❑ rešpektovanie stavebného charakteru, architektonického vzhladu a výšky objektov kúrií
- ❑ rešpektovanie archeologickej lokality Vodná veža a jej uplatnenie v navrhovanej zástavbe ako solitérneho prvku
- ❑ rešpektovanie morfológického prvku, skalného masívu, na Zuckermanšli a jeho ochranného pásma
- ❑ rešpektovanie zelene hradného brala a zachovanie bioklimatických podmienok pre vzácnu flóru a faunu v území
- ❑ rešpektovanie stopy pôvodnej zástavby vo forme reminiscencií na historické prvky a objekty
- ❑ vytvorenie priecnych i pozdĺžnych prepojení území okolo Podhradie cez navrhovanú urbanistickú štruktúru
- ❑ prekonanie bariéry Nového mosta ako negatívneho deliaceho prvku (fyzicky i hlukovo) radikálnou prestavbou predmostia a výsadbou zelene

- ❑ použitie súčasných urbanisticko-architektonických a výtvarno-kompozičných výrazových prostriedkov pri formovaní novej polyfunkčnej zástavby
- ❑ zosúladenie záujmov mesta, verejnosti a súkromných vlastníkov pozemkov Podhradia
- ❑ únosnosť využitia územia
- ❑ ekologická stabilita územia
- ❑ princípy trvalo udržateľného rozvoja územia.

Limity z hladiska existujúceho stavu – existujúcej zástavby a funkčných plôch v území

- ❑ objekty, ktoré budú v novej zástavbe zachované, je potrebné vhodne zakomponovať do novej urbanistickej štruktúry
- ❑ objekty, ktoré budú v budúcej zástavbe zachované, ale majú nevyhovujúci stavebno-technický stav, je potrebné navrhnuť na rekonštrukciu
- ❑ objekty nevyhovujúce z hladiska budúcej zástavby, je potrebné navrhnuť na asanáciu.

Limity z hladiska priestorového usporiadania územia a funkčného využitia

- ❑ navrhovaná hmotovo-priestorová štruktúra bude tvoriť spojovací článok a prirodzenú súčasť okolitej zástavby s maximálnou previazanosťou pomocou peších trás, dopravných cestných komunikácií, významných uzlových priestorov, dominant
- ❑ navrhovaná polyfunkčná štruktúra Podhradia bude prirodzeným pokračovaním aktivít Starého Mesta, predovšetkým aktivít historického jadra
- ❑ prevládajúcou funkciou polyfunkčného územia z hladiska nadradenej ÚPD a cieľov formulovaných Zadaním je občianska vybavenosť s doplnujúcimi a účelovo viazanými funkciami bývania, zelene, dopravnej a technickej vybavenosti.
- ❑ v území je potrebné lokalizovať také druhy a zariadenia občianskej vybavenosti, kultúry, verejného stravovania, obchodu, služieb, administratívy, každodenného športu a rekreácie, prechodného ubytovania, ktoré posilnia centrotvorný charakter územia
- ❑ v objektoch blokovej zástavby na Zuckermantli treba rátať s umiestnením zariadení základnej občianskej vybavenosti (obchod, služby, materská škola so záhradou)
- ❑ navrhnuť v sektore Vydrica (priestor bývalých kasární) multikultúrne centrum (lokality je výhodná z hladiska bezprostrednej blízkosti Vodnej veže ako ďalšieho objektu pre kultúru)
- ❑ zariadenia kultúry, kultúrne aktivity a prvky kultúry a umenia v území navrhovať aj v priestoroch určených pre iné druhy občianskej vybavenosti a v priestoroch pre bývanie – využiť vstupné haly, átriá, chodby, reprezentatívne miestnosti, fasády objektov, verejné priestory (námestia, ulice), nábrežnú promenádu na prezentáciu umeleckých diel, kultúrnych vystúpení a iných kultúrno-spoločenských aktivít
- ❑ umelecké prvky – výtvarné, sochárske diela navrhovať a uplatniť v území ako dôležitý mestotvorný a priestorotvorný prvok vo väzbe na architektúru a plochy zelene (kultúra sa stane dôležitým priestorotvorným prvkom územia)
- ❑ rešpektovať Hrad ako dominantný výtvarno-kompozičný prvok v území z hladiska urbanistického, architektonického, historického a kultúrno-spoločenského
- ❑ vyformovať hmotovo-priestorovú štruktúru Podhradia ako mestské prostredie na princípoch continuity vývoja, harmonizácie prostredia pri maximálnom uplatnení urbanisticko-architektonických kompozičných prostriedkov – dominanty, akcenty, priehľady, pohľady, rytmus, gradácia, silueta, panoráma pomocou novodobých urbanisticko-architektonických prvkov a princíпов, ale súčasne akceptovať historický koncept lokality uplatnením spôsobu tradickej mestskej blokovej a radovej zástavby využívaním urbanistickej typológie mestskeho typu pri formovaní priestorov – ide o jasne definované verejné lineárne a uzlové priestory, teda ulice, námestia,

- vyhliadkové plochy, pasáže, podlubia, parter, ďalej pešie trasy mestské, rekreačné, náucné
- uplatniť i nové prírodné prvky – zelen, voda, skalné útvary ako plnohodnotné priestorotvorné prvky s estetickou ochrannou a mikroklimatickou funkciou
 - navrhnuť funkčne vyváženú ale hmotovo rozmanitú urbanisticko-architektonickú štruktúru Podhradia, v priestore Vydrice ešte čiastočne rešpektujúcu historickú urbanisticko-architektonickú štruktúru Mikulášskeho Podhradia, ale v priestore Zuckermanďla už inklinujúcu k moderným formám zástavby
 - navrhnuť vyváženú hladinu zástavby Podhradia s jemnou gradáciou hmôt smerom ku vežiakom a s miernym dvíhaním celej zástavby severovýchodným smerom okolo hradného areálu, aby však neboli prerušené výhlady na dôležité celomestské i lokálne dominanty a pohľadovo bola odkrytá horná časť zelene hradného brala
 - lineárnou, pozdĺžnou kompozícnou osou územia budú Žižkova ulica a Vydrická ulica, priecnymi osami územia budú nové priecne ulice sledujúce významné pohľadové osi v území
 - nábrežnú promenádu riešiť ako oddychovo-rekreačný priestor, v ktorom bude výrazne posilnená hustá výsadba etážovej zelene pozdĺž nábrežnej komunikácie, uplatnené výtvarné i sochárske umelecké diela pozdĺž nábrežnej komunikácie (galéria v exteriéri), umiestnené lavicky a iný drobný uličný mobiliár
 - súčasťou nábrežnej promenády budú južné časti mimoúrovňových terás vedených ponad nábrežnú komunikáciu, ukončené rampami, schodami, prípadne drobnými objektami, pri Vodnej veži bude v mieste ukončenia terasy umiestnený objekt – reminiscencia na bývalý Ankerhaus
 - mimoúrovňové terasy nad nábrežnou komunikáciou budú riešené ako plnohodnotné námestia so zelenou, vodnými plochami, drobným uličným mobiliárom, malými objektami OV, prvkami malej architektúry, umeleckými dielami a ukončujúcimi rampami, schodami, prípadne výťahom pre imobilných občanov, ďalej tu budú zakomponované svetlíky pre osvetlenie priestoru pod terasou
 - prechod medzi zástavbou v sektore Kúrie a zástavbou susedných urbanistických celkov riešiť alebo zelenou alebo ukončujúcimi objektami, ktoré zohľadňujú mierku kúrií
 - objekty a terénne a stavebné úpravy v svažitom teréne Podhradia na prekonanie výškových rozdielov medzi rôznymi terénnymi úrovňami navrhnuť ako zaujímavé priestorotvorné prvky (schody, rampy, zelen, voda, umelecké diela)
 - venovať zvýšenú pozornosť v návrhu dôležitým mestotvorným a priestorotvorným prvkom – strechám, oknám, zábradliam
 - doplniť a ukončiť historickú zástavbu na Beblavého ulici
 - urbanisticky a architektonicky dotvoriť objekty garáží nad Beblavého ulicou
 - obnoviť pôvodné historické schody v trase Kempelenovho vodovodu
 - objekt pod Leopoldovou bránou zrekonštruovať a využiť pre potreby OV, prípadne prechodného alebo trvalého bývania
 - na území Podhradia rozmiestniť pamätné stĺpy, pamätné tabule vo väzbe na historické lokality priestorov, objektov ako zaujímavé, oživujúce prvky v rámci peších trás, ako priestorotvorné prvky a súčasť náucného chodníka, peších a rekreačných trás a súčasť mestského interiéru
 - navrhnuť úpravy betónového múra pod hradným bralom
 - zachovať vyvýšeninu napravo od spodných vežiakov na Zuckermanďli aj s odrastenou zelenou ako súčasť budúceho námestia
 - zachovať a upraviť schody na Mudronovu ulicu (Strmá cesta)
 - upraviť plochy a zábradlia pri vjazde a nad vjazdom do tunela
 - vnútroblokové priestory v blokovej zástavbe využiť pre zelen a každodenné športové a rekreačné aktivity trvalo žijúcich obyvateľov

- ❑ dotvoriť a vycistiť poloverejné priestory okolo existujúcich vežových obytných domov na Zuckermantli
- ❑ priestor Hviezdoslavovho námestia na západnom konci opticky ukončiť objektom s obdĺžnikovým pôdorysom, ktorý bude zároveň tvoriť priestorovú a hmotovú kulisu morového stĺpu na Rybnom námestí a súčasne tvoriť hlukovú bariéru pred hlukom z nájazdových ramien Nového mosta.

Limity z hľadiska kultúrno-historických hodnôt v území a ich ochrany

- ❑ v maximálnej možnej miere využiť prirodzene terénom sformované a historicky overenú uličnú sieť historického Podhradia v navrhovanej urbanistickej štruktúre Podhradia
- ❑ využiť princípy mestskej blokovej a radovej zástavby v novej štruktúre Podhradia pri rešpektovaní súčasných stavebno-technických a dispozičných požiadaviek na objekty z hľadiska hygieny bývania
- ❑ využiť princípy historickej parcelácie v rytmizovaní fasád radovej a blokovej zástavby
- ❑ zohľadniť terénne danosti lokality s cieľom zachovať a umocniť novou zástavbou siluetu a panorámu mesta
- ❑ uplatniť urbanisticko-architektonické kompozičné prostriedky - priehlady, pohľady v novej urbanistickej štruktúre, aby boli zreteľne vnímané významné celomestské i lokálne dominanty, zaujímavé architektonické detaily a prírodné prvky v území i za hranicami riešeného územia
- ❑ uplatniť tradičné kompozičné princípy v riešených pamiatkových územiach založených na kompozícii ulicnej zástavby s námestiami a zelenou organicky koncipovaných k charakteristickému reliéfu krajiny, s uplatnením architektonických a prírodných dominánt, pričom mierka a charakter zástavby harmonizujú s historickým sídlom a pamiatkovými hodnotami sídla
- ❑ obnoviť – podľa priestorových možností – nielen pôvodné ulice ale i námestia bývalého Podhradia
- ❑ využiť v navrhovanej urbanistickej štruktúre Podhradia - historické prvky, pozostatky starej zástavby a vytvoriť (navrhnuť) pamätné stĺpy, pamätné tabule, prípadne pôvodné objekty (maják, Ankerhaus) ako reminiscencie na historické objekty
- ❑ zachovať objekty pamiatkovo chránené a objekty pamiatkového záujmu
- ❑ overiť možnosť obojstranného zastavania Vydrickej ulice
- ❑ navrhnuť náucný chodník cez Podhradie až do historického jadra, prípadne na Hrad
- ❑ zachovať historický parcík (alebo jeho časť) pri Rybárskom cechu
- ❑ zrekonštruované ústie Kempelenovho vodovodu zakomponovať do novej zástavby
- ❑ vodárenský objekt pod Leopoldovou bránou zrekonštruovať a využiť pre funkciu OV, prípadne pre trvalé alebo prechodné bývanie
- ❑ pozostatky skalných pivníc zachovať, vycistiť a v maximálnej možnej miere využiť v novej zástavbe
- ❑ dve ladové jamy na hradnom brale zachovať a zakomponovať do novej zástavby
- ❑ zachytiť stopu nultého poludníka Samuela Mikovíniho na Vydrici
- ❑ posilniť význam Vodnej veže – úpravy, zakomponovanie do zástavby, kultúrne využitie
- ❑ využiť zaujímavú kruhovú terasu pri vjazde do tunela, zrekonštruovať priestor a zelenú a chodníky okolo terasy a zapojiť ju funkčne i priestorovo do územia okolo vežiakov
- ❑ opraviť schody na Mudronovu ulicu (Strmá cesta)

Limity využitia územia z hľadiska demografického a z hľadiska socioekonomických aktivít

- ❑ vytvoriť podmienky trvalého bývania pre zvýšenie počtu obyvateľstva v riešenom území, najmä ročníkov produktívneho a predproduktívneho veku

- ❑ zvýšiť rozsah pracovných príležitostí v území

Limity využitia územia z hľadiska prírodných prvkov v území a z hľadiska ochrany prírody

- ❑ pri formovaní nového obytného prostredia a prostredia verejných priestorov v maximálnej miere rešpektovať a využívať prírodné prvky v území – zelen, vodu, skalné útvary a súčasne navrhovať nové prírodné prvky – zelen, voda, ako prvky s vysokou priestorotvornou, estetickou, hygienickou funkciou
- ❑ rešpektovať ochranné pásmo skalného masívu na Zuckermändli pri zohľadnení výšky navrhovanej zástavby okolo skalného masívu, pri zohľadnení lokalizácie zástavby podľa orientácie svetových strán
- ❑ využiť a zohľadniť mimoriadny fenomén územia – rieka Dunaj
- ❑ navrhnuť plochy a pásy zelene ako hlukovú bariéru pred hlukom z dopravy na Novom moste a na nábrežnej komunikácii
- ❑ využiť zelen ako deliaci alebo spojovací prvok medzi objektami kúrií a okolitou navrhovanou zástavbou
- ❑ plochy zelene hradného brala navrhnuť na vycistenie, rekultiváciu a na následné parkové úpravy, najmä v časti nad Vydricou
- ❑ vytrasovať náucný chodník medzi zelenou hradného brala a opornou betónovou stenou nad Zuckermändlom
- ❑ obnoviť pôvodné historické chodníky v zeleni hradného brala nad Vydricou
- ❑ výsadbu zelene uplatniť aj na plochách s umelým terénom, na plochách strechách novej zástavby
- ❑ rešpektovať výskyt vzácnej flóry a fauny na hradnom brale a výškou budúcej zástavby neohroziť mikroklímu hradného brala a skalného masívu
- ❑ zachovať plochy skalného masívu s Locus classicus druhu Jovibarba globifera
- ❑ zachovať priaznivý stav biotopov chránených druhov nachádzajúcich sa v danej lokalite
- ❑ vo výsadbe zelene uprednostňovať domáce druhy drevín, uprednostňovať etážovú výsadbu zelene a navrhovať výsadbu zelene tak, aby nezatienovala významné pohľady, priehľady, dominanty, akcenty
- ❑ zachovať plochu parcíka pod Rybárskym cechom.

Limity z hľadiska dopravnej vybavenosti

- ❑ v západnej slucke Nového mosta ponechať priestor na vybudovanie stanice metra
- ❑ rešpektovať navrhované rozšírenie nábrežnej komunikácie na štvorprúdovú komunikáciu so zachovaním elektrického telesa v jeho existujúcom tvare a šírkovom usporiadaní
- ❑ zastávky MHD (elektrická, autobus) upraviť z hľadiska budúcich potrieb riešeného územia
- ❑ napojenie zóny Podhradie na nábrežnú komunikáciu riešiť dvoma plnohodnotnými križovatkami pri Rybárskom cechu v mieste terajšieho parkoviska na Zuckermändli
- ❑ prekonanie nábrežnej komunikácie chodcom riešiť okrem svetelne riadených prechodov aj mimoúrovňovými terasami s plnohodnotným priestorovým vybavením ako námestia
- ❑ po rozšírení nábrežnej komunikácie vysadiť a dosadiť stromoradia pozdĺž komunikácie a pásy vhodne doplniť etážovou zelenou
- ❑ chodník popri nábrežnej komunikácii zo strany Dunaja zrušiť a uvoľnené plochy využiť na dosadenie zelene
- ❑ napojiť dopravne obyvateľov vežiakov na nábrežnú komunikáciu odbočením priamo ku vežiakov, aby nemuseli prechádzať cez novú zástavbu na Zuckermändli

- ❑ navrhnuť plochy na parkovanie na teréne pre obyvateľov vežiakov
- ❑ Žižkovu ulicu v novej zástavbe riešiť ako priestor s vertikálnou segregáciou dopravy a pešieho pohybu
- ❑ úsek Žižkovej ulice v sektore Kúrií ponechať ako pešiu zónu s vjazdom len na povolenie pre tam pracujúcich obyvateľov
- ❑ v sektore Vydrice obnoviť, podľa možností, trasovania historických komunikácií (spolu so zástavbou) Oeserova, Floriánska, Vydrická (s obojsmernou zástavbou)
- ❑ v sektore Vydrice ponechať na teréne v maximálnej miere peší pohyb a dopravu minimalizovať (riešiť dopravu pod úrovňou terénu a priestoru pohybu pešiaka)
- ❑ dopravné napojenie Vydrice riešiť nielen zo strany Židovskej ulice ale aj z nábrežnej komunikácie
- ❑ parkovanie v území navrhovať v maximálnej miere pod úrovňou terénu
- ❑ plochy pre statickú dopravu navrhovať v zmysle STN 735110 pre stupeň automobilizácie 1:2 a to predovšetkým na pozemkoch navrhovanej zástavby
- ❑ podzemné garáže umiestňovať pod pôdorysy budov, nevysúvať ich pod komunikácie, v ktorých majú byť uložené trasy podzemných vedení technickej vybavenosti
- ❑ prehodnotiť dopravne, urbanisticky predmostie Nového mosta a navrhnuť v rámci etapizácie výstavby redukciu ramien Nového mosta tak, aby sa zefektívnila dopravná situácia v tomto dopravnom uzle a zredukovali prebytočné plochy cestnej dopravy a zariadení MHD a uvoľnené plochy sa využili na iné mestotvorné funkcie
- ❑ ramená a schody vedúce na Nový most sú zvonka poškodené (podobne aj betónové podhlady pod ramenami Nového mosta), preto je potrebné v rámci navrhovaných úprav prehodnotiť ich ponechanie a navrhnuť nové schody a rampy v súvislosti s návrhom nových objektov okolo Nového mosta
- ❑ stavebno-technické a architektonická úprava schodov na Židovskú ulicu, na Mudronovu ulicu (Strmá cesta) na (budúcu) Floriánsku ulicu
- ❑ návrh na obnovu schodov ku starému Vodárenskému objektu pod Hradom
- ❑ plochy určené na prekonanie výškových rozdielov medzi rozdielnymi úrovňami terénu v riešenom území riešiť nielen prakticky, návrhom schodov a ramien pri dodržaní technickej normy, ale i ako zaujímavé priestorotvorné prvky spolu so zelenou, vodou, prípadne umeleckými dielami
- ❑ pešie trasy v území so segregovanou, mimoúrovňovo riešenou dopravou navrhovať v zástavbe ako zjazdové chodníky všade tam, kde sa musia dostať k objektom pohotovostné autá
- ❑ navrhnuť cyklistické trasy v území (podľa možností oddelené od intenzívneho pešieho pohybu)
- ❑ pešie trasy v priestore hradného brala navrhovať v mieste historických chodníkov
- ❑ venovať náležitú pozornosť navrhovaniu zábradlí nielen ako bezpečnostných prvkov, ale aj ako významných mestotvorných a priestorotvorných prvkov v celom území Podhradia v mieste terénnych zlomov, terás, schodov, rámp

Limity z hľadiska technického vybavenia územia

- ❑ rešpektovať koridory nadradených vedení technického vybavenia prechádzajúce územím zóny
- ❑ pri riešení technického vybavenia vychádzať z celomestských koncepcií obsiahnutých v ÚPD vyššieho stupňa a v územných genereloch jednotlivých systémov
- ❑ neuvažovať o zapustení nábrežnej komunikácie
- ❑ rešpektovať existujúce objekty, koridory a trasy technického vybavenia
 - trasu plynovodu VTL prevádzkovaného ako STL
 - trasu kanalizačného zberaca A a vodovodu 2x DN 800

- koridor Nového mosta, ktorým prechádzajú na petržalskú stranu vodovodné potrubia 2x DN 800, 2x STL, kábelové vedenia VN, telekomunikácie, optotrasy, odlahcovacia stoka kanalizačného zberaca XIIIa
- koridor Staromestskej a Židovskej ulice, ktorými prechádzajú vodovod, STL plynovod, VN káble, káblovody telekomunikácií, kanalizačné potrubia, zberac A XIIIa
- uzol s kumuláciou vedení a zariadení TV územia v podmostí Nového mosta, v priestore mimoúrovňovej križovatky v zelenej ploche
- posúdiť navrhnutie kolektora v riešenom území
- podzemné garáže umiestňovať pod objekty
- vjazdy do garáží nesmú pretínať trasy podzemných vedení TV a v nevyhnutnom prípade riešiť preložky vedení TV
- dodržať bezpečnostné pásmo regulacnej stanice plynu Nový most
- dodržať ochranné pásmo vedení TV
- dodržať ochranné pásmo vodohospodárskeho objektu (4 m) v prípade asanácie objektu kotolne na Zuckermantli nájsť lokalitu pre jej nové umiestnenie
- zásobovanie teplom riešiť vo forme plynových kotolní
- osadenie mimoúrovňových terás z Zuckermantla a od Vodnej veže z Vydrice na druhej strane nábrežnej komunikácie v trase nábrežnej promenády je limitované technickými úpravami vedenia plynovodu STL s parametrami VTL plynovodu (osadenie plynovodu do chráníciek)

Limity z hladiska využitia prírodných zdrojov

- v riešenom území sa nenachádzajú prírodné zdroje nerastov a surovín, preto sa v riešenom území neuplatňujú žiadne limity z tohto hladiska

Limity z hladiska ochrany PPF a LPF

- v riešenom území sa nenachádza poľnohospodársky pôdny fond a lesný pôdny fond, preto sa v riešenom území neuplatňujú žiadne limity z tohto hladiska

Limity z hladiska ochrany území postihnutých povodňami

- v riešenom území navrhnuť opatrenia pre požadovanú úroveň ochrany proti Q1000 s rekonštrukciou ochrannej línie východne aj západne od Nového mosta vrátane dopadov na riešenie nábrežnej promenády

Limity z hladiska civilnej ochrany a v záujme obrany štátu

- v riešenom území rešpektovať jestvujúce zariadenie civilnej ochrany (ochranná stavba c. 0101120) a zachovať jeho účel

Limity z hladiska užívania objektov a priestorov osobami s obmedzenou schopnosťou pohybu a orientácie

- požiadavky zabezpečenia bezbariérového pohybu osôb s obmedzenou schopnosťou pohybu a orientácie budú v riešenom území zabezpečené dodržiavaním vyhlášky MŽP SR c. 532/2002 Z.z. o všeobecných technických požiadavkách na výstavbu a všeobecných technických požiadavkách na stavby užívané osobami s obmedzenou schopnosťou pohybu a orientácie, najmä požiadavky na zabezpečovanie prístupov miestnych komunikácií a verejných plôch

5 NÁVRH KOMPLEXNEJ URBANISTICKO – ARCHITEKTONICKEJ KONCEPCIE ROZVOJA ÚZEMIA

5.1 ZACLENENIE ZÓNY PODHRADIE DO ŠIRŠIEHO ÚZEMIA

Podhradie je riešené v celomestských súvislostiach. Riešenie samotného územia zóny sa odvíja od väzieb na susedné územia. Podhradie je v rámci širších vzťahov prepojené s okolitými časťami mesta nasledovným spôsobom :

- Podhradie – Hrad – Židovská ulica – Staromestská ulica
 - Územie medzi navrhovanou zástavbou Podhradia a hradným areálom tvoria rekultivované plochy hradného brala. Nad Vydricou sú tieto plochy parkovo upravené.
 - Zo zástavby Podhradia vychádzajú pešie rekreačné, mestské a náucné trasy, ktoré vedú ku Viedenskej, Leopoldovej, Žigmundovej bráne a ku Mikulášskej bráne na východnej strane hradieb.
 - Nové pešie trasy hradného brala sú vedené v stope pôvodných historických chodníkov a zbiehajú sa do uzlového priestoru nad Vodnou vežou.
 - Do uzlového priestoru nad Vodnou vežou ústi náucný chodník od skalného masívu na Zuckermantli, zjazdový chodník zo Židovskej ulice (tzv. Medzierka) a pešie trasy z terasy okolo Vodnej veže.
 - Obnovené sú schody Pri starej vodárni pod Hradom.
 - Z priestoru Floriánskej ulice, pri vyústení Kempelenovho vodovodu, vychádza navrhovaný MONORAIL.
 - Siet navrhovaných peších trás sa napája na existujúce pešie trasy na východnej strane hradného opevnenia a na ulicky v historickej zástavbe Mikulášskeho Podhradia
- Podhradie – Mudronova
 - Ulica Strmá cesta je využívaná pre bežný pohyb, každodenný v meste i ako rekreačná trasa. Tvoria ju schody, ktoré vedú až na Mudronovu ulicu. Sú určené na zachovanie a na rekonštrukciu súčasného stavu.
 - Hradné bralo nad Zuckermantlom je strmé a nepriechodné, preto sa tu nenavrhujú žiadne pešie trasy. Z hľadiska záujmov ochrany prírody je potrebné zachovať nerušenosť tohto územia.
 - Tesne nad oporným múrom nad Zuckermantlom je navrhnutý náucný chodník, ktorý vedie na Hrad a do historického jadra.
- Podhradie – historické jadro – Hrad
 - Fyzickou a hlukovou bariérou v prepojení týchto území je Nový most. Preto sú výjazdové ramená a slucky Nového mosta a tiež priestory predmostia pod Novým mostom navrhnuté na územnú redukciu, rekultiváciu plôch a následné nové využitie pre potreby MHD, verejnej dopravy a peších prepojení a zelene.
 - Úpravy predmostia sú navrhnuté v dvoch etapách, v 1. etape - redukcia západného ramena predmostia a využitie získaných plôch na výsadbu parkovej zelene ako ochranej zelene pred hlukom a prachom z dopravy a v 2. etape redukciu dvoch východných ramien predmostia
 - Existujúce mimoúrovňové prepojenie ponad Staromestskú ulicu ku mestským hradbám (predpokladom je zabezpečenie bezpečnosti tohto úseku, napr. výstavbou drobných objektov OV pri mestských hradbách).
 - Navrhnuté je mimoúrovňové prepojenie ponad Staromestskú ulicu ku Dómu sv. Martina zo Židovskej ulice
 - Do návrhu riešenia je zapojené úrovňové prepojenie od schodov na Židovskú ulicu popod Nový most s návrhom architektonických a výtvarných úprav podchodu a s vyústením do parkovej zelene pred Bibianou.

- Navrhnuté je mimoúrovňové prepojenie lávkou z Vydrickej ulice ponad zredukované rameno mosta do parku v západnej slucke predmostia. Cez park pokračuje ako pešia trasa na úrovni terénu a umožní prechod z Vydrice na Rybné námestie, prípadne cez navrhovaný objekt (schody, rampa, výtah) na Nový most a cez Dunaj.
- Podhradie – Dunaj – River park
 - Nábřežná komunikácia tvorí fyzickú i hlukovú bariéru medzi Dunajom a Podhradím.
 - Vázby Podhradia s nábřežnou promenádou predstavujú optické pohľadové väzby, vyznačené cestné pešie prechody úrovňové, mimoúrovňové prepojenie terasou pri Vodnej veži, mimoúrovňové prepojenie terasou. pri východnej hranici River parku
 - previazanie budúcej zástavby River parku a Zuckermandla spojovacím objektom na mimoúrovňovej terase
- Podhradie – zóna Kamenolom
 - Toto prepojenie je i bude najmenej intenzívne, ťažiskové prepojenia smerujú na Hrad, k Dunaju a ku historickému jadrú. V urbanistickom celku Vežiaky je ukončená vertikálna segregácia dopravy a pešieho pohybu Žižkovej ulice. Zjazdová rampa zasahuje do susednej zóny Kamenolomu. Z južnej strany rampy je navrhnutý objekt OV ako doznievajúci hmotovo-priestorový prvok zástavby na Zuckermandli.
 - Zo severnej strany rampy pokračuje pešia trasa Žižkovej ulice ako peší chodník do susednej zóny a smerom ku Strmej ceste, kde spolu s obslužnou komunikáciou bude nadväzovať na budúcu zástavbu zóny Kamenolom.

Zóna Podhradie je riešená v celomestských súvislostiach ako polyfunkčná urbanistická štruktúra s miernou podporou funkcie bývania z dôvodu trvalého, permanentného využívania územia a jeho komplexnej revitalizácie. Požiadavkou aktualizácie ÚPN hl. mesta SR Bratislavy, rok 1993 v znení neskorších predpisov urcuje vymedzené územie pre rozvoj funkčného profilu s vyjadrením prevládajúcej funkcie OV s požiadavkou v ďalšom stupni ÚPD schválený funkčný profil urbanisticky prehliť a územno-technicky doriešiť.

V návrhu územného plánu hlavného mesta SR Bratislava 2006 je pre územie zóny Podhradie stanovené využitie územia najmä pre umiestnenie polyfunkčných objektov bývania a občianskej vybavenosti celomestského a nadmestského významu s dôrazom na vytváranie mestského prostredia a pre umiestňovanie stavieb a zariadení administratívy, verejnej správy, kultúry, cirkvi, zariadení obrany a bezpečnosti, ubytovania cestovného ruchu, verejného stravovania, obchodu a služieb celomestského a nadmestského významu, zdravotníctva, sociálnej starostlivosti, vedy a výskumu, školstva a požiarnej ochrany.

5.2 OCHRANA KULTÚRNO – HISTORICKÝCH HODNÔT V ÚZEMÍ

Územie je súčasťou mestskej pamiatkovej rezervácie a pamiatkovej zóny centrálnej mestskej oblasti. V území sa musia rešpektovať ustanovenia zákona c. 27/1987 Zb. o štátnej pamiatkovej starostlivosti a vyhlášky OÚ Bratislava c. 1/1992, opatrenia pre Mestskú pamiatkovú rezerváciu a pamiatkovú zónu Centrálnej mestskej oblasti.

Riešený priestor má význam z hľadiska zachovania a znovuoobnovenia pamiatkových hodnôt Podhradia:

1. Podhradie je súčasťou hradného kopca, Podhradie je zelenou podnožou Hradu jedného z najvýznamnejších objektov v rámci mestskej štruktúry. Hrad predstavuje dominantu fyzickú, urbanistickú a architektonickú, rovnako dominantu symbolickú z hľadiska kultúrno-spoločenských hodnôt. Zachovanie jeho siluety a vzťahov k okolitej štruktúre je rovnako dôležité ako ochrana objektu samotného. Je preto nevyhnutné pri

zástavbe hradného kopca zaviesť takú mierku zástavby, aby nedošlo k porušeniu dominantnosti hradu.

2. Podhradie je spojovací článok vo významnom vzťahu mesta a Hradu a sprostredkúva medzi nimi plynulý a bezkonfliktný prechod.

Podhradie si dodnes zachovalo neopakovateľnú situáciu a určujúce súvislosti: profil terénu, prístup k Hradu; zachované fragmenty pôvodnej zástavby.

Výstavba Nového mosta a dopravných plôch v riešenom území, si vyžiadali asanáciu väčšiny historickej zástavby v území. Týmto sa prehĺbili rozpory vo vzťahovej rovine medzi minulosťou a súčasnosťou, pretrhli sa pôvodné urbanistické väzby a zrušila sa aj prirodzená architektonická situácia v území. Z niekdajšej kompaktnej historickej zástavby zostali len fragmenty, bez zachovaných väzieb.

Koncepcia riešenia z hľadiska zachovania kultúrno-historických a estetických hodnôt riešeného územia spočíva v pamiatkovej ochrane a prezentácii zachovaných fragmentov pôvodnej historickej zástavby Podhradia, vo vytvorení štruktúry, ktorá by v budúcnosti mohla byť napojená na zachovanú štruktúru historického jadra.

Riešenie územia je treba vnímať ako fragment väčšieho celku a podľa toho k nemu pristupovať. Návrh novej zástavby, ktorá sa nachádza v priamej nadväznosti na najhodnotnejšie časti hradného kopca, má tieto charakteristiky:

- rešpektovanie kultúrnych pamiatok zapísaných v Ústrednom zozname kultúrnych pamiatok.
- využitie princípu klasickej mestskej blokovej zástavby a mestských blokov s vnútornými dvorovými priestormi.
- využitie princípu kompaktnej radovej zástavby a stupnovitého stúpania hmôt v zadných traktoch parciel orientovaných k Hradu s terasovitými záhradami.
- vzhľadom na to, že zaniknutá štruktúra ulíc a námestí bratislavského Podhradia, teda urbanistická štruktúra, bola jednou z najcennejších historických hodnôt územia návrh zohľadňuje trasovanie niektorých historických ulíc a chodníkov vo svahu hradného kopca a súčasne navrhovanou postupnou redukciou ramien Nového mosta vytvára nové možnosti pre urbanistické prepojenia Podhradia, Hradu a historického jadra.
- dodržanie prepojenia jednotlivých ulíc formou úzkych priechodov, uličiek, pasáží, obnovenie pôvodnej komunikácie Vydrická ako základnej komunikačnej a kompozickej osi územia a jej obojstranné zastavenie, obnovenie pôvodných historických uličiek Floriánska a Oeserova a ich zástavby, doplnenie zástavby nad Beblavého ulicou pod východnými hradbami hradného areálu v mieste dnešných garáží
- zástavba je navrhnutá po hranicu bývalej historickej zástavby, ktorá tu, ako dokumentujú historické mapy, skutočne bola. Siahali sem zadné trakty úzkych, priečne radených domov s úzkymi vnútornými dvormi.

V záujme kontinuity územného vývoja Podhradia a v záujme zachovania historickej stopy v území návrh využíva okrem uplatnenia pôvodného trasovania niektorých historických ulíc a historických chodníkov aj rozmanité formy reminiscencií na pôvodné objekty, významné miesta a na významné osobnosti, ktorých život sa nejakým spôsobom viaže ku histórii Podhradia.

- Ide o znovuvybudovanie niektorých zaujímavých historických objektov, nie však striktno v pôvodnej architektonickej podobe a v pôvodnej lokalite, čo už z hľadiska dnešnej situácie v Podhradí ani nie je vždy možné, ale ako zaujímavé spomienkové objekty, ktoré ponúkajú možnosť funkčného využitia aj v modernej urbanisticko-architektonickej štruktúre (maják, objekt kotevnej stráže – Ankerhaus alebo Ankerwache).

- ❑ Návrh ďalej uplatňuje osadenie spomienkových tabúl, pamätných tabúl ako spomienok na významné miesta, významné osobnosti, na udalosti, viažuce sa ku histórii Podhradia.
- ❑ Návrh uplatňuje osadenie rozmanitých foriem umeleckých diel, výtvarných, sochárskych, grafických, ktoré sa viažu ku histórii Podhradia, histórii dunajského nábrežia, prípadne ku staršej i novodobej histórii Bratislavy. Umelecké diela sa tak stávajú prirodzenými spoluvorcami urbanizovaného prostredia, životného prostredia, spoluvorcami mestských priestorov.
- ❑ Návrh využíva ako urbanistický priestorotvorný prvok a symbolický spojovací prvok fontány, rekonštruované ladové jamy, stopu poludníka Samuela Mikovíniho, hranicné mýtné kamene, zrekonštruované ústie Kempelenovho vodovodu, stopy historických schodov vo svahu nad Vydricou, areál archeologickej lokality Vodná veža.
- ❑ Na Podhradie ako súčasť tradicných bratislavských panorám sú kladené špecifické nároky z hľadiska jeho výškového zónovania. Ide najmä o požiadavky zo strany pamiatkových inštitúcií, ktoré definujú maximálnu výšku novej zástavby vo vzťahu k Hradnému kopcu, k jeho vegetácii, ako aj k systému opevnení a k hradnému palácu. Požiadavku vytvoriť tu zástavbu s približne vyrovnanou výškou bez výrazných akcentov a neprekročiť pritom určité niveletu, návrh rešpektuje. Zástavba pritom mierne výškovo graduje smerom k existujúcej zástavbe vežiakov. Vytvára sa tým jednotná hladina zástavby na nábreží v podobnej konfigurácii, ako ju poznáme z iných podunajských miest (Linz, Budapešť), kde vyrovnaná výška domoradií na brehu rieky tvorí pokojný kontext pre mestskú dominantu nad riekou.
- ❑ V dotyku s pôvodnou enklávou zástavby pri historických kúriách klesá hladina zástavby na nižšiu podlažnosť a smerom na západ územia v časti Zuckermandel opäť stúpa. Navrhované nábrežné domoradia a bloky si v celkovej panoráme Podhradia udržiavajú vyrovnanú hladinu zástavby, ktorá má pozvolnú stúpajúcu tendenciu smerom k jestvujúcim vežovým objektom a k pripravovanej novej výstavbe na nábreží západne od riešeného územia.
- ❑ Samostatnú a veľmi dôležitú kategóriu v rámci ochrany pamiatkových hodnôt predstavuje výskum a ochrana kultúrnych vrstiev pod terénom. Riešené územie má stáročnú históriu osídlenia a na základe doterajších výskumov sa predpokladajú nálezy z doby keltského osídlenia a neskorších vývojových etáp. Je preto nevyhnutný priebežný archeologický výskum realizovaný pred akýmkoľvek stavebným zásahom v území. Výsledky archeologického výskumu bude potrebné následne zhodnotiť z hľadiska kultúrno-historického a spoločenského a v prípade zaujímavého objavu ich zapracovanie adekvátnou formou do celkového urbanisticko-architektonického riešenia.

V územnom pláne je aj navrhnutý spôsob riešenia problému predmostia v centre mesta, ktorým sú najmä rozložené ramená a slucky nájazdov zasahujúce tvrdo do pôdorysu historického jadra. Územný plán zóny postupne, v časovej etapizácii, redukuje tie ramená a slucky predmostia, ktoré je možné dopravne nahradiť iným dopravným riešením. Územná redukcia predmostia zmiernuje bariéru medzi Hradom, Podhradím a historickým jadrom, zväčšuje priestory Rybného a Hviezdoslavovho námestia, uvoľňuje Dóm sv. Martina a zväčšuje jeho predpolie, zväčšuje využiteľné plochy Podhradia. Získané plochy nie sú navrhnuté na zástavbu objektmi, zástavba sleduje líniu pôvodného západného ramena predmostia. Plochy sú navrhnuté predovšetkým na výsadbu zelene a na sformovanie peších prepojení medzi historickým jadrom na jednej strane a Hradom a Podhradím na strane druhej.

5.3 VYUŽITIE KULTÚRNO – HISTORICKÝCH HODNÔT V ÚZEMÍ

Všetky objekty s kultúrno-historickou hodnotou, kultúrne pamiatky a objekty pamiatkového záujmu ostávajú v území zachované a využité v novej zástavbe a tvoria spojivo medzi históriou Podhradia a Bratislavy a novodobou urbanistickou štruktúrou.

V pamiatkovo chránených objektoch a v zrekonštruovaných dostavovaných objektoch na Beblavého ulici v sektore Vydrica sa v súčasnosti nachádzajú:

- reštaurácia a vináren Modrá hviezda
- obytný dom
- galéria, suveníry + bývanie
- obytný dom
- reštaurácia Vydrica + bývanie
- reštaurácia Andy + bývanie
- reštaurácia „U certa“ + bývanie
- expozícia SNM
- administratívne priestory (bez označenia)
- obytný dom
- obytný dom
- reštaurácia Arkádia (momentálne mimo prevádzky).

Zo strany Židovskej ulice sa v objektoch zrekonštruovaných v historizujúcom štýle nachádzajú:

- administratívne priestory (bez označenia)
- administratívne priestory (HHH consultig, I trade, centrálné pracovisko a RM systém Holding, Market).

V sektore Vydrica sa nachádza archeologická lokalita Vodná veža. Areál Vodná veža je vhodný na využívanie na kultúrne účely.

V sektore Kúrie sa v pamiatkovo chránených objektoch nachádzajú:

- expozícia SNM – Archeologické múzeum
- expozícia SNM – Múzeum kultúry Madarov na Slovensku
- expozícia SNM – Múzeum kultúry karpatských Nemcov
- priestory pre SNM (momentálne v rekonštrukcii)
- reštaurácia
- objekt „Čierny medved“ (momentálne v rekonštrukcii)

Barokový kostol Najsvätejšej Trojice z roku 1738, upravovaný v roku 1957, patrí katolíckej Cirkvi a je pravidelne využívaný pre bohoslužobné účely. Veľmi pekná je malá záhrada kostolíka s dvoma nádhernými odrastenými stromami. Z oboch strán kostola sú navrhnuté malé priečne chodníky ku nábrežnej komunikácii.

Zachované zrekonštruované ústie Kempelenovho vodovodu bude súčasťou objektov na Floriánskej ulici. Zrekonštruované ústie bude súčasťou otvoreného átria alebo zaujímavého riešeného obnoveného dvora.

Vodné jamy na Vydrici sú navrhnuté na rekonštrukciu – vycistenie, stavebno-technické úpravy, statické zabezpečenie, úpravu vyústenia jám nad terénom a ich prekrytie (napr. mrežou, podobne ako studne) z bezpečnostného hľadiska.

Vodné jamy sa v návrhu územného plánu stávajú súčasťou schodiskového priestoru medzi ulicami Floriánskou a Oeserov rad.

Zvyšky skalných pivníc na Vydrici sa podľa priestorových možností, zakomponujú do objektov v časti celku Vydrická.

K týmto objektom, legislatívne chráneným, možno priradiť objekty, ktoré nie sú legislatívne chránené, ale sú zaujímavé z kultúrno-historického hľadiska:

- ❑ schody vedúce ulicou Strmá cesta ku Mudronovej ulici sú zaujímavým priecnym prepojením. V časti, ktorá sa nachádza v riešenom území, sú navrhnuté na rekonštrukciu
- ❑ pri vyústení tunela na Zuckermantli sa nachádza – ako súčasť konštrukcie tunelového oblúka s kamenným obložením – malá terasa s kruhovým pôdorysom. Rastie na nej odrastená borovica. Schody, ktoré k nej vedú od vežiakov, sú polorozpadnuté a zarastené. Terasa aj so schodíkmi je určená na zachovanie, rekonštrukciu a rekultiváciu plôch prilahlej zelene a následné zapojenie do siete chodníkov na Zuckermantli
- ❑ vyvýšenina východne od vežiakov pod Žižkovou ulicou je zvyškom starej zástavby Zuckermantla medzi Brauneckerovou (Vrátnanskou) ulicou a Steinwallovým (Mockovým) námestím. Je navrhnutá na zachovanie ako parkovo upravená plocha zelene. Na vyvýšenine i pod ňou je odrastená vysoká zelen určená takisto na zachovanie.
- ❑ historické schody vedúce z navrhovanej (obnovenej) Floriánskej ulice ku vodárenskému objektu a ku Leopoldovej bráne sú navrhnuté na rekonštrukciu. Sú to strmé schody, ale napriek tomu je vhodné ich znovu oživiť, a spojiť tak zaujímavým priecnym prepojením Žižkovu ulicu v sektore Kúrie s ulicami Floriánskou, Oeserovou a s Leopoldovou bránou.
- ❑ bývalý vodárenský objekt pod Leopoldovou bránou prirodzene vyrastá zo svažitého terénu a má zaujímavý vonkajší architektonický vzhľad. Je navrhnutý na rekonštrukciu a polyfunkčné využitie.

V územnom pláne zóny Podhradie sú opäť zapojené do urbanistickej štruktúry staré historické chodníky pod južnými hradbami hradného areálu. Križovatka týchto chodníkov sa nachádza nad námestím okolo Vodnej veže a v priesečníku ulíc Oeserov rad a ulice pracovne nazvanej Medzierka (podľa bývalej slepej uličky Medzierka, ktorá sa nachádzala o niekoľko metrov nižšie, tam, kde sú teraz objekty severných ramien Nového mosta. Historické chodníky sú súčasťou náucného chodníka a peších rekreačných trás.

Zámocké schody sú navrhnuté na rekonštrukciu. Vzhľadom na atraktivitu lokality, frekventovaný pohyb návštevníkov Hradu a historického jadra si tieto schody vyžadujú úpravu povrchu (dlažba s kamenných kociek sa momentálne rozpadá), úpravy znehodnotených bocných stien objektov, rekultiváciu plôch zelene pod múrom Zámockých schodov, obnovenie priehľadu na dunajské nábrevie a odstránenie nevhodných a nevyužitých crepníkov.

Zvýšenú pozornosť treba venovať využitiu a priestorovému rozmiestneniu prírodných prvkov, ako je zelen a voda, v urbanistickom interiéri vo vzťahu ku historickému kontextu miesta. Zelen a voda sú dnes vzhľadom na rozmery dnešných miest, na silnú industrializáciu krajiny, na rozmanité ekologické problémy súvisiace so spôsobom života modernej spoločnosti, vzhľadom na nemeniace sa biologické nároky človeka na zdravé životné prostredie nevyhnutným inventárom mesta.

Zvýšenú pozornosť treba venovať rozmiestneniu všetkých prvkov urbanistického interiéru, prvkov uličného mobiliáru, malej architektúry vo vzťahu ku historickému kontextu miesta ako aj urbanisticko-architektonickým návrhom objektov a ich detailov.

Podhradie ako historická urbanistická hodnota malo svoje *caro* a neopakovateľnú atmosféru a dodnes ešte žije vo vedomí mnohých obyvateľov Bratislavy. Pamätihodnosti a mimoriadne prvky zaniknutej zástavby je vhodné pripomenúť vo forme drobných kultúrno-historických objektov alebo vo forme spomienkových umeleckých diel, pamätných tabúl, s popisom, nákresem a fotografickým dokumentačným materiálom.

Takéto tabule budú zaujímavé nielen pre obyvateľov mesta ale najmä pre návštevníkov mesta, ktorí sa zaujímajú o jeho históriu. Ide napríklad o tieto lokality a objekty:

1. Náucný chodník od Strmej cesty cez skalný masív na Zuckermantli na tzv. Oeserov rad – dokumentovanie náucného chodníka, prírodná a historická tematika – V 6, Z 21
2. Skalný masív – skalný nos – najjužnejší výbežok Malých Karpát, lokalita náleziska a miesta prvého opisu na svete (Locus classicus) rastliny Jovibarba globifera (skalnicník gulkovitý), ktorá je záväzná pre všetkých botanikov na svete a tiež vyznacenie mena autora prvého opisu – Z 21
3. Žižkova ulica, pešia mestská trieda na Zuckermantli (Cesta Márie Terézie) – dokumentovanie historického vývoja názvov ulice a jej väzby na uhorskú a českú kráľovnú Máriu Teréziu – Z 23
4. Mlynárska ulica - Z17
5. Messerschmidtova (Ipelská ulica) – Z 18
6. Mollerova (Rimavská ulica) – Z 20
7. Brauneckerova (Vrátnanská ulica) – Z 18
8. Petzlova (Slatinská ulica) – Z 1
9. Strohmayerova (Popradská ulica) – Z 3
10. Ballusova (Žitavská ulica) – Z 23
11. Korabinského ulica – Z 4
12. Steinwallovo (Mockovo námestie) – Z 1
13. Kostolné (Kackovo) námestie – K 13
14. Brammerova kúria – K 11
15. Floriánska ulica – so sochou svätého Floriána – V 2
16. Oeserov rad – pomenovaná po prešporskom rodákovi, maliarovi Adamovi Fridrichovi Oeserovi – V 36
17. ústie Kempelenovho vodovodu – V 1
18. Vodárenský objekt pod Leopoldovou bránou – H 3
19. Dva hranicné kamene medzi Vydricou a Zuckermantlom nad parcíkom pri Rybárskom cechu – V 3
20. Ladové jamy nad Vodnou vežou - V 41
21. Vodná veža – archeologická lokalita – V 9
22. Zvyšky mešity pod Žigmundovou bránou – H 2
23. Beblavého ulica (bývalá Petofiho ulica) – V 51
24. Zámocké schody – V 57
25. Medzierka (bývalá ulica) – V 49
26. Trasovanie pôvodnej Vydrickej ulice – V 10
27. Zvyšky Vydrickej vežovej brány mestského opevnenia a prilahlého domu s parkanovým múrom – V 59
28. Maják – stál v mieste vyústenia Káľalovej ulice na dunajské nábregie – V 54
29. Ankerhaus – objekt bývalej kotevnej stráže na dunajskom nábregí – N 6
30. Trasovanie nultého poludníka – podľa uhorského geografa, kartografa a banského geometra Samuela Mikovíniho (1686/1700-1750) – V 41
31. Stuková ulica – V 41
32. Morový stlp na Rybnom námestí – V 60
33. Židovský pamätník – V 59
34. Rybné námestie – V 60
35. Židovská synagóga – V 59
36. Podhradské nábregie – N 3
37. Dunajské nábregie – N 3
38. Prídavková ulica (Jiringerova ulica) – V 62
39. Rybársky cech – K 5
40. Kostol Najsvätejšej Trojice – K 2
41. Káľalova ulica – V 44
42. Dom lodníkov – K 4
43. Židovská ulica - V 52
44. Schody pri starej vodárni – V 36

45. Genofondové lokality – posledná známa genofondová lokalita kriticky ohrozeného druhu panevädze letnej (*Calcitrapa solstitialis*) a najbohatšia populácia vzácneho a zraniteľného druhu zárazovca purpurového (*Phelipanche purpurea*) – H 2
46. „Stará brána“ na Zámockých schodoch – V 57
47. Regionálne biocentrum Hradný vrch – V 36, V 43
48. Provincionalný biokoridor rieka Dunaj – N 5
49. Opevnenie Bratislavského hradu – H 2
50. Mestské hradby – V 59
51. Objekt bývalej radnice Zuckermantlu vedľa Brämmerovej kúrie – dnes je na tomto mieste navrhnutý ukončujúci objekt kúrií – K 12.

(za pomlčkou je uvedená lokalizácia v regulacných jednotkách)

5.4 TVORBA MESTSKEJ KRAJINY

Územie mesta, mestskej časti, v širších, odborných súvislostiach predstavuje priestorové usporiadanie, funkčné využitie územia, dopravné, technické väzby, prírodné a historické súvislosti a v užšom ponímaní ho predstavujú objekty a priestory vnímané obyvateľom, užívateľom mesta v každodenných životných situáciách.

Atmosféru mesta, jeho prijateľnosť, akceptovateľnosť v širšej mierke, vytvárajú logické priestorové a funkčné väzby, jasná urbanisticko-architektonická kompozícia hmôt a priestorov v užšej charakter objektov, komunikacných priestorov, ich jedinecnosť, neopakovateľnosť, príťažlivosť, rozmanitosť, ale súčasne logická prehľadnosť a identifikovateľnosť.

Formovanie životného priestoru neznamena len naplnenie technických noriem, ukazovateľov, koeficientov, indexov, vyhlášok, zákonov. Logické väzby a priestorové parametre sú len jedným z predpokladov fungovania priestoru ako životného prostredia. Územie však má aj svoj duchovný rozmer, ktorý sa zaregulovať nedá. Duchovný rozmer územia je determinovaný citlivosťou prístupu spracovateľa, je determinovaný vzťahom ku prírodným hodnotám, vzťahom ku histórii, vzťahom ku súčasným potrebám užívateľa. Je ďalej determinovaný mierou využitia výtvarno-kompozicných prostriedkov, mierou využitia tých prvkov, ktoré nám tvoria súhrnne urbanistický mestský interiér.

Interiéry mestských priestorov sú oblasťou urbanistickej tvorby a ich základné definovanie je stanovené v územnom pláne.

5.5 URBANISTICKÁ KONCEPCIA PRIESTOROVÉHO A FUNKČNÉHO USPORIADANIA ÚZEMIA A FUNKČNÉHO VYUŽITIA POZEMKOV A URBÁNNYCH PRIESTOROV A STAVIEB

Komplexné riešenie funkčného využitia a priestorového usporiadania zóny Podhradie vychádza z nasledovných zásad:

- zóna Podhradie bude územným, priestorovým a funkčným pokračovaním aktivít mestského centra
- zóna Podhradie je polyfunkčná mestská štruktúra s rovnocenným uplatnením funkcií prechodného a trvalého bývania, funkcií občianskej vybavenosti (administratíva, obchod, verejné stravovanie, služby, kultúra) a funkcií každodennej rekreácie (oddychovo-rekreačné plochy a zariadenia, rekreačné trasy), funkcií zelene (prírodné prvky v území, navrhované plochy zelene a uplatnenie vody v urbanistickom interiéri) a s uplatnením účelovo viazaných zariadení dopravy a technického vybavenia
- funkcie občianskej vybavenosti sú mestského až nadmestského významu
- v polyfunkčnej zástavbe Podhradia je navrhnuté trvalé bývanie s cieľom trvalého oživenia územia, celodenného aktívneho pohybu a pobytu obyvateľov v území z

- dôvodu plnohodnotnej revitalizácie územia, revitalizácie niekdajšej obytnej mestskej štvrte
- ❑ nová zástavba Podhradie rešpektuje význam Podhradie ako spojovacieho prvku medzi Hradom, historickým jadrom a nábrežím Dunaja
 - ❑ mestské zberné komunikácie Nábrežie arm.generála L.Svobodu a Staromestská ulica sú premostené štyrmi pešími mimoúrovňovými terasami
 - ❑ nová zástavba Podhradie je založená na princípoch moderného, súčasného urbanizmu a architektúry a uplatňuje novodobé urbanisticko-architektonické výrazové prostriedky
 - ❑ územný plán zóny Podhradie využíva v novej urbanisticko-architektonickej štruktúre existujúce stopy historickej zástavby a rozmanitými formami reminiscencií oživuje už neexistujúce stopy z histórie Podhradie
 - ❑ medzi už neexistujúce stopy z histórie Podhradie patria hodnotné a zaujímavé prvky zo starej podhradskej zástavby, ešte stále živé a aktuálne v povedomí obyvateľov mesta,
 - ❑ nová zástavba Podhradie v plnej miere využíva a tým rehabilituje, typické mestotvorné a priestorotvorné urbanistické prvky – ulica, námestie, mestský blok, domoradie, dvorové priestory
 - ❑ nová zástavba Podhradie využíva urbanisticko-architektonické kompozicné prostriedky – priehlady, pohľady, dominanty, akcenty, rytmus, gradácia, silueta, panoráma
 - ❑ nová zástavba Podhradie uplatňuje a zvýrazňuje urbanisticko-architektonické priestorové detaily – pasáže, podlubia, parter, nárožia, priecelia, rizality, arkiere a umelecké diela v exteriéri
 - ❑ riešenie problému územného rozdelenia mestskej pamiatkovej rezervácie predmostím Nového mosta je výhladovo uvažovaná radikálna prestavba predmostia, plochy uvoľnené po odstránení mostových rámp budú môcť byť využité na nové plochy verejnej parkovej zelene, na pešie prepojenia Hradu, Podhradie, nábrežia a historického jadra, na vytvorenie prestupového uzla pre MHD a na vyformovanie zaujímavého mestského priestoru okolo Dómu svätého Martina
 - ❑ územný plán zóny Podhradie rešpektuje archeologickú lokalitu Vodná veža a zapája ju do novej urbanistickej štruktúry ako významný solitér, klenák, v území, ktorým sa mení smerovanie urbanistických kompozických osí
 - ❑ územný plán zóny Podhradie rešpektuje skalný masív na Zuckermantli, významný morfológický prvok v území a tiež menší skalný výbežok na Vydrici a plnohodnotne ich zapája do urbanistickej štruktúry ako priestorotvorný prvok
 - ❑ územný plán zóny Podhradie navrhuje hradné bralo – zelenú kulisu Podhradie a zelenú podnož Bratislavského hradu – v časti nad Vydricou využiť na rekreacno – oddychové trasy obnovením pôvodných peších chodníkov a schodov a návrhom nových peších chodníkov pri maximálnom zachovaní rekultivovanej prírodnej vegetácie
 - ❑ urbanisticko-architektonická štruktúra zóny Podhradie je navrhnutá tak, aby bola podporená a aby bola citateľná výrazová, kompozitná rozmanitosť, odlišnosť jednotlivých častí Podhradie – sektorov Vydrica, Kúrie a Zuckermantel v charaktere zástavby v architektonickom výraze jednotlivých objektov a priestorov
 - ❑ nevyhnutná je odborná koordinácia pri realizácii všetkých zámerov na území zóny.

CELOK RYBNÉ NÁMESTIE

Celok Rybné námestie je tvorené z dvoch mestských priestorov, v južnej časti celku sa nachádza Rybné námestie, ktorého územné vymedzenie a historická podoba sa po likvidácii starého bratislavského Podhradie a po následnej výstavbe Nového mosta výrazne zmenili. Námestie sa z juhu a západu otvorilo do silných komunikčných priestorov. Nájazdové ramená Nového mosta nahradili pôvodnú lavostrannú zástavbu a

morový stĺp z roku 1713 ostal osamotený na pozadí nájazdových ramien mosta. Malé námestie v severnej časti celku predstavuje priesecník viacerých významných mestských peších trás od Rybného námestia, od Panskej ulice (od Rudnayovho námestia), od konkatedrály, od Židovskej ulice a z Hradného kopca.

Rybné námestie je peším priestorom celomestského významu v kontakte s dunajským nábrežím a Hviezdoslavovým námestím.

Priestor Rybného námestia je zo západnej strany vymedzený novým stavebným objektom V 35, ktorý uzatvárajúci priehľad z Hviezdoslavovho námestia ku Novému mostu.

Objekt V35 je navrhnutý na mieste jestvujúcich schodov a rampy vedúcej na Nový most a jeho súčasťou musí byť rampa, výtah a schody pre sprístupnenie peších a cyklistických trás na Novom moste. Výška objektu v jeho severnej časti je obmedzená tak, aby priehľad z Rybného námestia na Hrad a Žigmundovu bránu bol zachovaný.

Námestie v severnej časti celku sa novou priestorovou organizáciou, úpravou peších komunikáčnych plôch stane zaujímavým peším komunikáčnym priestorom posilneným ďalšou významnou trasou od Domu u dobrého pastiera cez nové pešie premostenie k Dómu sv. Martina.

Pešie premostenie schádza ku námestiu sústavou schodov a rämp, priestorovo a kompozicne ukončuje námestie nad Dómom a súčasne ho chráni pred hlukom zo Staromestskej ulice.

CELOK PREDMOSTIE

Vyústenie Nového mosta na pravom brehu Dunaja vytvorilo významný dopravný uzol v priestore bývalého Rybného námestia a zároveň predelilo urbanistickú štruktúru časti starej Bratislavy dopravnou trasou.

Obnovenie zástavby Vydrice a Zuckermanbla si zároveň vyžaduje zabezpečenie kvalitného a diferencovaného prepojenia s historickým jadrom mesta. Z tohto dôvodu sú vymedzené mimoúrovňové pešie prepojenia cez cestné komunikácie.

Celok Predmostie má dominantnú funkciu dopravnú s automobilovými komunikáciami, dopravnými zariadeniami a plochami pre chodcov.

V reguláčnej jednotke V 61 sa zachováva autobusová zastávka MHD „Nový most“ a súčasne prestupový uzol na ostatné druhy hromadnej dopravy. V návrhu ÚPN mesta sa uvažuje s vybudovaním trasy nosného systému MHD so zastávkou v celku Predmostie.

Reguláčná jednotka V 61 je nadalej potenciálnou rozvojovou plochou z hľadiska vytvorenia nových peších prepojení a nových plôch zelene medzi Hradom, Podhradím a historickým jadrom mesta.

CELOK BEBLAVÉHO

Celok Beblavého je situovaný vo východnej časti zóny Podhradie. Na jeho území sa zachovala časť historického predmestia, ktoré bezprostredne susedilo s mestom v hradbách. Jeho zástavba bola čiastočne asanovaná v 60. až 80. rokoch 20. storočia.

Zástavba v celku Beblavého predstavuje ucelený urbanistický súbor pamiatkových objektov, kde je zachovaný charakter kontinuálneho mestského prostredia. Nové objekty v území sú zapojené do daného kontextu a ich regulácia zabezpečuje, aby sa zachoval

existujúci charakter strešnej krajiny a aby sa neobmedzili chránené urbanistické priehľady na mestské dominanty - Dóm svätého Martina, Vodnú vežu a v priecnom smere na akcenty opevnenia Hradného vrchu a na Dunaj s Novým mostom.

Beblavého ulica stúpa od spodnej časti regulačného celku, od Domu o dobrého pastiera až k Žigmundovej bráne, pričom prekonáva výšku cca 20 m.

Zámocké schody sú významnou alternatívou pri pešom pohybe v území. Prepájajú – Vydrickú a Beblavého ulicu a napájajú sa na ďalšie pešie trasy Podhradia.

V rámci uvedeného celku je stanovených niekoľko regulačných jednotiek, ktoré sú radené okolo Beblavého ulice, na náročnej parcele na Mikulášskej ulici a v zadných traktoch parciel za existujúcimi objektmi.

Prevládajúcimi funkciami v rámci uvedených polyfunkčných objektov budú bývanie a občianska vybavenosť /obchody, služby, verejné stravovanie, administratíva a prechodné ubytovanie s vybavenosťou pre šport a relaxáciu/. V mestskom parteri objektov, v kontakte s pešou zónou, je potrebné situovať priestory určené pre obchod, služby, verejné stravovanie a kultúru. Vyššie podlažia sú určené pre administratívne účely a byty. Jednotlivé diferencované funkcie v rámci regulačných jednotiek môžu byť umiestnené nad sebou, ale aj vedľa seba. To znamená, že v samostatnom architektonickom celku /objekte/ môže byť na všetkých podlažiach situovaná rovnaká funkcia s podmienkou, že zároveň musí byť dodržané predpísané percentuálne zastúpenie diferencovaných funkcií v celom sektore.

Celok Beblavého je dopravne napojený cez miestnu obslužnú komunikáciu - Židovskú ulicu a ďalšími miestnymi obslužnými komunikáciami s prvkami upokojenia dopravy. V podzemných priestoroch architektonických celkov budú okrem technického zariadenia budov situované parkovacie garáže.

CELOK VYDRICKÁ

Celok Vydrická je situovaný vo východnej časti zóny Podhradie. Na jeho území sa v minulosti rozkladala časť historického predmestia, ktoré bezprostredne susedilo s mestom v hradbách. Jeho zástavba bola asanovaná v 60. rokoch 20. storočia.

Nová Vydrická štvrť je koncipovaná ako súčasť kontinuálneho mestského prostredia navrhnutého na Podhradí, pričom Vydrická ulica je v tomto území zásadným komunikacným a kompozicným prvkom. Je chrbticou novej mestskej štvrte, spájajúcou Staré mesto s Podhradím a s ďalším územím na nábeží. Ulica je v západnej časti navrhnutá v pôvodnej trase zaniknutej Vydrickej ulice, pokiaľ to umožňuje dnešný priestorový kontext. Ďalej, v kontakte s Novým mostom, ktorý zásadne narušil kontinuitu prostredia, Vydrická ulica pokračuje smerom k historickému jadrú v novej trase, ktorá umožňuje vytvorenie domoradí po oboch stranách ulice. Vo svojej podobe zakrivenej stúpajúcej ulice bude jej priestor poskytovať v horizonte pešieho pohybu stále sa meniacu priestorovú scéneriu. Ulica je trasovaná a formovaná s cieľom vytvoriť kvalitné súdobé prostredie – nie náhradu, alebo napodobeninu zaniknutej historickej štruktúry. Nová ulica je vymedzená so zámernými urbanistickými priehľadmi na mestské dominanty - Dóm svätého Martina, Vodnú vežu a v priecnom smere na akcenty opevnenia Hradného vrchu a na Dunaj s Novým mostom.

Paralelne s Vydrickou ulicou je trasovaný druhý komunikacný priestor v podobe vnútroblokovej pasáže, ktorý bude potrebné zachovať v rámci návrhu objektov primknutých k hradnému bralu. Táto pešia trasa bude významnou alternatívou pri pohybe v území spájajúcou námestie pri Vodnej veži s malým námestím pri skalnom výbežku. Táto pešia trasa prirodzene pokračuje smerom na západ v podobe Floriánskej ulice a

smerom na východ v podobe viacerých peších trás: smerom na Židovskú ulicu /priamym pokračovaním/, na Kapitulskú ulicu /peším premostením ponad Staromestskú/ a na Benkovo námestie /popod teleso Nového mosta/.

Tretí komunikálny priestor /zjazdny chodník/ je trasovaný takisto paralelne s Vydrickou ulicou na severnej strane celku Vydrická. Je prechádzkovou trasou, z ktorej je potrebné zachovať výhľady na Dunaj a na zelen Hradného brala. Chodník má zároveň parametre, ktoré umožňujú v prípade potreby prejazd záasahových vozidiel.

Vo východnej časti Vydrickej ulice je umiestnené proporčne drobné námestie, ktoré prirodzene vzniká v kontakte s prírodným útvarom skalného výbežku. Z námestia vychádzajú viaceré pešie trasy a je miestom, ktoré poskytuje urbanistické priehľady.

V rámci celku Vydrická je stanovených niekoľko regulačných jednotiek, ktoré sú tvorené samostatnými architektonickými celkami – polyfunkčnými domami - radenými okolo jednotlivých ulíc. Objekty na južnej strane celku budú zároveň významnou súčasťou mestskej veduty.

Prevládajúcimi funkciami v rámci uvedených polyfunkčných objektov budú bývanie a občianska vybavenosť /obchody, služby, verejné stravovanie, administratíva a prechodné ubytovanie s vybavenosťou pre šport a relaxáciu/. V mestskom parteri objektov, v kontakte s pešou zónou, je potrebné situovať priestory určené pre obchod, služby, verejné stravovanie a kultúru. Vyššie podlažia sú určené pre administratívne účely a byty. Jednotlivé diferencované funkcie v rámci regulačných jednotiek môžu byť umiestnené nad sebou, ale aj vedľa seba. To znamená, že v samostatnom architektonickom celku /objekte/ môže byť na všetkých podlažiach situovaná rovnaká funkcia s podmienkou, že zároveň musí byť dodržané predpísané percentuálne zastúpenie diferencovaných funkcií v celom sektore.

Dopravné napojenie celku Vydrická je zabezpečené z nábregia cez Žižkovu ulicu a z predmostia cez podzemnú časť Vydrickej ulice. V podzemných priestoroch architektonických celkov budú okrem technického zariadenia budov situované parkovacie garáže.

CELOK VODNÁ VEŽA

Celok Vodná veža sa nachádza v ťažiskovej polohe zóny Podhradie, kde sa stretávajú niekoľko významných peších trás. Na jeho území sa v minulosti rozkladala časť najstaršieho osídlenia v tejto lokalite – podhradská osada. Objekty v kontakte s vodnou vežou tvorili súčasť historického podhradia, pričom lemovali cestu k niekdajšiemu dunajskému brodu. Štvrť bola asanovaná v 60. rokoch 20. storočia, kedy boli objavené relikty Vodnej veže.

Nová zástavba v tomto celku je navrhnutá ako súčasť kontinuálneho mestského prostredia. Ústredným priestorom územia je Námestie pri Vodnej veži, ktorého priestorovým ťažiskom je samotná archeologická lokalita viditeľná z vyšších úrovní a terás námestia.

Na námestí sa stretávajú a križujú viaceré významné pešie komunikácie:

Prvá z nich je pokračovaním Vydrickej ulice, prechádza popred archeologickú lokalitu a ďalej stúpa na zvýšenú úroveň, kde sa vetví - buď smerom do Žižkovej ulice, alebo po pešom premostení na nábregnú promenádu.

Druhá pešia komunikácia prechádza po zvýšenej úrovni námestia, nadväzuje na vnútroblokovú pasáž v celku Vydrická a pokračuje smerom na západ v podobe Floriánskej ulice.

Tretí komunikacný priestor /zjazdový chodník/ je trasovaný na severnej strane celku Vodná veža. Je prechádzkovou trasou, z ktorej sú možné výhľady na Dunaj a na zelen Hradného brala. Chodník má zároveň parametre, ktoré umožňujú v prípade potreby prejazd motorových vozidiel. Z tejto trasy pokračujú ďalšie chodníky smerom k Žigmundovej, alebo Leopoldovej bráne Bratislavského hradu.

V rámci celku Vodná veža je stanovených niekoľko regulačných jednotiek, ktoré sú tvorené samostatnými architektonickými celkami. Objekty na južnej strane celku budú zároveň významnou súčasťou mestskej veduty.

Prevládajúcimi funkciami v rámci uvedených polyfunkčných objektov budú bývanie a občianska vybavenosť /obchody, služby, verejné stravovanie, administratíva a prechodné ubytovanie s vybavenosťou pre šport a relaxáciu/. V mestskom parteri objektov, v kontakte s pešou zónou, je potrebné situovať priestory určené pre obchod, služby, verejné stravovanie a kultúru. Vyššie podlažia sú určené pre administratívne účely a byty. Jednotlivé diferencované funkcie v rámci regulačných jednotiek môžu byť umiestnené nad sebou, ale aj vedľa seba. To znamená, že v samostatnom architektonickom celku /objekte/ môže byť na všetkých podlažiach situovaná rovnaká funkcia s podmienkou, že zároveň musí byť dodržané predpísané percentuálne zastúpenie diferencovaných funkcií v celom sektore.

Dopravné napojenie celku Vodná veža je zabezpečené z nábrežia cez Žižkovu ulicu a z predmestia cez podzemnú časť Vydrickej ulice. V podzemných priestoroch architektonických celkov budú okrem technického zariadenia budov situované parkovacie garáže.

CELOK FLORIÁNSKA

Územie celku Floriánska sa nachádza v centrálnej časti zóny Podhradie. V tejto lokalite sa v minulosti rozkladala časť historického predmestia, ktoré bolo asanované v 60. rokoch 20. storočia.

Nová zástavba na tomto území je koncipovaná ako súčasť kontinuálneho mestského prostredia navrhnutého na Podhradí. Zásadným komunikacným a kompozičným prvkom je v tomto území Žižkova ulica, ktorá na západnej strane pokračuje do územia kúrií a na východnej strane nadväzuje na Vydrickú ulicu. Nová zástavba je regulovaná s cieľom vytvoriť kvalitné súdobé prostredie – nie náhradu, alebo napodobeninu zaniknutej historickej štruktúry.

V stúpajúcom teréne je paralelne so Žižkovou trasovaná Floriánska ulica, ktorá je situovaná na vyššej vrstevnici. Táto pešia trasa bude významnou alternatívou pri pohybe v území spájajúcou námestie pri Vodnej veži s malým parkom pri kúriách. Tu nadväzuje na pešie trasy v podobe terénnych schodov schádzajúcich na Žižkovu ulicu, alebo vo forme chodníka v rámci verejnej zelene Hradného kopca.

Tretí komunikacný priestor, zjazdový chodník, je trasovaný takisto paralelne so Žižkovou ulicou na severnej strane celku Floriánska. Je prechádzkovou trasou, z ktorej sú možné výhľady na Dunaj a na zelen hradného brala. Chodník má zároveň parametre, ktoré umožňujú v prípade potreby prejazd motorových vozidiel.

V priestore medzi nábrežnou cestou a Žižkovou sa nachádza existujúca zelen, ktorá bude zrekultivovaná a doplnená parkovou výsadbou. Zelen v západnej časti územia tvorí prírodný predel medzi existujúcou zástavbou historických kúrií a novou zástavbou. Časť tejto zelenej plochy bude rovnako zrekultivovaná a sadovnícky upravená.

V rámci celku Floriánska je stanovených niekoľko regulacných jednotiek, ktoré sú tvorené samostatnými architektonickými celkami – polyfunkčnými domami - radenými okolo jednotlivých ulíc. Objekty na južnej strane celku budú zároveň významnou súčasťou mestskej veduty.

Prevládajúcimi funkciami v rámci uvedených polyfunkčných objektov budú bývanie a občianska vybavenosť /obchody, služby, verejné stravovanie, administratíva a prechodné ubytovanie s vybavenosťou pre šport a relaxáciu/. V mestskom parteri objektov, v kontakte s pešou zónou, je potrebné situovať priestory určené pre obchod, služby, verejné stravovanie a kultúru. Vyššie podlažia sú určené pre administratívne účely a byty. Jednotlivé diferencované funkcie v rámci regulacných jednotiek môžu byť umiestnené nad sebou, ale aj vedľa seba. To znamená, že v samostatnom architektonickom celku /objekte/ môže byť na všetkých podlažiach situovaná rovnaká funkcia s podmienkou, že zároveň musí byť dodržané predpísané percentuálne zastúpenie diferencovaných funkcií v celom sektore. V tejto súvislosti je potrebné zabezpečiť primerané rozloženie jednotlivých funkcií v iných architektonických celkoch, alebo regulacných jednotkách.

Dopravné napojenie celku Floriánska na nábrežnú komunikáciu je zabezpečené svetelne riadenou križovatkou cez Žižkovu ulicu, pričom druhý možný vjazd a výjazd je zabezpečený cez podzemnú časť Vydrickej ulice z predmostia. V podzemných priestoroch regulacných celkov budú okrem technického zariadenia budov situované parkovacie garáže.

CELOK KÚRIE

Celok Kúrie je jedinou časťou so zachovanou pôvodnou zástavbou historického Podhradia na nábreží. Historická zástavba kúrií predstavuje priestor prevládajúci časti Vydrice a Zuckermandel. Zachované objekty sú doplnené novými objektami s merítkom dotvárajúcim toto prostredie a zároveň umožňujúcim vytvorenie celistvej štruktúry celej zóny.

Nové objekty K3, K12 rešpektujú pôvodnú parceláciu a výšku zástavby.

Žižkova ulica v úseku Kúrie plní funkciu pešej zóny. Rad objektov južne od Žižkovej ulice tvoria dva solitérne objekty a kompaktný rad troch objektov. Kostol si zachová historický dvor so záhradou.

Predelom medzi Zuckermandlom a kúriami severne od Žižkovej ulice je objekt K12, ktorý tesne susedí s Brämmerovou kúriou a tvarovaním šikmej strechy hmotovo ukončuje severný rad kúrií. Objekt K 12 je navrhnutý na parcele, na ktorej v súčasnosti stojí objekt energocentra. Pokým nedôjde ku asanácii objektu energocentra, stúpajúca priecna ulica medzi objektmi Z 5 a K 12 bude mať minimálnu šírku umožňujúcu prejazd pohotovostných vozidiel. Po vybudovaní objektu K 12, ktorý nahradí architektonicky nevhodnú budovu energocentra, získa priecna ulica parametre 12 m širokej ulice s priehľadom na zelen hradného brala.

Predelmi medzi sektormi Kúrie a Vydrice z východnej strany sú dve parkovo upravené plochy zelene na rastlom teréne.. Z južnej strany ide o rekultivovanú plochu bývalého parcíka na pôvodnom Jeseninovom nábreží a zo severu ide o upravenú plochu zelene s odrastenými stromami na svahu pod Floriánskou ulicou.

Celok Kúrie s pešou zónou a funkčným využitím objektov s dominantnou orientáciou na občiansku vybavenosť - kultúra a verejné stravovanie - predstavuje relatívne ustálenú, pokojnú časť Podhradia.

CELOK ŽIŽKOVA

Celok Žižkova je situovaný v západnej časti Podhradia na území, ktoré bolo v minulosti kontinuálne zastavané historickou predmestskou štvrtou Zuckermandel, ktorá bola asanovaná v 60. rokoch 20. storočia.

Chrbticou navrhnutého celku je Žižkova ulica, ktorá pokračuje ďalej západným aj východným smerom do ďalších mestských štvrtí. Žižkova ulica je navrhnutá v historickej trase pôvodnej ulice, pokiaľ to umožňuje dnešný priestorový kontext. Je kompozičnou, ako aj funkčnou osou celého územia. Ulica je navrhnutá ako dvojpodlažná - popri nábrežnej dopravnej komunikácii bude hlavnou vnútromestskou pešou trasou a podzemnou dopravnou komunikáciou spájajúcou Staré mesto s lokalitou Zuckermandel a s ďalšími štvrtami. Trasa pešej zóny pokračuje na západnej strane ponad nábrežnú komunikáciu formou pešieho premostenia, ktoré je významným prepojením mestskej štvrte Podhradia s dunajskou promenádou a s ďalšou zástavbou na nábreží.

Celok Žižkova patrí do územia, ktoré je súčasťou bratislavských panorám a v tejto súvislosti sú nanákladené špecifické nároky z hľadiska výškového zónovania územia. Ide najmä o požiadavky, ktoré definujú maximálnu výšku novej zástavby vo vzťahu k Hradnému kopcu, k jeho vegetácii, k systému opevnenia a k hradnému palácu, ktorý je prirodzenou dominantou nábrežnej veduty. Vytvára sa tým jednotná hladina zástavby na nábreží, kde vyrovnaná výška domoradií na brehu rieky tvorí pokojný kontext pre mestskú dominantu nad riekou.

Žižkovu ulicu priestorovo regulujú domoradia po oboch stranách ulice. Vo svojej podobe zakrivenej stúpajúcej ulice bude poskytovať v horizonte pešieho pohybu stále sa meniacu priestorovú scéneriu. Ulica je formovaná a trasovaná s cieľom vytvoriť kvalitné súdobé prostredie – nie náhradu, či napodobeninu zaniknutej štruktúry, ale novú priestorovú kvalitu so zámernými urbanistickými priehľadmi.

Námestie pri skalnom nose je ústredným priestorom celku Žižkova - je to námestie situované v kontakte s prírodným útvarom skalného výbežku. Z námestia vychádzajú viaceré pešie trasy a je miestom, odkiaľ sú možné urbanistické priehľady.

V rámci celku Zuckermandel je stanovených niekoľko regulačných jednotiek, ktoré sú tvorené samostatnými architektonickými celkami – polyfunkčnými domami - radenými okolo jednotlivých ulíc. Objekty na južnej strane celku budú zároveň významnou súčasťou mestskej veduty.

Prevládajúcimi funkciami v rámci uvedených polyfunkčných objektov budú bývanie a občianska vybavenosť /obchody, služby, verejné stravovanie, administratíva a prechodné ubytovanie s vybavenosťou pre šport a relaxáciu/. V mestskom parteri objektov, v kontakte s pešou zónou, je potrebné situovať priestory určené pre obchod, služby, verejné stravovanie a kultúru. Vyššie podlažia sú určené pre administratívne účely a byty. Jednotlivé diferencované funkcie v rámci regulačných jednotiek môžu byť umiestnené nad sebou, ale aj vedľa seba. To znamená, že v samostatnom architektonickom celku /objekte/ môže byť na všetkých podlažiach situovaná rovnaká funkcia s podmienkou, že zároveň musí byť dodržané predpísané percentuálne zastúpenie diferencovaných funkcií v celom sektore.

Dopravné napojenie celku Zuckermandel je zabezpečené z nábrežia cez svetelne riadenú križovatku a vjazdom do podzemnej časti Žižkovej ulice, ktorá pokračuje pod úrovnou

pešej zóny a vystupuje na povrch v blízkosti vežiakov. V podzemných priestoroch architektonických celkov budú okrem technického zariadenia budov situované parkovacie garáže.

CELOK VEŽIAKY

Celok Vežiaky nadväzuje na celok Žižkova zo západnej strany a je napojený na dve komunikacné osi – Žižkova ulica a Nábřežie arm. gen. L. Svobodu. Žižkova ulica je kompozicnou, ako aj funkčnou osou celého sektoru Zuckermandel. Ulica je navrhnutá ako dvojúrovňová - popri nábrežnej dopravnej komunikácii bude hlavnou vnútromestskou pešou a automobilovou komunikáciou spájajúcou lokalitu so Starým mestom a s ďalšími štvrtami na nábřeží.

Celok Žižkova je súčasťou bratislavských panorám a v tejto súvislosti je zástavba vežiakov definovaná ako lokálny akcent územia, ktorý nesmie byť výškovo prekročený. Regulatívy definujú maximálnu výšku novej zástavby vo vzťahu k existujúcim domom, k Hradnému kopcu, k jeho vegetácii, k systému opevnení a k hradnému palácu, ktorý je prirodzenou dominantou nábrežnej veduty.

Celok Vežiaky si zachováva dominantnú obytnú funkciu, plochy vyhradenej zelene pri bytových domoch sa pri južných vežiakoch v maximálnej miere rešpektujú, pri severnom vežiaku časť zelene bude odstránená v dôsledku výstavby objektu Z8 a v dôsledku výstavby časti komunikácie Žižkova ulica s vertikálnou segregáciou dopravy a pešieho pohybu Z28.

Zelen okolo vežiakov v kontakte s prírodným útvarom hradného brala je východiskom pre viaceré pešie trasy a je miestom, odkiaľ musia byť zachované urbanistické priehľady.

V rámci celku Vežiaky sú navrhnuté dva nové polyfunkčné domy, ktoré sú radené popri ulici a vjazdnej rampe do podzemnej Žižkovej ulice.

CELOK NÁBREŽIE

Celok Nábřežie tvoria tri významné lineárne priestory:

Je to rozšírená nábrežná komunikácia (nábrežie armádneho generála L. Svobodu), mestská zberná komunikácia s elektrickým pásom funkčnej triedy B2, rozšírená nábrežná promenáda s pásom ochranného zelene a peším chodníkom a rieka Dunaj.

Vzhľadom na vysokú frekvenciu dopravy je nábrežná komunikácia na dvoch miestach prekonaná mimoúrovňovými pešími prepojeniami prekrývajúcimi nábrežnú komunikáciu, čím sa eliminujú nepriaznivé hlukové vplyvy dopravy na okolité územia. Umožňuje sa bezpečný a bezbariérový prechod cez frekventovanú komunikáciu, ponúkajú sa plochy pre realizáciu námestí.

Prvé pešie prepojenie sa nachádza na Zuckermandli, v mieste mierneho zlomu nábrežnej komunikácie. Je to námestie s objektmi, s ulicným mobiliárom, so zelenou a vodnými prvkami. Mestské bloky Z1, Z2 môžu byť vysunuté na pešie premostenie až po úroveň elektrického pásu.

Druhé pešie prepojenie sa nachádza pri Vodnej veži a plynulo pokračuje ponad nábrežnú komunikáciu ku nábrežnej promenáde ku brehu Dunaja. Je navrhnuté ako námestie s objektom občianskej vybavenosti, s plochami zelene, s vodnými prvkami a prvkami ulicného mobiliáru.

Z oboch mimoúrovňových peších prepojení bude možné zísť na nábrežnú promenádu výtahom alebo sústavou schodov, rámp, ktoré budú tvoriť relatívne uzavretý stavebný celok, chrániaci dunajskú promenádu pred hlukom z automobilovej dopravy z nábrežnej komunikácie.

V západnej časti pešej promenády je navrhnutý vertikálny akcent nábrežia – objekt v sústave pešieho premostenia na Zuckermantli, ktorý predstavuje pandant ku vyhladkovej veži vo východnej polohe nábrežia pri Novom moste.

CELOK HRADNÉ BRALO

Hradné bralo tvorí v panoráme mesta výrazný zelený predel medzi hradným areálom a zastavanou časťou Podhradia. Je súčasťou regionálneho biocentra Hradný vrch.

Južný svah hradného brala je porastený teplomilnými, skalnými, trávnaťo-bylinnými a krovinatými spoločenstvami na grandioritovom podklade a s výskytom vzácnej flóry a fauny.

Najvýznamnejšími plochami Hradného brala sú:

- strmý svah od skalnej steny pri uličke Strmá cesta až po skalný nos
- svahy nad skalným nosom až po západnú hranu budovy Parlamentu
- svahy na úrovni Floriánskej ulice medzi Rybárskym cechom a Vodnou vežou
- svahy pod Žigmundovou bránou.

V týchto lokalitách sa nachádzajú vzácne, ohrozené a chránené druhy rastlín. Sú to lokality, ktoré si v najväčšej miere zachovali prirodzený charakter porastov. Ide o refúgiá prirodzenej flóry takmer v centre mesta. Ku príslušnému rastlinstvu hradného brala sa viaže živocíšstvo so svojimi chránenými druhmi.

Park pod východnými hradbami areálu Bratislavského hradu má svoje prírodné a urbanisticko-architektonické kvality, a preto sa musí zachovať.

V časti Zuckermantel je jediným územným zásahom je návrh trasy náucného chodníka popri opornom múre v spodnej časti hradného brala.

V časti Vydrica je priestor hradného brala ohrančený jednostranne zastavanou ulicou, a zo severu je ohrančená hradbami.

V priestore nad Vodnou vežou je navrhnutá sieť historických schodov a chodníkov, ktoré sa zbiehajú v otvorenom prírodnom námestí. Nová výsadba musí byť taká, aby nedošlo ku prekrytiu hradiel hradného areálu a ku obmedzeniu priehľadov na Bratislavský hrad.

Celok Hradné bralo so svojimi rozsiahlymi plochami zelene tvorí významný prírodný predel v intenzívne urbanizovanej mestskej zástavbe, ponúka rekreačné trasy a priestory priamo v centre mesta, vo väzbe na historické jadro, na areál Bratislavského hradu a na dunajské nábrežie. Táto jeho funkcia sa musí rešpektovať a zachovať.

6 DEMOGRAFICKÝ POTENCIÁL RIEŠENÉHO ÚZEMIA

Riešené územie leží v MC Staré Mesto v UO Podhradie, okrajovo zasahuje aj do UO Hradný svah, Bratislava - historické jadro, Reduta, Park kultúry a Bôrik.

Za riešené územie súuvedené štatistické údaje iba za UO Podhradie (podrobnejšie štatistické údaje nie sú k dispozícii a v Zadaní vypracovania ÚPN Z Podhradie boli zahrnuté demografické údaje za UO Podhradie), aby nedošlo k skresleniu údajov pri spočítaní bytov a obyvateľov za všetky zasahujúce urbanistické obvody, keďže v týchto UO je bývanie v riešenom území len minimálne.

Pocet obyvateľov

Podľa Scítania ľudu, domov a bytov v roku 1991, žilo v riešenom UO Podhradie 468 obyvateľov, z toho 248 žien (52,9%).

Podľa Scítania obyvateľov, domov a bytov v roku 2001 žilo v UO Podhradie 378 obyvateľov, z toho 209 žien (55,3%).

Veková štruktúra obyvateľstva v rokoch 1991 a 2001 v UO Podhradie

UO Podhradie	trvale býv. obyvateľia	veková štruktúra obyvateľstva			veková štruktúra obyvateľstva v %		
		preprod.	produkt.	poprodukt.	preprod.	produkt.	poprodukt.
rok 1991	468	53	263	152	11,32	56,20	32,48
rok 2001	378	42	167	169	11,11	44,18	44,71
rozdiel 1991 - 2001	-90	-11	-96	17			

Zdroj: Štatistický lexikón obcí SR, 1993, 2002, ŠÚ SR

Oproti SL v roku 1991 klesol počet obyvateľov riešeného urbanistického obvodu o 90 osôb, klesol podiel produktívnej zložky obyvateľstva z 56% v roku 1991 na 44% v roku 2001 (96 osôb) a narástol podiel poproduktívnej zložky obyvateľstva z 32,5% v roku 1991 na 44,7% v roku 2001 (17 osôb). Podiel predproduktívnej zložky obyvateľstva klesol iba minimálne z 11,32% v roku 1991 na 11,11% v roku 2001 (11 osôb).

Veková štruktúra obyvateľstva v roku 2001

Obec, časť obce, ZSJ	trvale bývajúce obyv. spolu				
	spolu	ženy	predproduktívni	produktívni	poproduktívni
Bratislava - hlavné mesto SR	428 672	228 131	59 866	285 846	82 960
<i>MC Staré Mesto</i>	44 798	24 246	5 214	26 963	12 621
Podhradie	378	209	42	167	169
		v %			
Bratislava - hlavné mesto SR		53,22	13,97	66,68	19,35
<i>MC Staré Mesto</i>		54,12	11,64	60,19	28,17
Podhradie		55,29	11,11	44,18	44,71

Zdroj: Štatistický lexikón obcí SR, 2002, ŠÚ SR

Percentuálne najvyšší podiel obyvateľstva v UO Podhradie má poproduktívna zložka so 44,7%-tami, produktívna zložka obyvateľstva so 44,18%-tami. Predproduktívne obyvateľstvo sa podiela len 11,11%-tami z celkového počtu obyvateľov.

V porovnaní s mestom Bratislava (19,35% poproduktívnych obyv.) aj s MC Staré Mesto (28,17% poproduktívnych obyv.) je v riešenom území výrazne vyšší podiel poproduktívnej zložky obyvateľstva (44,71%).

Index starnutia v riešenom území dosahuje hodnotu 402 osôb v poproduktívnom veku na 100 osôb v predproduktívnom veku, čo je výrazne vyššia hodnota ako má MC Staré Mesto (242) a mesto Bratislava (139).

V riešenom území sa predpokladá na navrhovanom bytovom fonde pri obložnosti 2,50 obyvateľov na byt nárast obyvateľstva o cca 1 450 osôb.

Návrh bytov je zameraný predovšetkým pre nižšie ročníky produktívneho veku, s čím súvisí aj predpoklad nárastu predproduktívnej zložky obyvateľstva riešeného územia a možnosť oživenia územia touto skupinou obyvateľstva.

Okrem nárastu trvalo bývajúcего obyvateľstva je potrebné v riešenom území, vzhľadom na nárast pracovných príležitostí a umiestnením zariadenia prechodného ubytovania v riešenom území (370 lôžok), počítať aj s nárastom denne prítomného obyvateľstva. V návrhu je posilnená aj navrhovaná občianska vybavenosť, ktorá bude slúžiť nielen trvale bývajúcemu obyvateľstvu ale aj denne prítomnému obyvateľstvu.

Ekonomická aktivita

Ekonomicky aktívnych obyvateľov žilo v riešenom území 166 osôb (SODB 2001), 43,9% z celkového počtu trvale bývajúcего obyvateľstva. Za prácou odchádzalo 72 osôb, 43,37% z celkového počtu ekonomicky aktívnych osôb.

V meste Bratislava je podiel EA obyvateľstva z celkového počtu obyvateľov výrazne vyšší (55,57%), podobne aj v MC Staré Mesto je daná hodnota až 51,81%.

Z d r o j	Obec, časť obce, základná sídelná jednotka (diel ZSJ)	ekonomicky aktívne obyv.			
		spolu	odchádzajúce za prácou	pracujúce	
				vo verejnom sektore	v súkrom- nom sektore
	Bratislava - hlavné mesto SR¹	238 199	132 220	93 979	10 5312
	Okres Bratislava I	23 210	9 087	9 203	10 039
	Staré Mesto	23 210	9 087	9 203	10 039
	Podhradie	166	72	77	61

istický lexikón obcí SR, 2002, ŠÚ SR

V riešenom území sa predpokladá v navrhovanom bytovom fonde hlavne nárast produktívnej a predproduktívnej zložky obyvateľstva, a pri naplnení riešeného územia touto skupinou obyvateľstva, výrazne narastie aj počet ekonomicky aktívneho obyvateľstva.

Trh práce

Zamestnanecká štruktúra obyvateľstva MC Staré Mesto podľa odvetvia hospodárstva zo SODB 2001 poukazuje na výrazné zastúpenie pracujúcich v terciálnom sektore (62,52%). Podrobnejšie údaje za urbanistické obvody štatistických úrad nesleduje.

MC Staré Mesto	pocet pracujúcich	v %
primárny sektor	40	0,17
sekundárny sektor	2 188	9,43
terciárny sektor	14 512	62,52
EA bez udania odvetví	6 470	27,88
spolu EA	23 210	100,00

Zdroj: SODB 2001, ŠÚ SR

V roku 2000 bolo podľa zadania v riešenom území 348 pracovných príležitostí a to hlavne v obslužných odvetviach v III. sektore.

V riešenom území sa predpokladá v navrhovaných objektoch administratívy, obchodu, služieb, kultúry, prechodného ubytovania s nárastom pracovných príležitostí o 2.300 pracovných miest, čo predstavuje 106 pracovníkov na ha z celkového riešeného územia (mimo plochy Dunaja).

Domový a bytový fond

V riešenom urbanistickom obvode sa pri SODB 2001 nachádzalo 16 trvale obývaných domov, v nich 174 bytov, z toho až 90,23% v bytových domoch a len 9,77% v rodinných domoch.

V 174 bytoch žilo 180 hospodáriacich domácností, čiže na 1 byt pripadalo 1,03 domácností.

Od roku 1991 do roku 2001 klesol v riešenom území počet trvale obývaných bytov zo 191 na 174.

Obec, časť obce, základná sídelná jednotka (diel ZSJ)	hospodáriace domácnosti	trvale obývané			
		byty			domy
		spolu	v RD	vo vlastnom vlastníctve	
Bratislava - hlavné mesto SR¹	182 668	165 587	16 348	99 522	23 558
Okres Bratislava I	21 683	19 074	2 635	11 898	3 624
<i>Staré Mesto</i>	<i>21 683</i>	<i>19 074</i>	<i>2 635</i>	<i>11 898</i>	<i>3 624</i>
Podhradie	180	174	17	141	16

Zdroj: Štatistický lexikón obcí SR, 2002, ŠÚ SR

V riešenom území sa navrhuje výstavba polyfunkčných objektov, v ktorých sa navrhuje 976 bytov a pri obložnosti bytov 2,56 obyvateľov na byt sa predpokladá s nárastom obyvateľstva v riešenom území o cca 2500 obyvateľov.

	pocet bytov	pocet obyvateľov
stav k SODB 2001	174	378
návrh	575	1450

7 **OBCIANSKA VYBAVENOSŤ**

V riešenom území sa zo zariadení občianskej vybavenosti nachádzajú a súčasne zachovávajú tieto zariadenia:

- kultúrne zariadenia
 - Múzeum kultúry Madarov na Slovensku (SNM) – Žižkova ul.
 - Múzeum karpatských Nemcov na Slovensku (SNM) – Žižkova ul.
 - Archeologické múzeum - – Žižkova ul.
 - Múzeum SNM – Mestské múzeum – Beblavého ul.
 - Kostol Najsvätejšej trojice – Žižkova ul.
- administratíva
 - 3 administratívne budovy na Beblavého ulici,
 - RM systém Holding – Zámocké schody
 - HHH Consulting I Trade Centrálné pracovisko – Zámocké schody
 - EGAS stavebno-obchodná spoločnosť – Žižkova ul.
- obchod a služby
 - areál kamenárstva – Žižkova ul.
 - Galéria a predajňa suvenírov – Beblavého ul.
 - stánky a bufety pod Novým mostom (obcerstvenie, predaj mobilných telefónov, oprava obuvi, predaj kusového textilu, pobočka dopravného podniku Bratislava, a.s.)
- stravovacie a reštauracné zariadenia
 - Reštaurácia U certa – Beblavého ul.
 - Reštaurácia Andy – Beblavého ul.
 - Reštaurácia Vydrica – Beblavého ul.
 - Vináren Modrá hviezda – Beblavého ul.
 - Reštaurácia Arkáda (v súčasnosti nefunkčná) – Beblavého ul.
 - Reštaurácia Karibik – Žižkova ul.
 - Reštaurácia Rybársky cech – Žižkova ul.

Návrh občianskej vybavenosti

V polyfunkčných objektoch riešeného územia sa navrhujú zariadenia administratívy (3.170 nových pracovných miest), zariadenia obchodu, služieb a kultúry (4.150 nových pracovných miest), zariadenia prechodného ubytovania (370 lôžok).

Keďže sa predpokladá nárast obyvateľstva hlavne mladšej vekovej kategórie je zahrnutá v rámci plochy pre obchod, služby a kultúru aj plocha pre výstavbu novej materskej škôlky.

administratíva	celková plocha	pocet prac. miest	objem v m ³
	63 390	3 170	209 187
obchod, služby, kultúra	celková plocha	pocet návšt. a prac	objem v m ³
	62 251	4 150	13 695
prechodné ubytovanie	celková plocha	pocet lôžok	objem v m ³
	12 591	370	41 550

8 RIEŠENIE ZELENE, VÝZNAMNÝCH KRAJINNÝCH PRVKOV A PRVKOV ÚZEMNÉHO SYSTÉMU EKOLOGICKEJ STABILITY

8.1 ÚZEMNÁ OCHRANA PRÍRODY A KRAJINY

V zmysle Zákona číslo 543/2002 Z.z. o ochrane prírody a krajiny sa rozumie ochranou prírody a krajiny obmedzovanie zásahov, ktoré môžu ohroziť, poškodiť alebo zničiť podmienky a formy života, prírodné dedičstvo, vzhľad krajiny, znížiť jej ekologickú stabilitu, ako aj odstránovanie následkov takýchto zásahov. Každý je povinný chrániť prírodu a krajinu pred ohrožovaním, poškodzovaním a nícením a starať sa podľa svojich možností o jej zložky a prvky na účel ich zachovania a ochrany, zlepšovania stavu životného prostredia a vytvárania a udržiavania územného systému ekologickej stability.

Chránené územia

V rámci územnej ochrany prírody a krajiny bolo na území mesta Bratislavy k 1.5.2005 vyhlásených 38 chránených území. Z toho do územia mesta Bratislavy zasahujú 2 veľkoplošné chránené územia, chránené krajinné oblasti - CHKO Malé Karpaty (zahrna lesnaté časti Malých Karpát a Devínskej Kobyly) a CHKO Dunajské luhy (zahrna časť lesných porastov a nelesnej vegetácie pri Dunaji).

V bezprostrednom okolí riešeného územia sa nachádzajú nasledujúce chránené územia:

- Chránený areál Bôrik - Vyhlásený rozhodnutím odboru kultúry NV hl. m. Bratislavy v roku 1982. Nachádza sa severozápadne od riešeného územia v pokračovaní Jancovej ulice. Jeho výmera je cca 1,4 ha. Predmetom ochrany je porast borovice čiernej (*Pinus nigra*).
- Chránený areál Kochova záhrada - Vyhlásený Ministerstvom kultúry SR v roku 1981. Nachádza sa severne od riešeného územia v pokračovaní Staroturského chodníka medzi Bartonovou a Partizánskou ulicou. Jeho približná výmera je 0,6 ha. Predmetom ochrany je dendrologická kompozícia hodnota záhrady. Na malej ploche sa celkovo nachádza až 120 druhov, foriem a variet drevín. Vďaka špecifickým mikroklimatickým podmienkam sa tu vytvorili priaznivé podmienky na úspešné pestovanie cudzokrajných teplomilných rastlín.

V súlade so zákonom číslo 543/2002 Z.z. o ochrane prírody a krajiny (§ 17) platí v dotknutom území prvý stupeň ochrany. Priamo do riešeného územia z chránených území mesta Bratislavy nezasahuje ani jedno chránené územie.

Štátna ochrana prírody SR v rámci územia hlavného mesta SR Bratislavy je kompetencne zabezpečená prostredníctvom štyroch organizačných jednotiek ŠOP SR - Správou CHKO Malé Karpaty, Správou CHKO Dunajské luhy, Správou CHKO Záhorie a RSOPK Bratislava. Z hľadiska organizačného členenia sa v krátkodobom horizonte nepredpokladajú zmeny.

V najbližšom období dôjde k postupnému prehodnoteniu celej národnej siete chránených území v SR. Podobne sa to uskutoční aj v bratislavských podmienkach a pozornosť si budú zasluhovať aj prípadné nové územia s významnými biologickými alebo krajinnoekologickými hodnotami. Bude potrebné prehodnotiť aj lokality navrhované na územnú ochranu, ktoré boli oficiálne definované v rámci RÚSES mesta Bratislavy (SAŽP, 1994), významného predpokladu ekostabilizačných úvah aj v rámci návrhu územného plánu mesta.

V dlhodobom horizonte sa ochrana prírodných hodnôt mesta bude zrejme zameriavať na tie lokality, ktoré spĺňajú kritériá pre jednotlivé kategórie CHÚ definované v zákone č. 543/2002 Z.z. o ochrane prírody a krajiny a ktorých ochrana bude podložená potrebnou spracovanou dokumentáciou.

Ochrana prírody v zmysle medzinárodných dohovorov

Zákon číslo 543/2002 Z.z. o ochrane prírody a krajiny definuje aj chránené vtáčie územie (§ 26), územie európskeho významu (§ 27) a súvislú európsku sústavu chránených území (§ 28).

Priamo na sledovanom území sa nenachádza žiadna lokalita zaradená do Zoznamu medzinárodne významných mokradí - Ramsarské lokality, zoznamu území európskeho významu (ÚEV) alebo chránených vtáčích území (CHVÚ). Do tesnej blízkosti sledovaného územia však zasahuje okraj ÚEV Bratislavské luhy a okraj západnej časti CHVÚ Dunajské luhy.

Chránené stromy

Podľa § 46 až 49 Zákona č. 543/2002 Z.z. o ochrane prírody a krajiny sa zakazuje poškodzovať a ničiť dreviny. Kultúrne, vedecky, ekologicky, krajnotvorne alebo esteticky mimoriadne významné stromy alebo ich skupiny vrátane stromoradií môže krajský úrad vyhlásiť všeobecne záväznou vyhláškou za chránené stromy.

K 31.10.2003 bolo na území Bratislavy vyhlásených 27 solitérov resp. skupín chránených stromov. Okrem jedného sa všetky nachádzajú na území MC Bratislava - Staré Mesto. Medzi perspektívne stromy (pripravované na vyhlásenie) je v aktuálnom zozname RSOPK Bratislava uvedených 8 jedincov. V blízkom okolí sa nachádza chránená jedľa srienišťa (*Abies concolor*) nachádzajúca sa v Kráľovskom údolí č.4.

Na sledovanom území sa nenachádza žiadny chránený strom podľa Zákona č. 543/2002 Z.z. o ochrane prírody a krajiny.

V rámci mapovania súčasného stavu vegetácie boli vytypované niektoré hodnotné dreviny, ktoré pre svoj význam a charakter môžu byť zaradené do zoznamu chránených stromov mesta Bratislavy. Ich celkový stav a význam je potrebné ešte prehodnotiť a spracovať k ich návrhu potrebnú dokumentáciu.

8.2 DRUHOVÁ OCHRANA CHRÁNENÝCH RASTLÍN, ŽIVOCÍCHOV, NERASTOV A SKAMENELÍN

Podľa § 32 a následných §§ Zákona č. 543/2002 Z.z. o ochrane prírody a krajiny druhovou ochranou chránených rastlín, chránených živočíchov, chránených nerastov a chránených skamenelín sa rozumie osobitná ochrana druhov rastlín, živočíchov, nerastov a skamenelín a obmedzenie využívania vybraných druhov rastlín a živočíchov.

Na území mesta Bratislava sa vyskytuje veľa chránených, vzácnych alebo ohrozených druhov rastlín a živočíchov. Ich výskyt sa sústreďuje väčšinou do lokalít chránených území alebo do lokalít v okolí Bratislavy.

Priamo v sledovanom území bol však tiež zaznamenaný výskyt niekoľkých významných taxónov flóry Slovenska, ako napr. panevädza letná (*Calcitrapa solstitialis*), ktorá i napriek nepôvodnému výskytu sa tu udržuje už vyše dve storočia. Dalším z fytogeografického i taxonomického hľadiska zaujímavým druhom je skalnicník gulkovitý (*Jovibarba globifera*). Na tieto biotopy je viazaný aj výskyt ďalších ohrozených a vzácnych druhov.

Na sledovanom území bratislavského hradného vrchu bolo zistených 298 druhov a poddruhov divorastúcich a splanených cievnatých rastlín, z ktorých 15 druhov je ohrozených a vzácných (druhy v zozname podčiarknuté) pre územie Bratislavy i Slovenska a 4 druhy sú zaradené medzi chránené druhy v zmysle Zákona č. 543/2002 Z.z. o ochrane prírody a krajiny a Vyhlášky MŽP SR č. 24/2003 Z.z., ktorou sa vykonáva zákon č. 543/2002 Z.z. o ochrane prírody a krajiny.

V rámci spracovania RÚSES mesta Bratislavy ako aj MÚSES mestskej časti Staré Mesto boli v riešenom území alebo jeho bezprostrednom okolí vyclenené nasledujúce základné prvky kostry ÚSES (spomenuté sú len lokality, ktoré zasahujú do riešeného územia alebo sa nachádzajú v jeho bezprostrednom okolí):

Genofondovo významné lokality:

- a) flóry - Hradný vrch, Parcela pri Rybej skale, Cintorín nad PKO;
- b) fauny - Hradný vrch, Bôrik;
- c) geológie - Hradný vrch.

Ekologicky významné segmenty krajiny - Hradný vrch, Židovský cintorín.

Biocentrá a biokoridory:

- a) biocentrum miestneho významu Hradný vrch - tvorené je skalnými a teplomilnými spoločenstvami rastlín a sekundárnymi spoločenstvami záhrad;
- b) biokoridor nadregionálneho významu Dunaj - má hydrický charakter a tvorí ho rieka Dunaj so svojimi brehovými porastmi
- c) biokoridor miestneho významu Hradný vrch - Machnác - prechádza územím záhrad v priestore medzi biocentrom Hradný vrch a Machnác.

Základ ÚSES podľa konceptu ÚPN v riešenom území mesta Bratislavy tvoria existujúce prvky provincionálneho významu - provincionálny biokoridor v nive Dunaja (vrátane vodného toku), provincionálny biokoridor v pohorí Malých Karpát a provincionálne biocentrum Devínska Kobyla.

V rámci spresneného a doplneného RÚSES v rámci subdodávky „Zhodnotenie a návrh riešenia prvkov tvorby krajiny pre návrh ÚPN“ (Petračovic, 2003) je navrhnutých celkom 35 biocentier a 17 biokoridorov. Z nich v sledovanom území alebo v jeho okolí boli vyclenené biocentrá a biokoridory:

- a) biocentrum regionálneho významu Machnác;
- b) biocentrum regionálneho významu Horský park - Slavín;
- c) biocentrum regionálneho významu Hradný vrch;
- d) biocentrum regionálneho významu Sihot;
- e) biokoridor nadregionálneho významu Dunaj;
- f) biokoridor regionálneho významu Vydrice s prítokmi;

Priamo do sledovaného územia zasahuje biokoridor provincionálneho významu Dunaj, biocentrum regionálneho významu Hradný vrch a biokoridor miestneho významu Hradný vrch - Machnác.

Pre regionálne biocentrum Hradný vrch so skalnými a teplomilnými spoločenstvami a ako pre jedinečnú lokalitu viacerých teplomilných druhov priamo v centre mesta bola spracovaná podrobná inventarizácia vyšších rastlín vrátane machorastov (spracovateľ: Letz, Feráková, Janovicová). Južný svah hradného vrchu je plochou spontánnej zelene celomestského významu. Vzhľadom na dlhodobý antropický vplyv sú dost ruderalizované. Výnimku predstavuje skalná časť od tzv. skalného nosa až po svahy pod západným

okrajom budovy parlamentu. Práve tu má chránené nálezisko veľmi ohrozený druh kveteny Slovenska panevädza letná (*Calcitrapa solstitialis*).

V tomto prieskume boli označené najvýznamnejšie lokality:

- a) Strmý svah od skalnej steny pri ulicke Strmá cesta až po najbližší skalný hrebienok vybiehajúci dopredu do tzv. skalného nosa (výskyt *Geranium rotundifolium*, *Ulmus minor* a iné).
- b) Skalná časť hradného vrchu začínajúca tzv. skalným nosom, vycnievajúcim do popredia a pokračujúca až po svahy pod budovou parlamentu. Ide o územie s najväčšou koncentráciou ohrozených a vzácných druhov, vrátane druhu skalnicník gulkovitý (*Jovibarba globifera*). Fyziognómiu porastu v tejto časti určuje najmä cerešňa mahalebková (*Cerasus mahaleb* subsp. *simonkaii*). Pod samotnou budovou parlamentu boli tieto porasty zdevastované.
- c) Územie pri bývalej Floriánskej ulici na svahu nad úsekom medzi Rybárskym cechom a Vodnou vežou. Vyskytuje sa tu najbohatšia populácia vzácného a ohrozeného druhu zárazovec purpurový (*Phelipanche purpurea*).
- d) Územie SV od Vodnej veže, kde rastie vzácny druh s osobitným režimom ochrany panevädza letná (*Calcitrapa solstitialis*).

Návrh

Budovanie prvkov ÚSES predpokladá nielen koncepčné deklarovanie týchto predstáv, ale aj následné vytvorenie legislatívnych, územných, finančných a iných predpokladov na ich realizáciu.

V rámci riešenia územia je potrebné rešpektovať všetky prvky kostry ÚSES, ktoré boli stanovené v dokumentáciách ÚSES alebo ÚPD. Tieto prvky prechádzajú zväčša v priestore od Hradného vrchu cez Židovský cintorín a Bôrik smerom na Machnác. Tvorené sú zväčša zachovalými lesnými spoločenstvami a záhradami s výrazným sklonom a orientáciou na južnú stranu. Pásmo týchto prvkov vytvára prirodzený priestor medzi jednotlivými urbanizovanými zónami, pričom v smere západ-východ prirodzeným spôsobom spájajú lesné spoločenstvá Hradného vrchu so spoločenstvami lokality Machnác nad Mlynskou dolinou. Na túto základnú kostru nadväzujú výbežky menších prvkov vegetácie malých dolín (Kráľovské údolie, Fialkové údolie) a pásy zelene. Tieto plochy spolu so zelenou v rámci blokov rodinnej zástavby je možné chápať ako interakčné prvky. Tvorené sú zväčša ekosystémom so sekundárnymi spoločenstvami záhrad. Prepojením na okolité biocentrá a biokoridory sa zabezpečuje ich priaznivé pôsobenie na okolité časti clovekom pozmenenej alebo narušenej krajiny.

□ Regulatívy:

- V sledovanom území je potrebné v plnej miere rešpektovať regionálne biocentrum Hradný vrch, tvoriace zelenú podnož hradu s výskytom vzácnnej flóry a fauny vrátane skalného nosa - morfológického prvku hradného brala v časti Zuckermandel - s výskytom locus classicus skalnicník gulkovitý (*Jovibarba globifera*). Súčasne je potrebné rešpektovať 20 m ochranné pásmo z východnej, južnej i západnej strany pre zástavbu a zakomponovať ho do požadovaného verejného priestoru, kde výška zástavby nesmie rušivo zatienovať skalný nos.
- V území hradného brala je potrebné zachovať vegetáciu v plnom rozsahu a, pokiaľ možno, v jej najprirodzenejšom stave.
- V svahovitej časti pod Korvínovou bránou rešpektovať výskyt a nároky ohrozeného druhu panevädza letná (*Calcitrapa solstitialis*) - genofundová plocha.
- Vo všetkých priestoroch výška zástavby nemá výraznejšie zatienovať svah vzhľadom na výskyt významnej teplomilnej a svetlomilnej vegetácie.
- Pre rekultiváciu a revitalizáciu územia je nutné využívať len vhodné druhy domácich, príp. introdukovaných drevín a zároveň táto vegetácia musí plniť aj

estetické a hygienické funkcie s rešpektovaním trás líniových vedení technického vybavenia.

- Zachovať v plnom rozsahu najvýznamnejšie lokality flóry a fauny vyclenené v rámci spracovanej štúdie (spracovateľ: Letz, Feráková, Janovicová) vrátane ich ekologických podmienok a nárokov najvýznamnejších druhov.

8.3 NÁVRH ZELENÉ A OSTATNÝCH PRÍRODNÝCH PRVKOV ÚZEMNÉHO SYSTÉMU EKOLOGICKEJ STABILITY

Územie Podhradie je riešené tak, aby cestná doprava a statická doprava minimálne zasahovali do prostredia. Komunikácie a garáže sa takto dostali v maximálnej možnej miere pod úroveň terénu alebo pod úroveň funkčného, pochôdzného terénu.

Špecifické požiadavky na riešenie zelene a ostatných prírodných prvkov

Zelen sa stáva rovnocennou priestorotvornou a mestotvornou zložkou prostredia na námestiach, uliciach, na miestach okolo rámp, schodov, na mimoúrovňových prepojeniach. Taktiež je využitá na plochých strechách objektov v rámci architektonických úprav striech.

Vzhľadom na prevažujúce umiestnenie mestského parteru na umelo vytvorenej úrovni, si konštrukčné riešenie jednotlivých stavieb vyžiada aj vytvorenie adekvátnych podmienok pre založenie a existenciu vegetačných prvkov. Najmä pre výsadbu stromov je nutné zabezpečiť dostatočnú hrúbku vegetačného substrátu a pravidelnú zálievku.

Pri formovaní urbanistického pôdorysu územia Podhradie boli uplatnené rozmanité formy verejnej zelene i zelene s obmedzeným prístupom verejnosti. Základom pre návrh zelene boli existujúce plochy zelene pod úpäťm hradného brala, zelen hradného brala, čiže biocentrum regionálneho významu Hradný vrch a provincionálny hydrický biokoridor nadregionálneho významu rieka Dunaj. Navrhované plochy zelene sa nachádzajú na rastlom teréne a na umelom teréne.

Mimoúrovňové terasy ponad nábrežnú komunikáciu, ponad západné rameno Nového mosta a ponad Staromestskú ulicu využívajú zelen a vodné prvky ako priestorotvorné prvky urbanistického interiéru. Zelen na týchto terasách pôsobí odľahčujúco a oživujúco a pomáha prepájať plochy zelene Hradného brala so zelenou nábrežnej promenády. Plochy zelene sa teda dostávajú v návrhu aj na mimoúrovňové terasy cez nábrežnú komunikáciu a na pešie lávky cez Vydrickú a Staromestskú ulicu.

Medzi jestvujúcimi a navrhovanými plochami zelene sa hľadali reálne prepojenia pri paralelnom rešpektovaní záujmov investorov v riešenom území a rešpektovaní požiadaviek zo strany obstarávateľov. Výsledkom zosúladenia záujmov a predstáv obstarávateľa, spracovateľa a investorov je návrh zelene a ostatných prírodných prvkov ÚSES v Podhradí. Hlavné priecne prepojenia prírodných prvkov boli vytvorené v trasách, ktoré môžeme viazať na tieto významné body v území : skalný nos na Zuckermanli, ukončujúci objekt kúrií (K 12), ústie Kempelenovho vodovodu, vodné jamy, Vodná veža, Žigmundova brána, skalný masív na Vydrici, Zámocké schody. Tieto priecne prepojenia sú vyznačené na Výkrese zelene a ostatných prírodných prvkov ÚSES v území.

Plochy určené na prekonávanie výškových rozdielov medzi jednotlivými úrovňami terénu obsahujú okrem schodov, rámp aj drobné plochy zelene, vodné prvky (napr. uskakujúce fontány), prípadne umelecké diela.

Vzhľadom na umiestnenie časti mestského parteru na úrovni pešieho pohybu, vytvorenej na umelom teréne, rovnako ako aj vzhľadom na značnú rozlohu striech budov, bude v

danom území veľké množstvo daždovej vody. Je potrebné jej efektívne zachytávanie a následné využitie po úprave na zálievku rastlín i pre realizáciu vodných prvkov.

Súčasťou urbanistického interiéru Podhradia sú teda aj vodné prvky, ktoré sú významnou zložkou životného prostredia nielen z hľadiska biologického ale aj z hľadiska estetického a psychologického. Striekajúce fontány vytvárajú príjemnú zvukovú kulisu a osviežujú vzduch. Z hľadiska ochrany prírody a krajiny fontány, vodné nádržky, umelé vodné jazierka a iné vodné prvky plnia súčasne funkciu napájadiel pre drobné vtáctvo.

Zelen a vodné prvky sa stávajú rovnocennými spolutvorcami urbanistického interiéru.

Do provincionálneho hydrického biokoridoru rieky Dunaj zástavba nezasahuje, regionálne biocentrum Hradný vrch je v časti nad Zuckermanďlom pre zástavbu neprípustné, jediným pocinom v tejto časti hradného brala je návrh časti trasy náucného chodníka aj nad oporným betónovým múrom na Zuckermanďli. Vydrická časť hradného brala je čiastocne zastavaná a to zo západnej strany po úroveň bývalej Floriánskej a Oeserovej ulice.

SEKTOR ZUCKERMANDEL

Celok VEŽIAKY

V okolí vežiakov je ponechaná zelen obytných súborov (ZB), okrem plôch troch pozemkov v blízkosti skalného masívu. Tieto pozemky patria súkromným vlastníkom a tí majú záujem využiť pozemky na stavebné účely.

Zo západnej strany bytových domov, pri vjazde do tunela a zo strany nábrežnej komunikácie je navrhnutá ochranná izolčná zelen, tvorená kombináciou viacetážovitých drevitých vegetačných prvkov.

Plochy zelene v okolí bytových domov sú v návrhu doplnené pešími chodníkmi a príslušnou oddychovo- rekreačnou a technickou vybavenosťou.

Celok ŽIŽKOVA

Okolie Žižkovej ulice je intenzívne zastavané objektmi s podzemnými garážami, a preto je tu zelen spolu s vodnými prvkami a prvkami mestského mobiliáru umiestnená prevažne na umelom teréne.

Okolo skalného masívu je vytvorené parkovo riešené námestie. Pri návrhu je nutné rešpektovať podmienky stanovišťa skalnicníka gulkovitého (*Jovibarba globifera*) tak, aby nedošlo k nežiadúcimú prítieneniu skalného masívu zástavbou alebo navrhnutými stromami. Ochranné pásmo skalného masívu treba citlivo zakomponovať do verejného priestoru.

Zelen tohto parku ďalej pokračuje východným smerom cez mestskú triedu Žižkova ku kúriam a juhozápadným smerom ku parkovo upravenej zeleni na vyvýšenine pri vežiakoch. Cez zelen na mimoúrovňovej terase ponad nábrežnú komunikáciu sa zelený pás dostáva až ku nábrežnej promenáde a areálu River parku.

V priestore medzi betónovou opornou stenou a trojobjektom nad Žižkovou ulicou je navrhnutý pás zelene na prekrytie opornej steny.

Medzi novými objektmi na Žižkovej ulici a kúriami sú navrhnuté stromoradia.

Pri konštrukčnom riešení podzemných garáží je nutné vytvoriť vhodné podmienky na založenie a existenciu vegetačných prvkov, ako je dostatočný pôdny profil a zálievka.

Druhovú skladbu rastlín voliť s ohľadom na ich použitie v exponovanom mestskom prostredí.

SEKTOR KÚRIE

Na svahu nad Rybárskym cechom je navrhnutá parkovo upravená plocha zelene. Zachovávajú sa tu existujúce kvalitné vzrastlé stromy.

Západne od objektu Cierny medved je navrhnutá výsadba stromoradia, zachované sú stromy pri kostole Najsvätejšej trojice.

SEKTOR VYDRICA

Celok VYDRICKÁ

Pri malom skalnom masíve je navrhnuté námestie. Prírodný prvok, morfológický útvar hradného brala je vhodne doplnený parkovo upravenou zelenou, fontánou a ďalšími prvkami uličného mobiliáru.

Navrhovanie zelene a vodných prvkov (fontán, pitných fontánok) na Vydrickej ulici a v pasážovej ulici nad Vydrickou je dané, a súčasne obmedzené, šírkou uličného priestoru. U trvalých vegetačných prvkov je možné použiť iba druhy odpovedajúce svojou veľkosťou parametrom ulice. Taktiež je možné použiť aj mobilnú zelen.

Plochy pod Zámockými schodmi sú navrhnuté na výsadbu zelene. Nad ulicou Medzierka ide o záver zelene hradného brala a pod ulicou Medzierka ide o revitalizáciu plochy existujúcej zelene, odstránenie náletových drevín a doplnenie nových vegetačných prvkov v prelúke medzi objektmi.

Celok VODNÁ VEŽA

Nad Vodnou vežou siaha zástavba pod križovatku dvoch rekonštruovaných historických chodníkov. Zelen v okolí Vodnej veže musí rešpektovať špecifiká tohto archeologického náleziska a súčasne rešpektovať ochranu zákonom chránených, ohrozených a vzácných druhov flóry a fauny.

Jednotlivé vegetačné prvky ako i druhy rastlín voliť a použiť tak, aby nedošlo k zakrytiu obvodových múrov Vodnej veže.

Zelen a vodné prvky sú uplatnené na námestí okolo Vodnej veže a na ploche plateau ponad nábrežnú komunikáciu.

Celok FLORIÁNSKA

Plocha zelene pri Rybárskom cechu je navrhnutá na revitalizáciu a vybudovanie parkovo upravenej zelene s vodným prvkom (fontána, jazierko,...) v mieste dotyku so Žižkovou ulicou.

Pozdĺž nábrežnej komunikácie je nutné založenie líniovej izolacnej zelene, aby došlo k oddeleniu pešej Žižkovej ulice od rušnej dopravnej prevádzky na nábreží. Použité budú drevité vegetačné prvky – skupina stromov s podrastom krov.

Celok BEBLAVEHO

Na východnej strane hradieb hradného areálu sa nachádza existujúca parková plocha.

V parku je nutné v niektorých partiach uskutočniť pestovateľské opatrenia jestvujúcej zelene a doplniť uličný mobiliár.

Úzky pás zelene tesne nad garážou nad Beblavého ulicou bude zabraný na výstavbu polyfunkčného objektu.

Chodníky v zeleni parku budú prepojené s uličkou vedúcou ku Židovskej ulici.

Celok PREDMOSTIE

Do predmostia Nového mosta patria už existujúce plochy zelene, a to trávniky medzi nájazdovými ramenami mosta a plocha zelene v západnej slucke predmostia.

Po skrátení ramien vzniknú voľné plochy, využité v návrhu pre výsadbu zelene, ktorá vytvorí ochranný pás zástavby na Vydrici. Do západnej slucky nájazdových ramien bude zaústená mimoúrovňová pešia lávka so zelenou z Vydricekej ulice a jej pokračovaním bude chodník ku Novému mostu. Celá plocha v slucke predmostia bude parkovo upravená.

Plochy pod telesom Nového mosta slúžia potrebám MHD. Nevhodné stánky sú navrhnuté na odstránenie. Monotónne nevýrazné plochy asfaltu sú navrhnuté na redukciu. Asfaltový povrch ostane na navrhovaných a zachovaných cestných komunikáciách, plochy určené pre peší pohyb sú pokryté vhodnou dlažbou a časť plôch komunikácií po redukcii ramien mosta a následných dopravných úpravách predmostia bude po odstránení asfaltu zrehabilitovaná a navrhnutá na výsadbu zelene.

Povrchovými úpravami, návrhom nových plôch zelene, a redukcii ramien mosta návrhom nového objektu OV sa celé predmostie humanizuje, stane sa prívetivejším a najmä vytvoria sa nové priestorové rezervy pre pešie priečne prepojenia medzi Hradom, Podhradím a historickým jadrom.

Celok RYBNÉ NÁMESTIE

Námestie pred Bibianou, v mieste vyústenia Panskej ulice, je doteraz nedoceneným priestorom. V návrhu sa zachovávajú odrastené vysoké stromy a plocha námestia sa doplní nižšími vegetačnými prvkami a podľa priestorových možností aj vodným prvkom. V severnej časti námestia je navrhnutý solitérny strom, umiestnený tak, aby bol vnímateľný v kompozičných osiach od Panskej ulice, od Židovskej ulice, od uličky pri Dóme a od Rybného námestia.

Rybné námestie ukončuje priestor Hviezdoslavovho námestia. Nachádzajú sa tu stromoradia, zapojené prestarnuté skupiny kríkov v betónových obrubníkoch tesne pri ramenách mosta a nevzhľadné betonové kvetináče. Námestie je navrhnuté na renováciu s cieľom zkvalitnenia tohto verejného priestranstva. Súčasťou návrhu je odstránenie nevyhovujúcich záhonov v betónových obrubníkoch, vytvorenie nových vegetačných prvkov, doplnenie stromov, uličného mobiliáru a prípadné umiestnenie vodného prvku medzi novým objektom a hotelom Danube.

SEKTOR HRADNE BRALO

Hradné bralo je castou regionálneho biocentra Hradný vrch, tvorí zelenú podnož Hradu s výskytom vzácnej flóry a fauny vrátane morfológického prvku skalného masívu na Zuckermandli.

Nad sektorom Zuckermandel a Kúrie je potrebné zachovať vegetáciu hradného brala v plnom rozsahu a v čo možno jej najprírodzenejšom stave. V tejto casti hradného brala sa doplnuje peší náučný chodník, vedený v rastlom teréne na úpätí svahu od celku Floriánska po skalný nos a, podľa priestorových možností, ku schodom na Mudronovu ulicu.

Hradné bralo nad sektorom Vydrica je zastavané zo západnej strany do výšky navrhovanej bývalej Oeserovej ulice (na kóte cca 156 m n.m.), nad Vodnou vežou je zastavané do výšky križovatky historických peších chodníkov, pod Žigmundovou bránou ostal pás zelene v šírke 25 m a v závere končí pás zelene hradného brala pod Zámockými schodami v šírke cca 10 m.

Hradný vrch nad Vydricou je najviac zdevastovaný. Preto územný návrh určuje tieto plochy vzhľadom na atraktivitu priestoru na revitalizáciu s cieľom zachovať chránené, vzácne a ohrozené druhy flóry a fauny tak, aby sa stali prírodnou súčasťou parkových úprav zelene.

Táto cast hradného brala je pochôdna. Zo západu sú navrhnuté na rekonštrukciu bývalé schody z Oeserovej ulice ku Leopoldovej bráne, z východu sú navrhnuté na rekonštrukciu Zámocké schody. Nutná je stabilizácia svahov v kontakte s pešími chodníkmi (napríklad kamennými múrikmi).

Pešie chodníky sú spevnené kamennou drťou, mechanicky spevneným kamenivom (MSK)

Nevyhnuté je zabezpečenie svahu proti pôdnej erózii terénnymi úpravami, odstránenie existujúcej svahovej erózie pod Žigmundovou bránou, odstránenie poruchy v kanalizačnej sieti, ktorá spôsobuje vytekanie kanalizačného odpadu po svahu.

Okolo peších chodníkov vo svahu a nad zjazdovým chodníkom zo Židovskej ulice ku Oeserovej ulici je navrhnutá dosadba solitérnych stromov, ktoré budú na peších trasách poskytovať tien. Chodníky pod hradbami je potrebné lemovat maximálne roztrúseným krovinatým porastom, aby hradby neboli zatienené.

Pod Žigmundovou bránou sa nachádza genofondová plocha *Calcitrapa solstitialis* (Panevädza letná). Lokalita tejto rastliny bola potvrdená pred 212 rokmi a je jediná na Slovensku. Samotnú plochu zelene je potrebné udržiavať v prírodzenom stave, aby boli zachované optimálne podmienky pre rast ohrozenej rastliny, ktorá neznáša zatienenie a je teplomilná.

Pri rekultivácii hradného brala je nutné v maximálnej miere rešpektovať prírodzené spoločenstva rastlín a zachovať najvýznamnejšie lokality flóry a fauny. Pri dosadbách použiť len vhodné druhy domácich, príp. introdukovaných drevín, vhodné na spevnenie svahu svojim korenovým systémom. Z porastov eliminovať invázne druhy rastlín (*Ailanthus altissima*, *Robinia pseudoacacia*, *Lycium barbatum*,..)

SEKTOR NÁBREŽIE

Na nábrežnej promenáde sa vytvára pás pre chodcov, ktorý bude doplnený lavickami a ulicným mobiliárom. Smerom k nábrežnej komunikácii bude vytvorený ochraný viacetážový pás zelene.

Existujúci pás ochrannej zelene je rozšírený o jeden meter smerom ku Dunaju. Jeho rozšírením pribudne 900 metrov dlhý, jeden meter široký pás novej zelene na rastlom teréne s možnosťou výsadby nového stromoradia priamo nad pešou promenádou. Rozšírený pás ochrannej zelene tvorí viacetážová zelen s kombináciou existujúcich a navrhovaných vegetačných prvkov s bodmi prerušenia kvôli priehľadom na Podhradie a Hrad s hradným bralom.

Cyklistický pruh bude v úseku medzi mostom Lafranconi a Novým mostom prebiehať na petržalskom nábreží Dunaja, kde sú pre umiestnenie cyklotrasy priaznivejšie priestorové podmienky. Pešia promenáda na podhradskom nábreží sa tak stane bezkolíznou pokojnou zónou pre oddychové pešie prechádzkové aktivity.

Samotná pešia promenáda je navrhovaná ako dvojpruhová. Pomerne úzka nábrežná promenáda bude po odstránení šikmého spevneného brehu Dunaja a nahradení kolmým oporným múrom rozšírená o nový peší pruh pod úrovňou dnešnej pešej promenády, takmer na úrovni hladiny Dunaja.

Tam, kde sú dnes kovové zábradlia, ostanú voľné prechody pomocou schodov a rámp medzi hornou a dolnou promenádou.

Miesta prepojenia peších pruhov sú navrhované ako malé námestia pozdĺž celej nábrežnej promenády.

Pozdĺž celej nábrežnej promenády môžu byť umiestnené výtvarno-architektonické diela, ktoré spolu s rozšíreným pásom zelene umocnia reprezentatívny charakter promenády.

Prebudovanie dunajského nábrežia, rozšírenie nábrežnej promenády, mimoúrovňové pešie prepojenia ponad nábrežnú komunikáciu, vertikálna segregácia dopravy a pešieho pohybu v zóne Podhradie, obnovenie historických peších chodníkov na južnom svahu hradného brala umožnia plynulý, bezkolízný pohyb obyvateľov a návštevníkov mesta z Bratislavského hradu až ku hladine vody Dunaja.

Jestvujúce plochy zelene na nábrežnej promenáde sú navrhnuté na rekultiváciu, s dôrazom na ich ochranu, estetickú a zdravotno-hygienickú funkciu. Pás zelene bude s minimálnou šírkou 5-7 m, a s minimálnou výškou 2,5 m po celej dĺžke promenády v riešenom území, s bodmi prerušenia kvôli priehľadom na Podhradie a hradné bralo. V priestorovej štruktúre treba kombinovať vegetačné prvky, tak aby sa vytvoril viacetážový porast. V druhovej skladbe použiť najmä domáce, príp. introdukované dreviny vhodné do exponovaného urbanizovaného prostredia. Pás zelene bude podporovať aj provinciónálny biokoridor európskeho významu Dunaj, ktorý je z pravej strany bez brehových porastov.

Závlahový systém a hospodárenie s dažďovou vodou

Dažďová voda bude v celom riešenom území zachytávaná a v rámci recyklácie efektívne využívaná na zalievanie, zavlažovanie, na vyplňanie umelých jazierok a iných vodných prvkov v urbanistickom interiéri.

9 NÁVRH VEREJNÉHO DOPRAVNÉHO VYBAVENIA

9.1 ŠIRŠIE DOPRAVNÉ VZTAHY

Riešené územie je situované na ľavom brehu pozdĺž rieky Dunaj. Z južnej strany dopravne ohranicuje tangované územie Nábřežie arm. gen. Ludvíka Svobodu. Východný okraj riešeného územia predstavuje Staromestská ulica s križovatkovým uzlom Nového mosta. Severnú stranu tvorí skalný komplex hradného brala. Na západnej strane je riešené územie ukončené elektrickým vjazdom do tunela.

Územie Podhradie má z dopravného hľadiska veľmi výhodnú polohu vo väzbe na mestské centrum a základnú komunikačnú sieť mesta. Dostupnosť územia k hlavným dopravným cieľom závisí od polohy ťažiskových bodov riešeného územia a ciela:

- centrum mesta (Kamenné námestie) – cca 2000 metrov
- železničná stanica (Hlavná stanica) – cca 3000 metrov
- autobusová stanica SAD (Mlynské Nivy) – cca 2600 metrov
- letisko M.R.Štefánika (Bratislava – Ivánka) – cca 10 000 metrov
- lodný prístav osobnej dopravy (Danubia) – cca 500 metrov

Okrajové komunikácie Nábřežie arm. gen. Ludvíka Svobodu a Staromestská ulica majú výrazný dopravný charakter a sú v návrhu ÚPN mesta uvažované vo funkčnej triede B2. Nábřežie arm. gen. Ludvíka Svobodu je v štruktúre základnej komunikačnej kostry mesta (ZAKOS) uvažované ako spojovací úsek medzi diaľnicou D2 a vnútorným dopravným okruhom mesta. Staromestská ulica je súčasťou vnútorného dopravného okruhu mesta. Nový most zabezpečuje prepojenie medzi vnútorným a stredným okruhom – na Einsteinovu ulicu, resp. na prietah diaľnice D1 v Petržalke.

Návrh koncepcie dopravných vzťahov riešeného územia na ostatnú časť komunikačného systému mesta spočíva vo vyriešení vzťahov automobilovej, kolajovej, pešej a cyklistickej dopravy v širšom kontexte v nadväznosti na polohu riešeného územia a vo vyriešení vnútornej organizácie dopravy v zóne s prevažujúcimi nárokmi na priamu dopravnú obsluhu jestvujúcich i navrhovaných funkcií. Dopravné riešenie vo všeobecnosti zahŕňa automobilovú dynamickú i statickú dopravu, hromadnú dopravu, špeciálnu dopravu a dopravu nemotorovú (pešiu a cyklistickú).

V princípe riešenie dopravných vzťahov v zóne Podhradie vychádza z dnešnej polohy rozhodujúcich druhov dopravy v území.

Z hľadiska širších koncepcných dopravných väzieb riešeného územia sa ako dominantný javí vzťah k ostatným častiam mesta a k jestvujúcim ako aj uvažovaným premosteniam rieky Dunaj vo väzbe na mestskú časť Petržalka. V kontexte spomínaného sa pre zónu Podhradie javí ťažiskovým premostenie rieky Dunaj Novým mostom ako jedného z premostení Dunaja v úzkej súčinnosti so Starým mostom a s novým premostením rieky Dunaj mostom Apollo

9.2 DOPRAVNO – URBANISTICKÉ RIEŠENIE

Cieľom dopravného, resp. dopravno-urbanistického riešenia je návrh optimálneho dopravného režimu riešeného územia, súvisiaceho s rozvojovými zámermi v lokalite Podhradie. Návrh riešenia dopravných vzťahov spočíva vo vyriešení vonkajších dopravných vzťahov automobilovej i pešej dopravy a vo vyriešení vnútornej organizácie zóny, vzťahujúcej sa na priamu dopravnú obsluhu územia. Organizácia dopravnej

obsluhu spocíva v prístupe k jednotlivým parcelám a objektom a exteriérovým a integrovaným zariadeniam statickej dopravy. Dopravné riešenie vo všeobecnosti rieši požiadavky na vzájomné väzby individuálnej dopravy automobilovej (dynamickej i statickej), dopravy hromadnej a dopravy cyklistickej a pešej.

Železničná doprava je z riešeného územia dostupná prostredníctvom liniek MHD.

Komunikacný systém

Základné východiská dopravného riešenia zóny Podhradie spocívajú v charakterizovaní širších dopravných vzťahov, dopravnej polohy riešeného územia a priamych väzieb na celomestský komunikacný systém prechádzajúci riešeným územím. Z hľadiska urbanisticko-dopravného ich tvoria komunikácie funkčných skupín "B, C a D". Podľa ich dopravného významu sú to komunikácie funkčnej triedy B2 - zberné komunikácie s dopravno obslužnou funkciou, komunikácie funkčnej triedy C3 - obslužné komunikácie sprístupňujúce objekty, komunikácie funkčnej triedy D1 - ukludnené komunikácie (pešie zóny a obytné ulice), komunikácie funkčnej triedy D2 - cyklistické komunikácie, komunikácie funkčnej triedy D3 - chodníky pre peších.

Väzby na nadradené systémy hromadnej dopravy v riešenom území sa viažu len na autobusovú a elektrickú mestskú hromadnú dopravu, vedené po nábrežnej komunikácii a spájajúce centrum mesta s okrajovými mestskými časťami (Karlova Ves, Dúbravka, Lamac). Zastávky MHD sú umiestnené v lokalite Tunel a Nový most s ich vzájomnou vzdialenosťou cca 900 metrov.

Riešené územie sa napája na Nábřežia arm. gen. Ludvíka Svobodu dvoma plnohodnotnými úrovnovými svetelne riadenými križovatkami. Úrovnové svetelne riadené križovatky sú navrhované v napojení ulice Žižkovej pri vežiakoch a pri Vodnej veži na nábrežnú radiálu. Križovatky sú navrhované ako stykové so samostatnými lavými a pravými odbočujúcimi pruhmi do príslušnej lokality riešeného územia.

Zmena dopravných vzťahov sa týka preriešenia šírkového usporiadania jestvujúcej komunikácie na nábreží, ako súčasti stredného dopravného okruhu na komunikáciu funkčnej triedy B2, kategórie MZE 20/50 (odvodenej z komunikácie kategórie MZE 31/50), čím sa zabezpečí prejazdnosť úseku od PKO (River Park) až po predmostie Nového mosta a odstránia sa kolízne situácie z titulu zúženia komunikácie v úseku pri tuneli na jeden jazdný pruh. Prestavba dotknutého úseku na štvorpruhovú komunikáciu, doplnená o samostatné lavé odbočovacie pruhy v dvoch úrovnových svetelne riadených križovatkách, zabezpečí aj dopravnú obsluhu riešenej lokality s distribúciou automobilov do objektov statickej dopravy. Komunikácie, sprístupňujúce lokalitu z hlavnej komunikácie, sú navrhované vo funkčnej triede C3, kategórie MO 8/30.

Zmena dopravných vzťahov ďalej vyplýva z návrhu úpravy západného nájazdu na Nový most. Úprava sa týka preriešenia tvaru a polohy úrovňovej križovatky "nábrežie" vo väzbe na úrovňovú križovátku "predmostie". Pre napojenie smeru Nábřežia - Staromestská a Petržalka je na jestvujúcej komunikácii na nábreží zriadený samostatný lavý a samostatný pravý odbočujúci pruh využívajúci terajšiu plochu komunikácií. Takýmto riešením sa dosiahne v dotknutom území rozšírenie disponibilného územia pre výstavbu v zóne.

Princíp dopravného riešenia Zuckermantla a Vydrice je založený na vertikálnej segregácii automobilovej a pešej dopravy z dôvodu bezpečného a nerušeného pohybu chodcov po území, z dôvodu stíšenia, zníženia hladiny hluku v ťažiskových verejných priestoroch, z dôvodu zvýšenia atraktivity ťažiskových verejných priestorov. V zóne Podhradie sa dominantnými stávajú pešie trasy a ťažiskové verejné uzlové priestory sa tak stávajú nie dopravnými križovatkami ale pešími námestiami a priestranstvami.

Vertikálna segregácia automobilovej a pešej dopravy je riešená umiestnením obslužného komunikného systému v podzemí riešeného územia, čím sa uvoľnil parter pre bezkolízny pohyb peších.

Upokojená doprava

Upokojená doprava v území tvorí nosnú kostru jednotlivých sektorov a je plynulo napojená na obslužné komunikácie funkčnej triedy C3. Riešenie vzťahov upokojenej dopravy sa viaže na ťažiskové priestory riešeného územia s koncentráciou vybavenosti v objektoch obchodno - podnikateľského a obytného charakteru.

Riešenie systému obslužnej dopravy spočíva vo vyriešení vzťahov dotýkajúcich sa najmä obsluhy jednotlivých sektorov, vo vyriešení sprístupnenia určiťch parcel jednotlivých regulacných jednotiek, vo vyriešení vnútornej organizácie územia súvisiacej s výstavbou objektov, s úpravou verejných plôch a ich predpokladaným funkčným využitím.

Nemotorová doprava

Pri rozbere návrhu peších trás v riešenom území bolo nevyhnutné vychádzať z rozloženia základných urbanistických prvkov, dostupnosti zastávok MHD, stupňa automobilizácie a využívania individuálnej automobilovej dopravy v riešenej lokalite. Z predpokladaných vzťahov nemotorovej dopravy možno konštatovať, že v delbe dopravnej práce predstavuje pešia doprava podstatný objem. Smerovanie peších trás v rámci vymedzeného územia sleduje rozloženie najvýznamnejších zdrojov viažucich sa na rozmiestnenie hlavných urbanistických prvkov (vyššia vybavenosť, významné prírodné a historické prvky, bývanie, pracovné príležitosti) a transformačných dopravných priestorov (prestupový terminál MHD autobus - električka).

V riešenom území je predpoklad má rozhodujúci podiel na celkovej dopravnej práci nemotorová doprava. Pešie trasy nemotorovej dopravy sledujú vzájomné väzby urbanistických prvkov i vzájomné väzby na rozloženie transformačných bodov hromadnej dopravy. Atraktivnosť pešej a nemotorovej dopravy vychádza z pešej dostupnosti historického jadra a z bezprostrednej blízkosti peších trás centrálnej časti mesta.

Zásadným koncepčným princípom riešenia územia v lokalite Podhradie je realizovanie bezkolízneho pešieho prepojenia cez zberné komunikácie v predpolí Nového mosta a na nábreží. Nosná pešia os a súčasne urbanistická, výtvarno-kompozičná os územia – ulice Žižkova a Vydrická, na ktoré sú naviazané ťažiskové priestory uzlové a priečne lineárne a ťažiskové objekty, plynulo prechádza na druhú stranu nábrežnej komunikácie a Staromestskej ulice štyrmi mimoúrovňovými prepojeniami v miestach Zuckermandel, Vodná veža, Vydrická a Židovská ulica.

Priepustnosť územia je determinovaná technicko-dopravnými podmienkami. Na sprístupnenie rozvojových území Podhradie je navrhnutý komunikčný systém najnižších funkčných tried C3 a D s funkciou účelového prístupu a obsluhy územia.

Kritériami navrhovaných komunikácií je účelnosť. Dopravno-urbanistický význam nepresahuje úroveň upokojených komunikácií (obytných ulíc). Zrovnoprávnenie pohybu motorovej a nemotorovej dopravy na spoločnom dopravnom priestore by mala pôsobiť zjednocujúcim spôsobom a podporuje pokojný charakter spoločenských priestorov v lokalite Podhradie. Dopravno-urbanistická klasifikácia by mala vytvoriť predpoklady štylizácie vybraných upokojených komunikácií do obytných zón.

Ciele peších trás v riešenom území úzko súvisia s rekreačným a spoločenským charakterom kontaktného územia zóny Podhradie viazaným na Hradný vrch, na historické

jadro a na rozšírenú nábrežnú promenádu, ktoré sú determinované jestvujúcimi a historicky založenými peším trasami a chodníkmi funkčnej triedy D3.

Filozofia riešenia územia Podhradie spočíva v prísnej funkčnej segregácii jednotlivých komunikčných prvkov s dôrazom na bezkolízny pohyb peších a osôb so zníženou schopnosťou pohybu a orientácie v území. Výškové rozdiely jednotlivých prevádzkových úrovní sú prekonávané formou výtahov, rámp a schodov. Pre sprístupnenie turisticky zaujímavého hradného vrchu je navrhovaný systém monorail.

Špeciálna doprava - šikmý výtah na hradné bralo

Prepojenie Podhradie s Hradným bralom formou dopravného zariadenia je dôležité z hľadiska zabezpečenia prístupnosti týchto lokalít pre imobilných občanov, pre občanov so zníženou schopnosťou pohybu, resp. pre rodičov s deťmi v kočkách.

Ako vhodná poloha pre situovanie takéhoto zariadenia bola zvolená lokalita Floriánskej ulice, ktorá sa nachádza v centrálnej časti Podhradie, v rámci regulačnej jednotky V6, kde sa stretávajú niekoľko peších trás. Z daného bodu je vo svahu hradného kopca trasovaná línia pohybu šikmého výtahu do hornej stanice, ktorá je lokalizovaná pri pešom zjazdovom chodníku neďaleko Leopoldovej brány. Z tohto miesta je možný bezbariérový prístup k Viedenskej bráne - hlavnému vstupu do areálu Bratislavského hradu a ďalej na Mudronovu ulicu.

Šikmý osobný výtah je odporúčaný ako pozemný systém s kabínou premávajúcou po jednej kolajnici /monorail/, alebo dvoch kolajniciach.

Kolajnica je fixovaná do terénu tesne nad povrchom, pričom môže v rámci trasy meniť sklon. V prípade hradného brala je potrebná jedna zmena sklonu.

Výškový rozdiel, ktorý prekonáva výtah, je cca 55 m. Celková dĺžka trasy je cca 95 m. Odporúčaná kapacita kabíny je od 16 do 20 osôb.

Regulačná jednotka V6 je súčasťou ucelenej skupiny objektov. Jednotky V1, V2, V3 a V6 v celku Floriánska tvoria jeden urbanisticko-architektonický súbor objektov, ktorý je potrebné navrhovať, posudzovať a realizovať ako jeden celok so spoločnými kompozičnými, typologickými a konštrukčnými princípmi.

Pre sprístupnenie turisticky zaujímavého hradného vrchu je navrhovaný systém monorail.

Cyklistická doprava

Územím prechádzajú cyklistické trasy celomestského významu. Analyzovaním podielu cyklistickej dopravy v riešenom území je táto doprava v rámci objemu dopravnej práce len systémom doplnkovým a má charakter sezónnej a rekreačnej dopravy. Systémové riešenie cyklistickej dopravy vychádza z celosídelskej koncepcie hierarchizujúcej cyklistické cesty do hlavných, vedľajších a doplnkových trás. Hlavné trasy vytvárajú nosný systém, prepájajú jednotlivé časti mesta v rámci širších dopravných súvislostí a nadväzujú na medzinárodné a regionálne cyklistické cesty (Moravsko-dunajská cesta, Dunajská cesta, Karpatská cesta...). Podľa celosídelskej koncepcie cyklistickej dopravy v zmysle komplexného riešenia cyklistických ciest je prechádzať cez riešené územie nadradená cyklotrasa po nábreží (hlavná cyklistická trasa), spájajúca lokalitu Riviéra s následným pokračovaním cez Mlynskú dolinu (Karpatská cyklistická cesta) a cez Devínsku cestu (Moravská cyklistická cesta). V polohe Nového mosta sa trasa križuje s priečnym prepojením prechádzajúcim na druhú stranu Dunaja, kde sa napája na medzinárodnú cyklistickú trasu (Dunajská cyklistická cesta).

- kv = 1,1 súčiniteľ vplyvu veľkosti sídla (nad 100000 obyvateľov)
- kp = 0,8 súčiniteľ vplyvu polohy (celomestský význam)
- kd = 1,0 súčiniteľ delby dopravnej práce (IAD/ostatní- 35/65, odhad)

Pre výpočet a dimenzovanie potreby odstavných a parkovacích miest v území uvažujeme s výsledným koeficientom $k_{\text{celk}} = 1,025$.

Bilancné nároky potrieb odstavných a parkovacích miest zóny boli odvodené z priamych základných ukazovateľov, ktoré tvorí počet podnikateľských objektov a ich funkčné využitie. Pri stanovení bilancných nárokov na statickú dopravu návrh vychádzal z STN 73 6110. Výpočet nárokov reprezentuje hodnoty vychádzajúce z predpokladu optimálneho koeficientu delby dopravnej práce. Stupen automobilizácie reprezentuje výhľadový stav blížiaci sa k predpokladanému stupňu saturácie. Vplyv polohy riešeného územia a objektov je vyjadrený koeficientom v závislosti na polohe a na funkčnom význame bilancovaného územia, resp. objektu. Koeficient sa viaže na funkcie zonálnej vybavenosti.

Nároky na krátkodobé a dlhodobé miesta statickej dopravy sú uspokojené v rámci kapacít exteriérových plôch (oblast vežiakov) a plôch navrhovaných pre jednotlivé podnikateľské aktivity. Bilancia nárokov statickej dopravy a bilancia kapacít statickej dopravy v riešenom území sa dostáva do rovnovážneho stavu. Riešenie disproporcie nárokov a kapacít spočíva vo vzájomnej zastupiteľnosti funkčného využitia prevádzkovo súvisiaceho územia.

Bilancia nárokov statickej dopravy

FUNKČNÉ VYUŽITIE (CELKOVÁ ZÁSTAVBA)	MERNÁ JEDNOTKA	POČET	NÁROKY NA POČET STOJÍSK	
			KRÁTKO DOBE	DLHO DOBE
URBANISTICKÝ SEKTOR - ZUCKERMANDEL				
- ADMINISTRATÍVA	PP (m2) / počet zamestnancov	11823 / 591	404	87
- OBCHODY, SLUŽBY	PP (m2) / počet zamestnancov	12900 / 200	441	41
- KULTÚRA	návštevníci / počet zamestnancov	200 / 50	57	8
- PRECH. UBYTOVANIE	počet lôžok / počet zamestnancov	370 / 150	-	190 + 31
- BÝVANIE	počet byt. jedn. / počet obyv.	423 / 1058	55	434
SPOLU			951	791
POČET KRÁTKODOBYCH A DLHODOBYCH MIEST - SEKTOR ZUCKERMANDEL CELKOM			1742	
POTREBA PARKOVACÍCH MIEST V DOBE – (08,00 hod. – 18,00 hod.)			845	159
POTREBA PARKOVACÍCH MIEST V DOBE – (18,00 hod. – 08,00 hod.)			106	632
POTREBA PARKOVACÍCH MIEST V DOBE – (08,00 hod. – 18,00 hod.) CELKOM			1004	
POTREBA PARKOVACÍCH MIEST V DOBE – (18,00 hod. – 08,00 hod.) CELKOM			738	
URBANISTICKÝ SEKTOR - KÚRIE				
- ADMINISTRATÍVA	PP (m2) / počet prac. príležitostí	0 / 0	-	-
- OBCHODY, SLUŽBY	PP (m2) / počet prac. príležitostí	3780 / 100	130	21
- KULTÚRA	návštevníci / počet zamestnancov	200 / 30	51	5
- PRECH. UBYTOVANIE	počet lôžok	0 / 0	-	-
- BÝVANIE	počet byt. jednotiek / obyvateľov	0 / 0	-	-
SPOLU			181	26
POČET KRÁTKODOBYCH A DLHODOBYCH MIEST - SEKTOR KÚRIE CELKOM			207	
POTREBA PARKOVACÍCH MIEST V DOBE – (08,00 hod. – 18,00 hod.)			181	26
POTREBA PARKOVACÍCH MIEST V DOBE – (18,00 hod. – 08,00 hod.)			-	-
POTREBA PARKOVACÍCH MIEST V DOBE – (08,00 hod. – 18,00 hod.) CELKOM			207	
POTREBA PARKOVACÍCH MIEST V DOBE – (18,00 hod. – 08,00 hod.) CELKOM			-	

URBANISTICKÝ SEKTOR - VYDRICA				
- ADMINISTRATIVA	PP (m2) / počet prac. príležitostí	17373 / 889	594	130
- OBCHODY, SLUŽBY	PP (m2) / počet prac. príležitostí	15816 / 200	540	41
- KULTÚRA	návštevníci / počet zamestnancov	200 / 50	51	8
- PRECH. UBYTOVANIE	počet lôžok	0 / 0	0	0
- BÝVANIE	počet byt. jednotiek / obyvateľov	152 / 379	27	163
SPOLU			1206	342
POČET KRÁTKODOBYCH A DLHODOBYCH MIEST - SEKTOR VYDRICA			1548	
CELKOM				
POTREBA PARKOVACÍCH MIEST V DOBE – (08,00 hod. – 18,00 hod.)			1134	171
POTREBA PARKOVACÍCH MIEST V DOBE – (18,00 hod. – 08,00 hod.)			72	171
POTREBA PARKOVACÍCH MIEST V DOBE – (08,00 hod. – 18,00 hod.)			1305	
CELKOM				
POTREBA PARKOVACÍCH MIEST V DOBE – (18,00 hod. – 08,00 hod.)			243	
CELKOM				
URBANISTICKÝ SEKTOR - HRAD				
- KULTÚRA	stolicky / počet zamestnancov	33 / 27	9	4
SPOLU			9	4
POČET KRÁTKODOBYCH A DLHODOBYCH MIEST - SEKTOR VYDRICA			13	
CELKOM				
POTREBA PARKOVACÍCH MIEST V DOBE – (08,00 hod. – 18,00 hod.)			9	4
POTREBA PARKOVACÍCH MIEST V DOBE – (18,00 hod. – 08,00 hod.)			-	-
POTREBA PARKOVACÍCH MIEST V DOBE – (08,00 hod. – 18,00 hod.)			13	
CELKOM				
POTREBA PARKOVACÍCH MIEST V DOBE – (18,00 hod. – 08,00 hod.)			-	
CELKOM				
SPOLU			2347	1163
KD / DD				
POČET KRÁTKODOBYCH A DLHODOBYCH MIEST - PODHRADIE			3510	
CELKOM				
POTREBA PARKOVACÍCH MIEST V DOBE – (08,00 hod. – 18,00 hod.)			2169	360
POTREBA PARKOVACÍCH MIEST V DOBE – (18,00 hod. – 08,00 hod.)			178	803
POTREBA PARKOVACÍCH MIEST V DOBE – (08,00 hod. – 18,00 hod.)			2529	
CELKOM				
POTREBA PARKOVACÍCH MIEST V DOBE – (18,00 hod. – 08,00 hod.)			981	
CELKOM				

Vzhľadom na predpokladanú (cca 50%) vzájomnú zástupnosť jednotlivých aktivít (administratíva, obchody, služby) v ich hlavnej prevádzkovej dobe (08,00hod. – 18,00 hod.) pri zväžení ich presahu do prevádzkovej doby (18,00 hod. - 08,00 hod.) uvažujeme v zóne Podhradie s celkovou potrebou 2529 odstavných a parkovacích miest.

Mestská hromadná doprava

Základným systémom hromadnej dopravy v záujmovom území zóny Podhradie je vnútromestská hromadná doprava autobusová a električková s výhľadovým preferovaním električkovej formy MHD v riešenej zóne. dobudovaním električkových trás s previazaním centra mesta s pravostrannou castou Dunaja a uvažovanou zástavbou River Park v lokalite terajšieho PKO na ľavej strane Dunaja. Túto možno chápať ako súčasť integrálneho dopravného systému hromadnej dopravy s väzbami na nadsídlné regionálne vzťahy.

V južnej okrajovej časti riešeného územia sú vedené linky MHD, a to na Nábřeží arm. gen. Ludvíka Svobodu linky električkové a autobusové a po Staromestskej ulici linky autobusové. V križovatkovom uzle, pod objektami predpočia Nového mosta, je umiestnená koncová autobusová zastávka „Nový most“, plniaca funkciu terminálu MHD. Ide súčasne o prestupový uzol na ostatné druhy hromadnej dopravy. Tento uzol MHD zabezpečuje prepojenie mestskej časti Petržalka s centrom mesta, autobusovou stanicou Bratislava –

Mlynské Nivy a mestskými časťami Karlova Ves, Dúbravka, Lamac a Devín. Zastávka MHD má vyrovnávajúci charakter pre grafikon jednotlivých liniek.

V návrhu sa uvažuje s ponechaním funkcie súčasnej zastávky MHD „Nový most“ s možnosťou jej nového priestorového usporiadania.

Nové priestorové usporiadanie zastávky „Nový most“ predpokladá : Návrh na asanáciu nevhodných objektov, stánkov, návrh na novú výsadbu zelene, návrh na skvalitnenie povrchových úprav chodníkov a komunikácií, návrh na nové kultivované objekty občianskej vybavenosti a objekt občianskej vybavenosti s vertikálnym prepojením úrovne mosta a námestia. Navrhnutá je tiež úprava plôch v západnej slucke predmostia Nového mosta, cez ktorú je navrhnuté nové pešie prepojenie (mimoúrovňové) medzi Vydricou a zastávkou MHD Nový most.

Body umožňujúce prepojenie prímestskej dopravy so systémom vnútromestskej hromadnej dopravy sú situované na okrajoch riešeného územia. Ide o zastávky „Nový most“ a „Tunel“.

V návrhu ÚPN mesta sa ďalej uvažuje s vybudovaním trasy nosného systému MHD so zastávkou v riešenom území, v západnej slucke predmostia Nového mosta.

Lodná doprava

Riešenie lodnej dopravy v dotyku s riešeným územím predpokladá zriadenie nástupísk a mól pre lode rekreačných návštevníkov ako aj obyvateľov zóny s úmyslom vytvoriť z riešeného územia mesto "na Dunaji".

9.3 KONCEPCNÉ RIEŠENIE DOPRAVY

Zásady koncepcno-technického riešenia

Koncepcia riešenia dopravy obsahuje riešenie celého dotknutého územia zóny s ohľadom na komplexnosť vzájomných väzieb. Komunikačná sieť riešeného územia je navrhnutá v zmysle

STN 73 6110 "Projektovanie miestnych komunikácií". Základnú komunikačnú sieť zóny tvoria komunikácie zberné a obslužné ktoré sú priestorovo navrhnuté tak, aby splnili základné požiadavky v zmysle platných STN 736110 a STN 736102 a zároveň rešpektovali optimalizáciu návrhu.

Navrhované kapacity

□ komunikácia	Nábřežie arm.gen.L.Svobodu
▪ funkčná trieda	B2
▪ kategória	MZE 20 / 50 (redukovaná MZE 31/50)
▪ dĺžka (m)	800,00
□ komunikácia	ulica Staromestská
▪ funkčná trieda	B2
▪ kategória	MZ 16,5 / 50
▪ dĺžka (m)	300,00
□ komunikácia	ulica Žižkova (prekrytá) – sektor Zuckermandel
▪ funkčná trieda	C2
▪ kategória	MO 8 / 30
▪ dĺžka (m)	200,00
□ komunikácia	ulica Vydrická (prekrytá) – sektor Vydrica

- funkčná trieda C3
- kategória MO 7,5 / 30
- dĺžka (m) 230,00
- komunikácia ulica k vežiakom (napojenie parkoviska) – sektor Zuckermandel
 - funkčná trieda C3
 - kategória MO 6,5 / 30
 - dĺžka (m) 80,00
- komunikácia ulica Žižkova (peší parter) – sektor Zuckermandel
 - funkčná trieda D1
 - kategória 4,5 / 20
 - dĺžka (m) 200,00
- komunikácia ulica Žižkova (peší parter) – sektor Kúrie
 - funkčná trieda D1
 - kategória 4,5 / 20
 - dĺžka (m) 150,00
- komunikácia ulica Židovská (peší parter) – sektor Vydrica
 - funkčná trieda D1
 - kategória 4,5 / 20
 - dĺžka (m) 280,00
- ostatné komunikácie zabezpečujúce obsluhu územia a prístup hasickej techniky
 - funkčná trieda D1
 - kategória 4,5 / 20

Vydrica

Plnohodnotné dopravné napojenie lokality je umožnené z nábrežia v úrovňovej svetelne riadenej križovatke v polohe Rybárskeho cechu. Pri úprave križovatkového uzla Nového mostu je uvažované s možnosťou vstupu resp. výstupu z riešeného územia na severozápadnej vetve (Petržalka - nábrežie) križovatky pomocou pravého odbočenia a pripojenia. Časť objektov je dopravne napojená zo Židovskej ulice.

Zmena dopravných vzťahov sa dotýka preriešenia šírkového usporiadania jestvujúcej komunikácie na nábreží, ako súčasti stredného dopravného okruhu na komunikáciu funkčnej triedy B2, kategórie MZE 20/60 (odvodenej z komunikácie kategórie MZE 31/50) čím sa zabezpečí plynulejšia prejazdnosť na nábreží. Prestavba dotknutého úseku na štvorpruhovú komunikáciu zabezpečí aj dopravnú obsluhu lokality s pravostrannou distribúciou automobilov do objektov statickej dopravy. Komunikácia sprístupňujúca lokalitu z hlavnej komunikácie je navrhovaná vo funkčnej triede C3, kategórie MO 7,5/30. Sprístupnenie objektov je zabezpečené komunikáciami funkčnej triedy C3, kategórie MO 6,5/30 a komunikáciami funkčnej triedy D1-4,5/20.

Hlavnú dopravnú kostru lokality tvorí komunikácia funkčnej triedy C3 kategórie MO 6,5/30 umiestnená v "suteréne" riešených objektov zabezpečujúca ich priamu obsluhu a distribúciu statickej dopravy. Pešie prepojenie v sektore je realizované prostredníctvom obytných ulíc a peších zón funkčnej triedy D1.

Kúrie

Plnohodnotné dopravné napojenie lokality je umožnené z nábrežia v úrovňovej svetelne riadenej križovatke v polohe Rybárskeho cechu. Lokalita Kúrie, je jediná zachovalá časť Podhradia.

Hlavnú dopravnú kostru lokality tvorí komunikácia funkčnej triedy D1- 4,5/20 zabezpečujúca priamu obsluhu jestvujúcich objektov (v upravenom dopravnom režime) a

pešie prepojenie sektoru na sektor Zuckermandel, v pokračovaní pešej polohy Žižkovej ulice.

Zuckermandel

Lokalita pri tuneli počíta s návrhom polyfunkčného a obytného centra, ktoré vyžaduje značné nároky na dopravné napojenie na ostatnú časť komunikačného systému mesta.

Plnohodnotné dopravné napojenie lokality je umožnené z nábrežia v úrovňovej svetelne riadenej križovatke. Úrovňová križovatka zabezpečuje dopravné napojenie ulice Žižkovej na nábrežie. Zmena dopravných vzťahov sa dotýka preriešenia šírkového usporiadania jestvujúcej komunikácie na nábreží, ako súčasti stredného dopravného okruhu na komunikáciu funkčnej triedy B2, kategórie MZE 20/60 (odvodenej z komunikácie kategórie MZE 33/60) čím sa zabezpečí plynulejšia prejazdnosť na nábreží. Prestavba dotknutého úseku na štvorpruhovú komunikáciu si v budúcnosti vyžiada zriadenie samostatného ľavého odbočovacieho pruhu, ktorý zabezpečí dopravnú obsluhu lokality s pravostrannou distribúciou automobilov do objektov statickej dopravy. Komunikácia sprístupňujúca lokalitu z hlavnej komunikácie je navrhovaná vo funkčnej triede C2, kategórie MO 8/30. Sprístupnenie objektov je zabezpečené komunikáciami funkčnej triedy C3, kategórie MO 6,5/30 a komunikáciami funkčnej triedy D1-4,5/20.

Hlavnú dopravnú kostru lokality tvorí ulica Žižkova riešená v dvoch úrovniach:

- dopravné napojenie lokality je riešené v "podzemí - suteréne" riešených objektov komunikáciou funkčnej triedy C2, kategórie MO 8/30, zabezpečujúcou ich priamu obsluhu a distribúciu statickej dopravy. Komunikácia je priestorovo riešená v pozdĺžnom sklone 6% s napojením na nábrežie komunikáciou v sklone 0,5% a nábehom na existujúcu ulicu Žižkovu pri vežiakoch v hodnote 2%.
- pešie napojenie lokality je riešené na úrovni terajšej ulice Žižkovej prostredníctvom obytnej ulice funkčnej triedy D1-4,5/20, zabezpečujúcej priamu obsluhu objektov z úrovne pešieho, parteru. Komunikácia je priestorovo riešená v pozdĺžnom sklone 6% s plynulým napojením na pešiu plochu v lokalite Kúrie sklonom v hodnote 8% umožňujúcim aj pohyb osôb s ťažkým zdravotným postihnutím a nábehom v hodnote 2% na existujúcu ulicu Žižkovu pri vežiakoch.

Nábregie

Nábregžná promenáda pre peších je navrhovaná v dvoch úrovniach. V spodnej úrovni na berme toku rieky Dunaj a v hornej úrovni pozdĺž existujúceho zábradlia pre umožnenie priameho kontaktu návštevníkov s tokom rieky Dunaj doplnená lavickami a uličným mobiliárom. Cyklistický chodník spájajúci Moravskú cyklistickú trasu s centrom a napojením na Dunajskú cyklistickú trasu je vedený po upokojených komunikáciách v zóne. Alternatívne je možné situovať cyklistickú trasu bližšie k nábrežnej komunikácii a od pešej promenády oddeliť pásom zelene tam, kde to šírka nábrežia umožní. Napojenie peších a cyklistov na riešenú zónu Podhradie bude realizované mimoúrovňovým napojením formou plató doplnených schodiskami, rampami a výtahmi pre umožnenie prístupu aj osobám s obmedzenou schopnosťou pohybu a orientácie.

Hradné bralo

Sprístupnenie lokality Hradného brala nad sektorom Zuckermandel a Kúrie je navrhované pešími komunikáciami doplnenými o peší náučný chodník, vedený v rastlom teréne na úpätí svahu od celku Floriánska po skalný nos a, podľa priestorových možností, ku schodom na Mudronovu ulicu. Zo západu sú navrhnuté na rekonštrukciu bývalé schody z Oeserovej ulice ku Leopoldovej bráne, z východu sú navrhnuté na rekonštrukciu Zámocké schody. Nutná je stabilizácia svahov v kontakte s pešími chodníkmi (napríklad kamennými múrikmi).

Pešie chodníky sú navrhované ako nespevnené s povrchovou úpravou štrkodrvinou, a mechanicky spevneným kamenivom (MSK).

Pre stabilizáciu územia je potrebné zabezpečiť svah proti pôdnej erózii terénnymi úpravami, ktoré zabezpečia aj stabilitu peších chodníkov.

Okolo peších chodníkov vo svahu a nad pojazdným chodníkom zo Židovskej ulice ku Oeserovej ulici je navrhnutá dosadba solitérnych stromov, ktoré na peších trasách zabezpečia potrebnú klímu a budú poskytovať tien. Chodníky pod hradbami je potrebné lemovat maximálne roztrúseným krovinatým porastom, aby hradby neboli zatienené.

Pre pohodlnejšie sprístupnenie lokality Hradný vrch je zo zóny Podhradie v lokalite Kúrie navrhovaný šikmý výtah.

9.4 ETAPIZÁCIA VÝSTAVBY

Pri riešení automobilovej dopravy a komunikačnej siete, mestskej hromadnej dopravy vrátane nosného systému MHD je potrebné rešpektovať ustanovenia STN 73 6110, STN 73 6102, STN 73 6056, resp. uplatniť postup výnimky z normy.

Predpokladaná postupnosť výstavby:

1. rekonštrukcia komunikácie (ulica arm.gen. L.Svobodu) na komunikáciu kategórie MZE 20/60
2. výstavba komunikácie „Žižkova ulica“ (prekrytá časť) a zriadenie úrovnových svetelne riadených križovatiek
 - „Žižkova“ – vstup do sektoru Zuckermandel (ulica Žižkova)
 - „Rybársky cech“ – vstup do sektoru Vydrica a Kurie (ulica Židovská)
3. výstavba a zriadenie elektrickej zastávky MHD "Zuckermandel"
4. rekonštrukcia úrovňovej križovatky „Vodná veža“ (úprava vetvy križovatky „Predmostie“)

9.5 LIMITY A REGULATÍVY

Regulačné princípy riešenia dopravných vzťahov v území zahŕňajú opatrenia, ktorých dodržanie je nevyhnutné pre zachovanie funkčnej prevádzky rozvojového územia v zóne. Regulácia sa viaže len na koncepčné zámery rozvoja dopravnej infraštruktúry na zonálnej úrovni.

Hlavným východiskovým princípom regulácie dopravných vzťahov je dôsledná hierarchizácia vnútrozonálnych a celosídlných a miestnych dopravných vzťahov. Hierarchizácia prvkov jestvujúceho i novonavrhovaného komunikačného systému v návrhu je prostriedkom na optimalizáciu vnútornej dopravnej prevádzky zahrnujúcej systémy motorovej dynamickej i statickej a nemotorovej dopravy.

Princípy funkčného usporiadania prvkov vnútrozonálneho komunikačného systému vychádzajú z určenia dopravno-urbanistických úrovní komunikácií. Základnú komunikačnú kostru v riešenom a prevádzkovo súvisiacom území reprezentujú zberné a obslužné komunikácie.

Dopravne nadradená je zberná komunikácia vedená po Nábřeží arm.gen. L.Svobodu a ulica Staromestská. Dopravno-urbanistická úroveň komunikácií sa viaže na skupinu zberných komunikácií funkčnej triedy B2.

Šírkové usporiadanie komunikácií v celovom stave vychádza zo základnej normovej kategórie. Šírkové usporiadanie hlavného dopravného priestoru sa v predkrižovatkových úsekoch podriadiuje dopravnoinžinierskym nárokom na odbocenie.

Zapojenie riešeného územia vychádza z princípu diverzifikácie hlavných dopravných vstupov. Tieto sú orientované v dvoch úrovniach zo strany nábrežia – križovatka "Žižkova" a križovatka "Rybársky cech".

Vnútrozonálnu komunikacnú štruktúru tvorí sieť prístupových komunikácií, ktorých dopravno-urbanistický význam nepresahuje úroveň obslužných komunikácií funkčnej triedy C2 a C3 v šírkovom usporiadaní kategórie MO 8/30, MO 7,5/30, MO 6,5/30. Komunikácie umožňujú bezprostrednú obsluhu riešeného územia zóny a prístup na exteriérové plochy statickej dopravy i prístup do garáží, integrovaných do objektov.

Riešenie statickej dopravy sleduje rozvojové zámery zóny, rozloženie základných urbanistických prvkov a predpokladaný rast stupňa automobilizácie. Pri stanovení nárokov statickej dopravy je nutné uvažovať so stupňom automobilizácie 1:2,0.

Organizovanie statickej dopravy je riešené spôsobmi vo väzbe na charakter funkčného využitia územia a vlastnícke vzťahy. Nároky verejných funkcií sú uspokojené na verejných komunikčných plochách, pričom je možno uvažovať i s istou mierou vzájomnej funkčnej zastupiteľnosti. Princíp riešenia statickej dopravy musí sledovať požiadavky na intenzitu využitia územia. Kritéria určujúce spôsoby riešenia krátkodobých a dlhodobých nárokov statickej dopravy sa viažu na stupeň odstavovania vozidiel.

Predmostie Nového mosta – výhledové riešenie

Zmena dopravných vzťahov sa dotýka preriešenia mimoúrovňového križovania na vyústení Nového mosta, ktorá je závislá od budúceho smerovania dopravy v území. Obmedzenie distribučnej funkcie mimoúrovňovej križovatky predpokladá iné rozloženie dopravnej záťaže na vnútornom dopravnom okruhu ako súčasť základného komunikčného systému. Riešenie vo výhlade predpokladá využitie nového premostenia toku Dunaja a vo väčšej spoluúčasti mostu Lafranconi vo väzbe na diaľnicné prepojenie D1-D2 a Einsteinovu ulicu.

Redukcia sa dotýka vylúčenia rámp zo smeru Petržalka na nábrežie a rampy zo smeru z nábrežia na Staromestskú ulicu. Odstránením rámp sa získa disponibilná plocha pred Dómom sv. Martina pre plynulé bezkolízne pešie prepojenie Hviezdoslavovo námestie – Dóm – Podhradie s prípadným mimoúrovňovým peším prepojením Staré mesto – Podhradie na úrovni hradieb.

Nie nezanedbatelným efektom tohto riešenia je aj odsunutie zdroja dynamických vplyvov z dopravy na historický objekt Dómu sv. Martina, čo napomôže aj celkovej ochrane a statike tejto historickej pamiatky.

Cielové dopravné riešenie predmostia predpokladá úrovnové usmernené križovanie so svetelným signalizačným zariadením. Úrovnová križovatka "predmostie" je uvažovaná v terajšej smerovej aj výškovej polohe medzi vetvami Staromestská - nábrežie a nábrežie - Petržalka. Smery nábrežie - Staromestská a Petržalka - nábrežie sú riešené na samostatných lavých odbočovacích pruhoch. Úprava sa dotýka aj preriešenia geometrickej úpravy a polohy úrovnovej križovatky "nábrežie" vo väzbe na úrovnovú križovatku "predmostie". Pre napojenie smeru Nábrežie -Staromestská a Petržalka je na jestvujúcej komunikácii na nábreží zriadený samostatný lavý a samostatný pravý odbočujúci pruh využívajúci terajšiu plochu komunikácií.

Takýmto riešením sa dosiahne v dotknutom území rozšírenie disponibilného územia pre výstavbu, zväčšenie plochy pre peších v oblasti hotela Danube a zabezpečí sa plynulé bezkolízne pešie prepojenie Hviezdoslavovho námestia, Rybného námestia a Dómu sv. Martina na zónu Podhradie ako aj na nábrežie Dunaja.

Nosnú kostru v riešenej časti územia tvoria komunikácie funkčnej triedy B2, kategórie MZ 16,5/50 (Staromestská) a MZE 20/50 (nábrežie arm. gen. L.Svobodu).

Dopravné napojenie objektov polyfunkčného charakteru v Podhradí a jestvujúceho autobusového terminálu pod mostom je uvažované zriadením ľavého odbočovacieho pruhu a pravého odbočenia z nábrežia komunikáciou funkčnej triedy C3, kategórie MO 8/30. Distribúcia dopravy do objektov ako aj z terminálu MHD je zabezpečené okružnou križovatkou umiestnenou pod mostným objektom v polohe križovatky "Predmostie". Komunikácie sprístupňujúce objekty sú navrhované vo funkčnej triede C3, kategórie MO 6,5/30 doplnené komunikáciami funkčnej triedy D1.

Úprava terminálu MHD predpokladá úpravu režimu na terajšom prestupovom uzle s vylúčením odstavovania vozidiel MHD medzi jednotlivými spojmi. Riešenie značne znižuje plochu prestupového uzla. Úprava prestupového uzla na predmostí predpokladá zriadenie novej zastávky MHD na mostnom objekte v polohe odstránených rámp. Napojenie novo zriadenej zastávky MHD na pešiu zónu pred hotelom Danube je riešené zriadením rampy pre peších s napojením na jestvujúcu rampu z mosta a následne úrovnovým prechodom pre peších pod objektom mosta cez nábrežnú komunikáciu na zastávky električiek. Týmto riešením sa zabezpečí komplexnejšie dobudovanie terminálu MHD s prepojením autobus - električka v lokalite predmostie s väzbou na historické centrum mesta. Vo výhlade je možné uvažovať s redukciou funkcie tohto uzla MHD s obmedzením resp. vylúčením liniek s koncovými zastávkami na stanici MHD.

Elimináciu úrovnového prepojenia nábrežia s lokalitou terminálu predmostie vo väzbe na plánovanú zástavbu v predmostí a zastávok električiek je možno zabezpečiť mimoúrovnovým napojením, zriadením schodísk na zastávky električiek a zriadením rámp pre cyklistov a telesne ťažko postihnutých z mostného objektu.

Etapovitost výstavby:

1. prebudovanie mimoúrovňovej križovatky "Predmostie" na úrovnovú riadenú cestnou svetelnou signalizáciou vrátane (odstránenie nábehových rámp)
2. výstavba okružnej križovatky a preriešenie dopravného terminálu MHD pod mostom výstavba schodísk pre bezkolízne napojenie Nový most - zastávky električiek "Danube"
3. výstavba rampy pre cyklistov z Nového mosta na nábrežie
4. dobudovanie prestupových uzlov na plnohodnotnú obsluhu riešeného územia

Pokracovanie prípravy úprav predmostia Nového mosta si vyžaduje spracovanie prehľadnej dopravno-urbanistickej štúdie, vyplývajúce z návrhu územného plánu zóny Podhradie.

10 NÁVRH VEREJNÉHO TECHNICKÉHO VYBAVENIA

10.1 ZÁSOBOVANIE VODOU A KANALIZÁCIA

Súcasný stav

Územie od Nového mosta po tunel (Vydrica a Zuckermandel), ktoré územný plán rieši, je z hľadiska inžinierskych sietí veľmi dôležité, pretože tadiaľ prechádzajú významné potrubia vodovodu a kanalizácie.

Najdôležitejšie vodovodné potrubia sú: výtlačky 2 x 800mm, ktoré prechádzajú pozdĺž Nábrehie arm.generála L. Svobodu a krížom cez územie budúcej výstavby lokality Zuckermandel. Dalej je to potrubie DN500 (momentálne v rekonštrukcii), ktoré prechádza v celej dĺžke riešeného územia v komunikácii Nábrehie arm. gen. L. Svobodu.

Na Žižkovej ulici je ulicné potrubie DN100, ktoré prechádza aj cez Vydricu k Novému mostu. Pri vežovom bytovom dome na Žižkovej ulici prechádza potrubie DN350,

V ulici Nábrehie arm. gen L. Svobodu prechádza kmenová stoka „A“ 2400/2200, stará stoka „A“ 700/1050, kanalizácie dažďové DN300. Na Žižkovej ulici je vedené potrubie DN300/450. Dalšie nefunkčné kanalizačné potrubia sú medzi Nábrehím a Žižkovou ulicou. Táto kanalizácia bola postavená pre plánovanú výstavbu terasových domov asi pred 30 rokmi.

Pri Novom moste smerom od hradu pechádzajú dve staré stoky (profily asi 800/1200, 800/1250), ktorých ani funkcnosť ani majiteľ nie je známy. Dalej sa tu nachádza kanalizačná stoka DN500, ktorá ide asi z Beblavého ulici. Majiteľ je neznámy. Dôrazne upozorňujeme na potrebu presného geodetického zamerania polohy inž. sietí, pretože existujúce podklady sú nepresné a na niektorých miestach aj neaktuálne.

Návrh riešenia

Navrhujeme preloženie existujúcich vodovodných výtlačných potrubí 2 x DN800 do kolektora v trase novej Žižkovej ulice. Rovnako navrhovaný ulicný vodovod DN200 bude uložený v kolektore. Bude prepájať existujúci vodovod DN500 (Nábrehie arm. gen. L. Svobodu) a existujúci vodovod DN350 na Žižkovej ulici. Existujúci vodovod DN100 v terajšej Žižkovej ulici (nad Rybárskym cechom) bude tiež prepojený s potrubím DN200 v kolektore.

Vodovod DN200 patrí do 1. tlakového pásma. Jednotlivé navrhované domy v časti Zuckermandel budú zásobované samostatnými pripojeniami s meraním v kolektore. V časti Vydrica navrhujeme vybudovať nový navrhovaný ulicný vodovod profilov DN150 – DN300, pripojený na existujúce potrubie DN500 v ulici Nábrehie arm. gen. L. Svobodu. Materiály navrhovaných potrubí budú tvárna liatina so zámkovými spojmi.

Na novej Žižkovej ulici navrhujeme vybudovať stoku profilu DN400 – DN600, v časti nad Rybárskym cechom stoku DN300. Stoky budú pripojené do kmenovej stoky „A“, ktorej polohu návrh zástavby rešpektuje v celom rozsahu riešeného územia.

V časti Vydrica navrhujeme výstavbu ulicných stôk profilov DN300 – DN600 so zaústením do kmenovej stoky „A“.

Navrhované domy budú pripojené do nových stôk domovými prípojkami.

Návrh novej zástavby rešpektuje trasu kanalizačného zberaca A 2400/2200, ktorý prechádza po Nábřeží armádného generála L. Svobodu. Existujúce stoky, ktorých majiteľom je BVS a.s., sú na území Podhradia prevažne zachované v pôvodnej trase. Výnimku tvoria iba krátke preložky stok, ktoré sú potrebné z hladiska navrhovaného urbanistického riešenia v predmetnom území.

Nové ulicné rozvody jednotnej kanalizácie v Podhradí budú vybudované v profiloch DN 300 - DN 600 so zaústením do zberaca "A". Na území sektoru Vydrica sa nachádzajú staré kanalizačné šachty, ktoré je potrebné pri výstavbe zrušiť. Tieto potrubia nie sú v správe BVS a.s.

Výpočet množstvo zrážkových vôd:

Sektor Vydrica:

- $Q = F \cdot k \cdot i$, kde plocha $F = 2,6$ ha
 - odtok. koef. $k = 0,7$
 - intenzita dažda $i = 142,1$ l/s.ha
- $Q = 2,6 \times 0,7 \times 142,1 = \text{cca } 260$ l/s

Sektor Zuckermandel:

- $Q = F \cdot k \cdot i$, kde plocha $F = 2,4$ ha
 - odtok. koef. $k = 0,7$
 - intenzita dažda $i = 142,1$ l/s.ha
- $Q = 2,4 \times 0,7 \times 142,1 = \text{cca } 240$ l/s

Uvedené množstvo zrážkových vôd bude možné odvádzať do existujúceho zberaca A 2400/2200, ktorý prechádza na Nábřeží arm. gen. L. Svobodu a zároveň existuje možnosť priameho vyústenia zrážkových vôd do toku Dunaja.

Odvedenie zrážkových vôd zo striech budov a z ulíc čo najjednoduchším spôsobom bude možné posúdiť až po preverení technických možností v ďalších stupnoch projektovej dokumentácie /križovanie s existujúcimi inžinierskymi sietami, technický stav existujúcich trás kanalizácie/.

Návrh delenej kanalizácie predstavuje vyústenie dažďových vôd do Dunaja v samostatnej kanalizačnej sieti - je preferovaným a vhodným riešením aj zo strany BVS, a.s. Odvod časti veľkého objemu vody týmto prirodzeným spôsobom nebude zatažovať mestskú kanalizačnú sieť. Odvádzanie vôd bude závislé na hladine rieky, pričom na kanalizačných rozvodoch a prípojkách budú inštalované spätné klapky, aby sa pri vysokej hladine toku Dunaja nedostávala riečna voda do kanalizačných rozvodov.

Časť zrážkových vôd zo striech budov je potrebné zachytávať a akumulovať priamo na pozemkoch v retenčných nádržiach s využitím pre polievanie parkovej verejnej zelene a strešnej zelene.

Bilancia riešeného územia

Výpočet potreby vody:

podľa Vestníka MPSR, čiastka 5 z roku 2000: čl. 5, čl. 9, príloha c.1

ZUCKERMANDEL:

- Denná potreba Q_d :
 - Bývanie 1058ob x 145 l/ob.d = 153 410 l/den

▪ Hotel	300post x 1200 l/postel	= 360 000 l/d
▪ Prenaj. byty	63 ob x 145 l/ob.d	= 9 135 l/d
▪ Administratíva	1182 zam x 60 l/zam.d	= 70 920 l/d
▪ Rešt. a kaviarne	250zam x 450 l/zam.d	= 112 500 l/d
▪ Kultúra	200miest x 5 l/návšt.	= 1 000 l/d
▪ Obchod, služby	400 zam. x 80 l/zam.d	= 32 000 l/d
▪ Prechod. ubytovanie	370ob x 200 l/ob.d	= 74 000 l/d
□ Denná potreba Qd spolu	= 812 965 l/d =	= 9,41 l/s
□ Maximálna denná potreba Qm		
▪ Qm = Qd x kd = 9,41 x 1,6		= 15,05 l/s
□ Maximálna hodinová potreba Qh		
▪ Qh = Qm x kh = 15,05 x 1,8		= 27,10 l/s

VYDRICA:**Denná potreba Qd:**

▪ Bývanie	379ob x 145 l/ob.d	= 54 955 l/den
▪ Hotel	180post x 1200 l/postel	= 216 000 l/d
▪ Administratíva	2 500 zam x 60 l/zam.d	= 150 000 l/d
▪ Rešt. a kaviarne	200zam x 450 l/zam.d	= 90 000 l/d
▪ Kultúra	300miest x 5 l/návšt.	= 1 500 l/d
▪ Obchod, služby	180 zam. x 80 l/zam.d	= 14 400 l/d
▪ Prechod. ubytovanie	5 000ob x 200 l/ob.d	= 1 000 000 l/d
□ Denná potreba Qd spolu	= 1 539 325 l/d =	= 17,82 l/s
□ Maximálna denná potreba Qm		
▪ Qm = Qd x kd = 17,82 x 1,6		= 28,50 l/s
□ Maximálna hodinová potreba Qh		
▪ Qh = Qm x kh = 28,50 x 1,8		= 51,31 l/s

10.2 ZÁSOBOVANIE ELEKTRICKOU ENERGIU**Súcasný stav**

Riešené územie sa z hladiska elektrifikácie nachádza medzi transformacnou stanicou VVN/VN TR 110/22kV Karlova Ves a rozvodnou (spínacou stanicou) 22 kV Dóm.

Cez riešené územie prechádza kabelová linka VN 22kV c. 407. V území sa nachádza trafostanica 22/0,4kV TS 1041 napojená na vyššie uvedenú linku VN. V súčasnosti plne pokrýva požiadavky riešeného územia. V dotyku s riešeným územím prechádzajú linky VN zo spínacej stanice DÓM c. 2007, 340, 339, 439, 343, 345.

V riešenom území sa nachádzajú trakčné napájacie rozvody v správe DPB.

Bilancia riešeného územia

Z hladiska zásobovania el. energiou predstavuje urbanizačný návrh v riešenom území požiadavky spracované na základe energetickej bilancie predpokladaného merného zataženia jednotlivých blokov:

Zuckermandel:

BÝVANIE	Merné zataženie kW/úč.jedn.	Úcelová jednotka	Pocet úč. jednotiek	Celkové zataženie
2-3 izbové byty	2,8	Byt	122	342
4 izbové byty	3,2	Byt	101	323
5 izbové byty	3,5	Byt	76	266
6 izbové byty	4,0	Byt	20	80
S			320	1011
PRECHODNÉ UBYTOVANIE				
Hotel	3,0	Izba	150	450
Prenaj. Byty	2,5	Izba	42	105
S				555
ADMINISTRATÍVA	0,08	m ²	24600	1968
REŠT. KAV. a KULTÚRA	0,15	m ²	10000	1500
OBCHOD, SLUŽBY	0,08	m ²	21629	1730
S				5198
CELKOM				6764

BÝVANIE	Merné zataženie kW/úč.jedn.	Úcelová jednotka	Pocet úč. jednotiek	Celkové zataženie
2-3 izbové byty	2,8	Byt	61	171
4 izbové byty	3,2	Byt	51	163
5 izbové byty	3,5	Byt	38	133
6 izbové byty	4,0	Byt	10	40
S			159	507
PRECHODNÉ UBYTOVANIE				
Hotel	3,0	Izba	90	270
Šport, Wellness	2,5	Izba	100	250
S				520
ADMINISTRATÍVA	0,08	m ²	31745	2539
REŠT. KAV. a KULTÚRA	0,15	m ²	7030	1054
OBCHOD, SLUŽBY	0,08	m ²	9300	744
S				4337
CELKOM				5364

Návrh riešenia

Pokrytie vyššie uvedených výkonových požiadaviek bude realizované nasledovne:

- a) vybudovaním torch káblových vedení VN-22kV typu N2XS(F)2Y dimenzie 240mm² z TR 110/22kV Karlova Ves:
- jeden kábel bude priamy prepoj TR 110/22kV K. Ves a rekonštruovaná TS 439 DÓM
 - druhý kábel : TR 110/22kV K. Ves – lokalita Bratislavské nábřežie –
 - predmetná lokalita Bratislavské podhradie – rekonštruovaná TS 439 DÓM

- tretí kábel VN-22kV (aj keď neslúži pre zásobovanie lokality Bratislavské podhradie) bude zaústený do lokalít „Karloveské rameno“ a „Bratislavské nábrežie“.
- b) vybudovaním nového káblového vedenia VN – 22kV typu N2XS(F)2Y dimenzie 240 mm² medzi TR 110/22kV OVSIŠTE – predmetná lokalita Bratislavské podhradie – rekonštruovaná TS 439.
- c) zrekonštruovaním spínacej stanice „TS 439 DÓM“ na Staromestskej ulici.

Výstavba v uvedenej lokalite bude zásobovaná cez transformacné stanice 22/0,4kV, ktoré budú na napájace VN pripájané sluckovaním.

Celkový počet transformacných jednotiek pri jednotkovom výkone 1x630kVA je pre časť:

☐ Zuckerman del	14ks
☐ Vydrica	11ks

Transformacné stanice budú budované podľa postupu výstavby jednotlivých blokov.

Novonavrhované rozvody VN, NN budú realizované káblami s uložením v časti Zuckerman del v kolektore v časti Vydrica v zemi. Výstavbou v časti Zuckerman del bude vyvolaná prekládka trafostanice TS 1041 vrátane káblových rozvodov.

10.3 TELEKOMUNIKÁCIE

Z hľadiska telekomunikácií je riešené územie telefonizované s vysokou hustotou telefonizácie.

Súčasný stav

Telefonizáciu v riešenom území zabezpečuje automatická telefónna ústredňa TKB Námestie SNP.

Na okraji riešeného územia sa nachádza existujúca trasa kábelovodu Slovak Telecom. V kábelovode sú súbežne uložené miestne a diaľkové telekomunikačné káble, spojovacie káble medzi TKB, miestna a diaľková optická sieť. Kapacita kábelovodov je dostatočná a s perspektívou výstavby ďalších kábelovodov sa neuvažuje.

Na nábreží je umiestnená združená trasa telekomunikačných rúr HDPE a v nich uložených optických káblov. Trasa s kapacitou 31 rúr HDPE je využívaná majiteľmi a správcami: MEMOREX, SITEL, ALLIANZ, UPC, SANET, ENERGOTEL, ATLANTEL, DIAL TELECOM, ORANGE

Návrh riešenia

Z hľadiska urbanistického návrhu predstavuje riešené územie nasledovné požiadavky na zariadenie nových hlavných telefónnych staníc:

Bilancia riešeného územia

	Byt. úc. Stanice	obc. vybavenost	celkom
□ Zuckermandel	423	1100	1740
□ Vydrica	152	800	1118
Celkom	575	1900	2858P
<u>Rezerva</u>			<u>142P</u>
			3000P

Pokrytie vyššie uvedených požiadaviek navrhujeme zabezpečiť z jestvujúcej TKB nám. SNP pri dodržiavaní hraníc obvodov jednotlivých dekád. Vlastné napojenie bude realizované pomocou optickej prístupovej siete. Miestne siete budú budované ako dvojestupňové v kombinácii metalickej siete a optickej siete. V novonavrhovanej sieti je nutné zabezpečiť možnosť poskytovania nadštandardných služieb, prenájom okruhov s vysokými prenosovými rýchlosťami.

10.4 PLYNOFIKÁCIA**Súcasný stav**

Na riešenom území zóny Podhradie v Bratislave sa toho času dokončila výstavba stredotlakého zemného plynovodu DN200 o tlaku 0,1MPa v dĺžke 444m. Priame zásobovanie tohto plynovodu je prevedené z jestvujúceho zemného plynovodu DN200 vedeného v časti Vydrica s napojením na výstupné potrubie DN300 z podzemnej plynovej regulacnej stanice situovanej pod Novým mostom. Regulacná stanica má kapacitu 10.000 m³/hod.

Na základe konzultácie na SPP Bratislava RS nie je toho času vyťažená. S jestvujúcim potrubím DN200 je predpoklad prenosu plynu do 4.000 m³/hod.

Na základe bilancii návrhu bola vycíslená spotreba 2346 m³/hod.

Návrh riešenia

Novonavrhovaný plynovod v mieste pri tuneli sa napojí na jestvujúci plynovod DN80. Regulacná stanica pri bývalom areáli kúpaliska a jestvujúcim danovým úrade bola odpojená. Plynovod DN200 bude preložený do kolektoru, ktorý sa vybuduje cez riešené územie pre vodovodné potrubia 2x DN800 a elektrické káble.

V časti Vydrica sa plynovod z kolektoru prepojí na jestvujúci STL plynovod DN200 ktorý je privedený z existujúcej regulacnej stanice pod Novým mostom. V tejto časti podhradia príde v určitých častiach k preložkám jestvujúcich STL aj VTL plynovodov z dôvodu novonavrhovanej zástavby.

Ochranné pásmo od objektov STL plynovodu je 2m. Okrem stredotlakého plynovodu 0,1MPa je po nábreží gen. Ludvíka Svobodu vedený VTL plynovod DN500, ktorý môže byť natlakovaný na 2,5MPa. Bezpečnostné pásmo VTL plynovodu je 50m. V súčasnosti je plynovod natlakovaný na 300kPa-0,3Mpa a v budúcnosti sa uvažuje s jeho preradením do siete STL. Takéto riešenie je aj v súlade s návrhom územného plánu mesta Bratislava, kde sa neuvažuje s týmto VTL plynovodom a prepojenie na pravú stranu Dunaja je navrhované pri moste Lafranconi alebo v priestore južne od Slovnaftu. V prípade riešenia budúcich objektov v bezpečnostnom pásme je potrebná výnimka od SPP Bratislava.

Zároveň nie je uvažované s ponechaním, VTL prepojenia na Hradný kopec a zásobovanie areálu hradu bude zabezpečené z STL plynovodu v Mudronovej ulici.

10.5 **TEPLOFIKÁCIA**

Súčasný stav

V riešenom území v kontakte s existujúcou enklávou historických kúrií sa nachádza energo-blok obsahujúci plynovú kotolnu, ktorá zásobuje teplom objekty občianskej vybavenosti v jestvujúcich kúriách. V území sa nachádza aj niekoľko malých a stredných plynových lokálnych zdrojov tepla v existujúcich objektoch /napr. v celku Kúrie a Beblavého/.

Návrh riešenia

V riešenom území sa uvažuje s vybudovaním viacerých nových plynových kotolní /v celkovom počte 22/, ktoré budú situované v rámci jednotlivých regulačných jednotiek. Tieto plynové kotolne budú zásobovať teplom stavebné objekty združené do regulačných jednotiek v celkoch Zuckermandel, Floriánska, Vydrica a Beblavého.

V prípade jestvujúcej kotolne situovanej v rámci energo-bloku na Žižkovej ulici /v regulačnej jednotke K12/ dôjde k premiestneniu kotolne do regulačnej jednotky K3 v rámci celku Kúrií, z čoho vyplýva aj zmena zásobenia kotolne plynom. Súčasná spotreba jestvujúcej kotolne je 232 m³/hod – pre existujúce objekty kúrií.

10.6 **KOLEKTOR**

Vzhľadom na hustotu inž. sietí a ich skladbu v riešenom území je nutné v časti Zuckermandel uvažovať s výstavbou kolektora.

Trasa kolektora vychádza z urbanistického návrhu a jeho veľkosť je dimenzovaná pre uloženie:

- prekládky vodovodu 2xDN 800
- prekládka STL plynovodu DN 200
- obslužného vodovodu DN 200
- káblových rozvodov VN
- káblových rozvodov NN
- káblových oznamovacích rozvodov

Kolektor bude realizovaný v zmysle STN 73 75 05 s profilom 3500x2700mm.

Kolektor je navrhovaný ako podpovrchový budovaný z povrchu v otvorenom výkope. Konštrukcia kolektora je uvažovaná ako monolitická - železobetónové teleso z vodostavebného betónu s prefabrikovaným stropom.

11 NÁVRH NA PRIESTOROVÉ USPORIADANIE ÚZEMIA Z HLADISKA PROTIPOVODNOVEJ OCHRANY

Ochranné pásmo vodného toku je v zmysle zákona o vodách c. 364/2004 Z. z. široké do 10 m (smerom od brehovej hrany do vnútrozemia).

Ochranné pásmo vodného toku je v celej dĺžke dotknutého úseku je priechodné a poskytuje priestor pre povodňové zabezpečovacie práce správcu toku. Ochranné pásmo vodného toku je reprezentované šírkou už jestvujúcej promenády a nie sú v nom umiestňované žiadne pevné stavby.

Z hladiska jednotného stvárnenia nábrežnej promenády a tiež na základe požiadavky správcu toku je dodržaná zásada dvoch výškových úrovní promenády (obdobne ako napr. navrhované riešenie v úseku medzi Starým a Novým mostom).

Detailné riešenie stvárnenia nábrežnej promenády bude na základe požiadavky koordinované so správcom toku.

Výškové vedenie úrovne dolnej promenády je dodržané v súlade s nadväzujúcim úsekom (z dôvodu zabezpečenia rovnakej schodnosti počas vyšších vodných stavov).

Navrhované pontóny pre pristávanie plavidiel sú v návrhu ÚPN-Z Podhradie stabilizované tak, aby nedochádzalo k obmedzovaniu pohybu chodcov, najmä na dolnej úrovni promenády.

K jestvujúcim plávajúcim zariadeniam v dotknutom úseku je zachovaný potrebný prístup.

Pred prechodom povodňových prietokov je potrebné rátať s povinnosťou umiestniť plavidlá do bezpečnej lokality mimo hlavného toku.

Protipovodňovú líniu v dotknutom úseku v návrhu ÚPN-Z Podhradie tvorí postupné zvýšenie terénu v kombinácii s oporným múrikom a jej odsunutie od existujúcej brehovej hrany smerom do vegetačného pásu pozdĺž cestnej komunikácie na nábreží.

Ku takto navrhovanej protipovodňovej línii je prístup mechanizmov zabezpečený. Priebeh hladiny (so zvýšenou drsnosťou) pri prietoku v Dunaji $Q_{1000} = 13\,500 \text{ m}^3\text{s}^{-1}$ v dotknutom úseku Dunaja (VÚVH Bratislava, 2003):

▪ Rkm 1870,028	141,15 m.n.m. Bpv.
▪ Rkm 1869,100 (Nový most)	141,13 m.n.m. Bpv.
▪ Rkm 1870,00 (cca botel Fairway)	140,42 m.n.m. Bpv.
▪ Rkm 1868,998	140,34 m.n.m. Bpv.

12 NÁVRH PRIESTOROVÉHO USPORIADANIA ÚZEMIA Z HĽADISKA UŽÍVANIA OBJEKTOV A PRIESTOROV OSOBAMI S OBMEDZENOU SCHOPNOSTOU POHYBU A ORIENTÁCIE, POVODNE, POŽIAR A CO

Riešené územie je vzhľadom na svoju prirodzenú konfiguráciu terénu a vzhľadom na navrhovanú zástavbu náročné z hľadiska užívania osobami s obmedzenou schopnosťou pohybu a orientácie. Preto bolo nevyhnutné pri vypracovaní návrhu územného plánu zóny Podhradie maximálne rešpektovať Vyhlášku MŽP SR c. 532/2002 Zb. z. o všeobecných technických požiadavkách na výstavbu a všeobecných technických požiadavkách na stavby užívané osobami s obmedzenou schopnosťou pohybu a orientácie.

V celom riešenom území sú navrhnuté bezbariérové cestné prechody (znížené obrubníky) medzi cestami a chodníkmi

- miesta na prekonanie výškových rozdielov medzi dvoma úrovňami terénu sú podľa možnosti vybavené okrem schodov aj rampami s optimálnym sklonom podľa Vyhlášky MŽP SR c. 532/2002 Zb. z.
- niektoré miesta sú vybavené aj výtahmi pre imobilných občanov
- vzhľadom na to, že nie všetky plochy určené na prekonávanie výškových rozdielov umožňujú vždy umiestnenie rámp a výtahov, sieť ulíc je navrhnutá tak, aby sa ľudia s obmedzenou schopnosťou pohybu a orientácie dostali na dané miesto cez iné ulice, navrhnuté s miernejším sklonom stúpania alebo klesania
- vstupy do verejne prístupných objektov budú navrhované ako bezbariérové vstupy
- mimoúrovňové pešie prepojenia ponad cestné komunikácie budú vybavené rampami a výtahmi pre imobilných občanov, pre detské kocičky.

Doložka CO tvorí samostatnú prílohu tejto správy.

13 POZEMKY NA VEREJNOPROSPEŠNÉ STAVBY, STAVEBNÚ UZÁVERU A NA VYKONANIE ASANÁCIE

13.1 NÁVRH ASANÁCIE OBJEKTOV A FUNKCNÝCH PLÔCH

1. V celku Žižkova je navrhovaná asanácia plochy parkoviska.
2. V celku Kúrie sa počíta v budúcnosti s asanáciou objektu energocentra a výstavbou objektu K12 na časti uvoľnenej parcely.
3. V celku Floriánska sú navrhnuté asanácie garáží a objektu unimobuniiek.
4. V celku Vydrická je navrhnutá asanácia plochy parkoviska.
5. V celku Rybné námestie je navrhnutá asanácia schodov a rampy na Nový most v mieste výstavby objektu V35 .

13.2 VEREJNOPROSPEŠNÉ STAVBY

Verejnoprospešné stavby sú označené v schéme a ich poloha a rozsah vo vzťahu k pozemkom je vyznačená v príslušných výkresoch grafickej časti územného plánu.

DOPRAVA

- D1 Komunikácia - Nábřežie arm. gen. L.Svobodu (rekonštrukcia)-- funkčná trieda B2, kategória MZE 20/50 s dvomi svetelne riadenými križovatkami – N1
- D2 Komunikácia - ulica Žižkova (prekrytá) - funkčná trieda C2, kategória MO 8/30 – Z23
- D3 Komunikácia - ulica Vydrická (prekrytá) - funkčná trieda C3, , kategória MO 7,5/30
- D4 Úprava úrovňovej križovatky pri Vodnej veži na Nábřeží arm. gen. L.Svobodu – V61
- D5 Vybudovanie lávky a peších mimoúrovňových prepojení ponad nábrežnú komunikáciu, ponad Staromestskú ulicu a ponad nájazdové rameno v západnej slucke predmostia – N1, V61
- D6 Rekonštrukcia peších historických chodníkov na Hradnom brale, rekonštrukcia historických schodov nad Floriánskou ulicou – H2
- D7 Vybudovanie náucného chodníka na úpätí Hradného brala – H1
- D8 Rozšírenie nábrežnej promenády a vybavenie ulicným mobiliárom, výstavba novej pešej trasy na nábřeží na berme toku Dunaja – Z3
- D9 Výstavba šikmého osobného výtahu na Hradný kopec z Floriánskej ulice – V6

ZELEN

- Z1 Revitalizácia existujúcich plôch zelene a realizácia nových plôch parkovo upravenej zelene a vodných prvkov – Z15, Z16, Z20, Z24, V38, V59, V60, V62, V63
- Z2 Rekultivácia plôch okolo Vodnej veže – V41, V42
- Z3 Revitalizácia plôch zelene so stabilizacnou funkciou na svahu Hradného brala nad Zuckermantlom a revitalizácia plôch zelene na svahu Hradného brala nad Vydrickou – H1, H2
- Z4 Revitalizácia plôch zelene pozdĺž nábrežnej promenády – N2

TECHNICKÉ VYBAVENIE

- TV1 Kolektor
- TV2 Protipovodnový múrik – N2

